

Annales Cambriae

The B text

**From London, National Archives, MS
E164/1, pp. 2–26**

Transcribed by Henry W. Gough-Cooper

First edition (September 2015)

Published online by the Welsh Chronicles Research Group:
<http://croniclau.bangor.ac.uk/index.php.en>

Editorial principles and list of references for the transcripts of the Welsh Latin chronicles in

London, National Archives, MS E164/1, pp. 2–26 (the ‘Breviate’ chronicle, or Annales Cambriae B),

London, British Library, Cotton MS Domitian A. i, folios 138r–155r (the ‘Cottonian’ chronicle, or Annales Cambriae C),

and Exeter Cathedral Library MS 3514, pp. 523–8 (‘Cronica ante adventum domini’, or Annales Cambriae D).

These new transcriptions were undertaken to provide reliable and easily-accessible editions of the Welsh Latin chronicles from late-thirteenth-century manuscripts.

Editorial principles:

Everything in brackets is editorial.

[f.1ra/p.2a] indicates folio/page and column (B), [138ra] folio and column (C), or page (D), of the original manuscripts;

[bw1], [cw1], [dw1], etc., indicate items in the universal chronicle;

[b1], [c1], [d1], etc., are neutral tags enumerating the annals.

Both chronicle items and annal items have been further subdivided into their constituent elements.

Each item in the chronicles has been tagged for ease of reference and to avoid introducing AD dates into the text where none exist. Where an event has a well-attested external date, this is given in a footnote.

Text within round brackets, i.e. (text), indicates an editorial insertion where letters or text have been accidentally or deliberately omitted by the scribe, or where the scribe has evidently omitted a contraction mark, e.g. *an(no)*, *an(nis)*; and deliberate omission in the case of formulaic contractions, e.g. *f.* for *f(ilius)*., *.s.* for *.s(cilicet)*., etc., and some personal names e.g. *.e.* for *edwardus*, rendered in the transcript *.e(dwardus)*.

Text within ornate brackets, i.e. {text}, indicates a conjectural reading where the manuscript is damaged or otherwise difficult or impossible to read.

Contractions have been expanded throughout; in the transcriptions, these expansions are indicated by text in italics.

All *J* and *j* (if any) are rendered as *I* and *i*, but the distinction between *U* and *V*, and *u* and *v*, when clearly differentiated in the manuscripts, has been retained in the transcriptions.

The scribe's letter-forms for *c* and *t*, and for *n* and *u*, in **B** required careful consideration, being often very difficult to distinguish. But it is certain that *-ci-* often appears for *-ti-* e.g. *tocius* for *totius*, and both *demecia* and *demetia* are in evidence, sometimes in close proximity to one another. Except in the most obvious cases, some uncertainty will perhaps remain as to which grapheme was intended by the scribe. A particularly egregious n/u error occurs in b1 150.2, where *paul* is written for *pain*.

It is a notable curiosity of **B** that the scribe has used his grapheme for N as the capital for all the 'An(n)us' indications (the forms 'Anus' and 'Annus' both occur in the manuscript, the latter more rarely), so this is the only silent correction that has been

made in the transcription, where actual *Nnus* / *Nnnus* in the manuscript are rendered as the expected *Anus* / *Annus*.

Use of capitals has been restricted to those instances where a capital was clearly intended. **B** often does not dignify the pagan emperors with capitals: e.g. *claudi neronis*, *vespasianus*, *domicianus*, etc. Other examples of capitalization/non-capitalization: *chemoith* followed almost immediately by *Cubertus* (but this does not seem to just be a lay/ecclesiastic distinction – e.g. *Edphalt* occurs just before this, in the same column). In proper nouns, the personal name is often capitalised where the patronymic is not; often even the personal name is uncapitalized. In **B**, a view has had to be taken on *w/W*. The letter forms tend to be large whether at the start of a word or in the middle of one. The inclination is to make all ‘w’, but this sometimes seems perverse - as in the case of the personal name *Willelmus*, for instance. But the forms are largely indifferent in the manuscript wherever they occur in a word.

Punctuation has not been modernised, and *puncti* are shown only where they are clearly present in the manuscript. There are also some rare uses of the *punctus elevatus*.

Deletions and corrections in the original manuscripts are shown by strike-throughs and expunction, reflecting the forms found in the manuscripts.

In **C**, the interpolated Worcester annalistic notes appear on interleaved folios facing the Welsh annals with which they are synchronised, as can be seen from the folio numbering, but in this edition they have been separated and appear after the main text. [142r] indicates folio leaf 142 recto, as the Worcester notes are not divided into columns but written straight across the page. The intercalated notes are tagged as [cs1], [cs2], etc., and a cross-reference to the annals to which they are indexed in the manuscript by a system of *signes-de-renvoi* is indicated by arrows thus: [cs1 > c335], and conversely [c335 < cs1], etc.

Only the original text of **C** has been transcribed, and the plethora of underlinings, marginal jottings and signs has been largely ignored, except where their importance or interest has been judged to merit a footnote, or where they actually interfere with the original material, adding or correcting information in the original text. The edition distinguishes between these later marginalia and interlinear additions where these have been made by the principal late thirteenth-century hand (‘the principal hand’, ‘Hand 1’), and other near contemporary or later hands, and these are noted in footnotes to the transcription. The later marginalia, by Sir John Prise, Doctor John Dee and others, deserve a study of their own, but are outside the scope of this edition.

The cross-referenced items between **C** and **D** are shown as footnotes to their transcriptions: see **C** fn.231 *et seq.*, and **D** fn.67 *et seq.*

References and abbreviations:

Abbreviations:

Annales de Margan: ed. Luard, H. R. (1869) *Annales Monastici*, 5 vols, Rolls Series 36, London: Longman, Green, Longman, Roberts and Green, vol. 1, pp. 3–40.

- ASC: Swanton, M. (trans. and ed.) (2000) *The Anglo-Saxon Chronicles*, London: Phoenix Press.
- AT: Annals of Tigernach. Oxford, Bodleian Library, Rawlinson B. 488, fragment AD 489–766, ff. 7r–14v.
- AU: Mac Airt, S. and Mac Niocaill, G. (eds) (1983) *The Annals of Ulster*, Dublin: Dublin Institute for Advanced Studies.
- BEASE: Lapidge, M., Blair, J., Keynes, S. and Scragg, D. (eds) (2001) *The Blackwell Encyclopaedia of Anglo-Saxon England*, Oxford: Blackwell.
- Bede HE: ed. Colgrave, B. and Mynors, R. A. B. (1992) *Bede's Ecclesiastical History of the English People*, rev. ed., Oxford: Clarendon Press.
- CE: Herbermann, C. G., Pace, E. A., Pallen, C. B., Shahan, T. J. and Wynne, J. J. (eds) (1907–14) *Catholic Encyclopedia*, 15 vols, New York: The Encyclopedia Press.
- CS: Mac Niocaill, G. (ed.) (2012) *Chronicon Scotorum*, CELT: Corpus of Electronic Texts: a project of University College, Cork, <http://www.ucc.ie/celt/published/G100016/>.
- DPNW: Owen, H. W. and Morgan, R. (2007) *Dictionary of Place-Names of Wales*, Llandysul: Gomer Press.
- HBC: Fryde, E. B., Greenway, D. E., Porter, S. and Roy, I. (eds) (2003) *Handbook of British Chronology*, Cambridge: Royal Historical Society.
- HD: Cheney, C. R. (ed.) and Jones, M. (rev.) (2004) *A Handbook of Dates: For students of British History*, Royal Historical Society Guides and Handbooks 4, Cambridge: Royal Historical Society.
- IKHK: Byrne, F. J. (2001) *Irish Kings and High Kings*, Dublin: Four Courts Press.
- McCarthy 2005: McCarthy, D. P. (2005) *The Irish Annals: Their genesis, evolution and history*, Dublin: Four Courts Press.
- OHE (Poole): Poole, A. L. (1954) *Domesday Book to Magna Carta 1087-1216*, The Oxford History of England 3, 2nd ed., Oxford: Clarendon Press.
- OHE (Powicke): Powicke, F. M. (1962) *The Thirteenth Century 1216-1307*. The Oxford History of England 4, Oxford: Clarendon Press.
- OHE (Stenton): Stenton, F. (1971) *Anglo-Saxon England*, The Oxford History of England 2, Oxford: Clarendon Press.
- Prosper: Mommsen, T. (1892) *Chronica minora saec. IV, V, VI, VII. Vol. 1*, Monumenta Germaniae Historica Scriptores, Auctores antiquissimi 9, Berlin: Weidmann, pp. 341–499.

Runciman HC2: Runciman, S. (1951–4) *A History of the Crusades*, 3 vols, Cambridge: Cambridge University Press, vol. 2.

Runciman HC3: Runciman, S. (1951–4) *A History of the Crusades*, 3 vols, Cambridge: Cambridge University Press, vol. 3.

WCD: Bartrum P. C. (1993) *A Welsh Classical Dictionary*, Aberystwyth: The National Library of Wales.

References:

Barlow, F. (2004) 'Becket, Thomas (1120?–1170)', *Oxford Dictionary of National Biography*, Oxford: Oxford University Press.

Barlow, F. (2004) 'William II (c.1060–1100)', *Oxford Dictionary of National Biography*, Oxford: Oxford University Press.

Barlow, F. (2000) *Thomas Becket*, London: Phoenix Press.

Bates, D. (2004) 'William I (1027/8–1087)', *Oxford Dictionary of National Biography*, Oxford: Oxford University Press.

Bradbury, J. (1997) *Philip Augustus: King of France, 1180-1223*, London: Longman.

Bréhier, L. (1909) 'Godfrey of Bouillon', *The Catholic Encyclopedia*, New York: The Encyclopedia Press, Inc, vol. 4, pp. 624–6.

Brett, C. (1988) 'The Prefaces of Two Late Thirteenth-century Welsh Latin Chronicles', *Bulletin of the Board of Celtic Studies* 35, Cardiff: University of Wales Press, pp. 64–73.

Brett, M. (2002) 'The Annals of Bermondsey, Southwark and Morton', in Abulafia, D. and Franklin, M. J. (eds), *Church and City, 1000-1500: Essays in Honour of Christopher Brooke*, Cambridge: Cambridge University Press, pp. 279–310.

Brown, R. A. (1972) *The Origins of Modern Europe*, Woodbridge: Boydell & Brewer.

Burgess, R. W. (1993) *The Chronicle of Hydatius and the Consularia Constantinopolitana: two contemporary accounts of the final years of the Roman Empire*, Oxford: Clarendon Press.

Charles-Edwards, T. M. (2006) *The Chronicle of Ireland*, Liverpool: Liverpool University Press.

Cheney, C. R. (1948) *King John and the Papal Interdict*, Manchester: Manchester University Press.

Chibnall, M. (2004) 'Matilda (1102–1167)', *Oxford Dictionary of National*

Biography, Oxford: Oxford University Press.

Church, S. D. (2003) *King John: new interpretations*, Woodbridge: Boydell & Brewer.

Collins, R. (1999) *Early Medieval Europe 300-1000*, London: Macmillan.

Duby, G. (1973) *Le Dimanche de Bouvines*, Paris: Gallimard; trans. Tihanyi, C. (1990) *The Legend of Bouvines*, Cambridge: Polity Press in association with Basil Blackwell.

Dumville D. N. (1977/8) 'The Welsh Latin Annals', *Studia Celtica* 12/13, Cardiff: University of Wales Press, pp. 461–7.

Dumville D. N. (2002) *Annales Cambriae, A.D. 682-954: Texts A-C in Parallel*, Cambridge: Department of Anglo-Saxon, Norse and Celtic, University of Cambridge.

Dumville, D. N. (2004) 'Annales Cambriae and Easter', in Kooper, E. (ed.), *The Medieval Chronicle III*, Amsterdam and New York: Rodopi, pp. 40–50.

Dumville, D. N. (2005) *Brenhinoedd y Saeson, 'The Kings of the English', A.D. 682-954: Texts P, R, S in Parallel*, Aberdeen: University of Aberdeen.

Dunbabin, J. (1998) *Charles I of Anjou: power, kingship and state-making in thirteenth-century Europe*, London: Longman.

Dunbabin, J. (2011) *The French in the Kingdom of Sicily, 1266-1305*, Cambridge: Cambridge University Press.

Gillingham, J. (2004) 'Richard I (1157–1199)', *Oxford Dictionary of National Biography*, Oxford: Oxford University Press.

Goyau, G. (1910) 'Second Council of Lyons (1274)', *The Catholic Encyclopedia*, New York: The Encyclopedia Press, Inc, vol. 9, pp. 477–8.

Goyau, G. (1911) 'Philip IV', *The Catholic Encyclopedia*, New York: The Encyclopedia Press, Inc, vol. 12, pp. 4–6.

Hansen, N. (1911) 'St. Olaf Haraldson', *The Catholic Encyclopedia*, New York: The Encyclopedia Press, Inc, vol. 11, p. 234.

Hayward, P. A. (2010) *The Winchcombe and Coventry chronicles: hitherto unnoticed witnesses to the work of John of Worcester*, Medieval and Renaissance Texts and Studies 373, 2 vols, Tempe, AZ: Arizona Center for Medieval and Renaissance Studies.

Heer, F., trans. Sondheimer, J. (1968) *The Holy Roman Empire*, London: Phoenix.

Howlett, D. (2007) 'A triad of texts about St David', in Evans, J. W. and Wooding, J. (eds), *St David of Wales: Cult, Church and Nation*, Woodbridge: Boydell, pp. 253–

Hughes, K. (1980) 'The Welsh Latin chronicles: *Annales Cambriae* and related texts', in Hughes, K., *Celtic Britain in the Early Middle Ages*, Woodbridge: Boydell, pp. 67–85.

Jackson, P. (2009) *The Seventh Crusade, 1244-1254: sources and documents*, Farnham: Ashgate.

Jones, T. (1971) *Brenhinedd y Saesson, or The King of the Saxons: BM Cotton MS Cleopatra B v, and The Black Book of Basingwerk, NLW MS. 7006*, Cardiff: University of Wales Press.

Jones, T. (1952) *Brut y tywysogyon, or, The chronicle of the Princes: Peniarth MS. 20 version*, Cardiff: University of Wales Press.

Jones, T. (1948) *Cronica de Wallia and other Documents from Exeter Cathedral Library MS. 3514*, Oxford: Oxford University Press.

Kampers, F. (1910a) 'St. Henry II', *The Catholic Encyclopedia*, New York: The Encyclopedia Press, Inc, vol. 7, pp. 227–8.

Kampers, F. (1910b) 'Henry V', *The Catholic Encyclopedia*, New York: The Encyclopedia Press, Inc, vol. 7, pp. 232–3.

Kampers, F. (1910c) 'Henry III', *The Catholic Encyclopedia*. New York: The Encyclopedia Press, Inc, vol. 7, pp. 228–30.

Kedar, B. Z. (1982) 'The Patriarch Eraclius' in Kedar, B. Z., Mayer, H. E. and Smail, R. C. (eds), *Outremer: Studies in the History of the Crusading Kingdom of Jerusalem presented to Joshua Prawer*, Jerusalem: Yad Izhak Ben-Zvi Institute, pp. 177–204.

Keefe T. K. (2003) 'Henry II's Visits to Thomas Becket's Tomb', *Haskins Society Journal* 11, Woodbridge: Boydell & Brewer, pp. 115–23.

Ker, N. R. (1985) *Books, Collectors and Libraries; Studies in the medieval heritage*, London: Hambledon.

Kibler, W. W. (1995) *Medieval France: an encyclopedia*, London, Routledge.

Knowles, D., Brooke, C. N. L. and London, V. C. M. (2001) *The heads of religious houses: England and Wales, I. 940-1216*, Cambridge: Cambridge University Press.

Leclercq, H. (1910) 'Fourth Lateran Council (1215)', *The Catholic Encyclopedia*, New York: The Encyclopedia Press, Inc, vol. 9, p. 18.

Lindsay W. M. (1911) *Isidori Hispalensis Episcopi Etymologiarum Sive Originum Libri XX*, Oxford: Clarendon Press.

Lloyd, J. E. (1912) *A History of Wales from the Earliest Times to the Edwardian*

Conquest, London: Longmans.

Lloyd, J. E. (1928) 'The Welsh Chronicles', The Sir John Rhys Memorial Lecture, British Academy, Oxford: Oxford University Press.

Luard, H. R. (1869) *Annales Monastici*, 5 vols, Rolls Series 36, London: Longman, Green, Longman, Roberts and Green.

Lynn, W. T. (1905) 'The comets of A.D. 1264 and 1556', *The Observatory* 28, London: Taylor and Francis, pp. 217–18.

Mac Airt, S. (1944 [1951]), *The Annals of Inisfallen MS. Rawlinson B. 503*, Dublin: Dublin Institute for Advanced Studies.

MacMillan, K. (2001) 'John Dee's *Brytanici Imperii Limites*', *Huntington Library Quarterly* 64, no. 1/2, San Marino, California: Henry E. Huntington Library and Art Gallery, pp. 151–9.

Maund, K. (2006) *The Welsh Kings*, Stroud: Tempus.

McGurk, P. (ed. and trans.) (1998) *The Chronicle of John of Worcester: The annals from 1067 to 1140 with the Gloucester interpolations and the continuation to 1141*, Oxford: Clarendon Press.

Miller, M. (1979) 'The disputed historical horizon of the Pictish king-lists' *The Scottish Historical Review* 58, Glasgow: James Maclehose & Sons, pp. 1-34.

Moorman, J. R. H. (1988) *A History of the Franciscan Order: From Its Origins to the Year 1517*, New York: Franciscan Institute Publications.

Morris, J. (ed. and trans.) (1980) *Nennius: British History and the Welsh Annals*, Arthurian Period Sources 8, Stroud: Phillimore.

NASA eclipse website: <http://eclipse.gsfc.nasa.gov/solar.html>.

Oram, R. (2011) *Domination and Lordship: Scotland 1070–1230*, Edinburgh: Edinburgh University Press.

Painter, S. (1949) *The reign of King John*, Baltimore: Ayer.

Phillimore, E. (1888) 'The *Annales Cambriae* and the Old Welsh Genealogies from *Harleian MS. 3859*', *Y Cymmrodor* 9, London: Honourable Society of Cymmrodorion, pp. 141–83.

Phillimore, E. (1891) 'The publication of the Welsh historical records', *Y Cymmrodor* 11, London: Honourable Society of Cymmrodorion, pp. 133–75.

Power, R. (1994) 'The Death of Magnus Barelegs' *The Scottish Historical Review* 73, Glasgow: James Maclehose & Sons, pp. 216–22.

- Powicke, F. M. (1949) *Ways of Medieval Life and Thought*, London: Odhams Press.
- Reeve, M. D. and Wright, N. (2009) *The History of the Kings of Britain: An edition and translation of the De gestis Britonum (Historia Regum Britannie)*, Woodbridge: Boydell Press.
- Renard, J.-P. (1977) *La formation et la désignation des prédicateurs au début de l'Ordre des Prêcheurs (1215–1237)*, Fribourg: Imprimerie St-Canisius.
- Ridgeway H. W. (2004) 'Henry III (1207–1272)', *Oxford Dictionary of National Biography*, Oxford: Oxford University Press.
- Roberts, B. F. (ed.) (1971) *Brut y Brenhinedd. Llanstephan MS. 1 version. Selections. Mediaeval and Modern Welsh series 5*, Dublin: Dublin Institute for Advanced Studies.
- Roberts, R. J. and Watson, A.G. (eds) (1990) *John Dee's Library Catalogue*, London: Bibliographical Society.
- Robinson, I. S. (2000) *Henry IV of Germany 1056-1106*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Ryan, P. W. F. (1908) 'St. Canute IV', *The Catholic Encyclopedia*, New York: The Encyclopedia Press, Inc, vol. 3, p. 307.
- Sibly, W. A. and Sibly, M. D. (2003) *The chronicle of William of Puylaurens: the Albigensian crusade and its aftermath*, Woodbridge: Boydell & Brewer.
- Stevens, W. M. (1995) *Cycles of Time and Scientific Learning in Medieval Europe*, Variorum Collected Studies CS482, Aldershot: Variorum.
- Stringer, K. (2004) 'Alexander II (1198–1249)', *Oxford Dictionary of National Biography*, Oxford: Oxford University Press.
- Thorpe, L. (trans.) (1966) *Geoffrey of Monmouth: The History of the Kings of Britain*, Harmondsworth, Penguin.
- Thorpe, L. (trans.) (1978) *Gerald of Wales: The Journey through Wales and The Description of Wales*, Harmondsworth, Penguin.
- Turner, R. V. (2005), *King John: England's Evil King*, Stroud: Tempus.
- Turner, R. V. (2004) 'Briouze, William (III) de (d. 1211)', *Oxford Dictionary of National Biography*, Oxford: Oxford University Press.
- Walde, E. (1969) *Reichsgut und Königsherrschaft unter Lothar III. (1125-1137) ; ein Beitrag zur Verfassungsgeschichte des 12. Jahrhunderts*, Berlin: Duncker & Humblot.
- Wallis, F. (1999) *Bede: The Reckoning of Time*, Liverpool: Liverpool University Press.

Williams (ab Ithel), J. (ed.) (1860) *Annales Cambriae*, London: Longman, Green, Longman, and Roberts.

Wolfram, H., trans. Kaiser, D. A. (2006) *Conrad II, 990-1039: emperor of three kingdoms*, University Park: Penn State University Press.

Wood, I. (1994) *The Merovingian Kingdoms 450-751*, London: Longman.

Zophy, J. W. (1980) *The Holy Roman Empire: A Dictionary Handbook*, Westport and London: Greenwood Press.

Henry Gough-Cooper, September 2015.

**Annales Cambriae, the B text
from London, National Archives, MS. E164/1 pp.2–26.**

transcribed by Henry W Gough-Cooper (last revised 15 September 2015).

() = added by editor, { } = illegible in MS.

[f.1ra/p.2a]

[bw1.1] (P)RIMA¹ die *seculi* {...}² fecit deus lucem *quam* appellauit³ diem

[bw1.2] *Secunda* die fecit deus firmamentum in medio *aquarum et* diuisit aquas ab aquis superiores ab inferioribus vt in *genesi legitur* ·

[bw1.3] *Tercia* die congregauit deus aquas in locum *et* fecit terram apparere · *quam* aridam appellauit congregaciones *que* *aquarum* appellauit maria ·

[bw1.4] *Quarta* die fecit solem *et* lunam de luce primo die facta *et* cetera sidera in firmamento celi ·

[bw1.5] *Quinta* die creauit deus natalicia⁴ *et* volatilia *et* ipsa de aquis

[bw1.6] *Sexta* die creauit deus animalia *terrestria et* ipsum hominem ad similitudinem dei masculum *et* feminam creauit eos · *scilicet* · Adam *et* Euam ·

[bw1.7] *Septimo* die quieuit ab *omni* opere suo quod patrarat ·

[bw2] Adam ·c^o·xxx^o· etatis sue anno genuit seth · a quo filii dei uixitque annis ·dcccc·xxx^a *et* mortuus est ·

[bw3] Seth · anno ·c^o·v^o genuit enos qui cepit inuocare nomen dei · uixitque annis ·dcccc·xii·

[bw4] Enos anno ·c^o·xc· genuit caynan uixitque annis ·dcccc·v·

[bw5] Caynan anno ·c^o·lxx· genuit malaleel uixitque · annis ·dcccc·x·

[bw6] Malaleel · anno c^o·lv^o· genuit iareth uixitque · annis ·d·ccc xc·v·⁵

[bw7] Iareth · anno ·c^o·lii· genuit · enoc uixitque annis ·dcccc·lxii·

[bw8] Enoch · anno ·c^o·lxv· genuit matusalem uixitque · annis ·ccclxv·

[bw9.1] Matusalem clxi· genuit · lamec uixitque annis dcccc·lxix·

[bw9.2] Iste lamec interfecit chain filium ade fratrisidam

[bw10] Lamec anno ·c^o·lvii· genuit Noe uixitque · annis · dclxxvii·

¹ A space has been left for insertion of the implied capital P of Prima, but there is no sign that the capital was ever supplied.

² A lacuna here in the line of text, into which a now largely illegible postscript has been inserted, possibly beginning n{as...} The C-text has 'seculi nascentis' here. Perhaps the second word was unreadable in the exemplar.

³ See note on orthography of geminations in the Introduction.

⁴ recte natatilia

⁵ xc.v. inserted at end of next line, after genuit · enoc

[bw11.1] Noe *anno* ·d^o· genuit sem ·
[bw11.2] {et} postquam sem erat ·xc·viii annorum venit diluuium anno dc· vite Noe .
mense secundo ·xvii· die mensis v{t} quidam volunt ·
[bw11.3] hec est prima etas continens ·m·dcccc·lxxx iii⁶

[bw12] Sem *vero* annis duobus post diluuium genuit · arphaxth ·

[bw13] et ipse arphaxth⁷ anno ·xxx·v^o· genuit sal{e}m qui primus [f.1rb/p.2b]
edif{i}c{a}tor fuit Ie(r)osolim et a nomine ipsius {di}cta est salem postea^a iebus et
salem dicta est ierosolim ·

[bw14] Salem {anno} ·c^oxxx^o· {g}enuit eb{ }r⁸ a quo hebrei ·

[bw15] Eber *anno* ·c^o·xxx· genuit phalec ·

[bw16.1] Phalec *anno* ·c^oxxx· genuit Ragau ·
[bw16.2] dii primum adorantur ·

[bw17.1] Ragau · *anno* ·c^o·xxxii· genuit seruch
[bw17.2] regnum scitharum inchoat ·

[bw18.1] Seruch {·} *anno* ·c^o·xxx· genuit · Nachor
[bw18.2] regnum {...}ipc{...}orum⁹ inchoat ·

[bw19.1] Nachor · *anno* ·lxxxiiii· genuit · thare
[bw19.2] Regnum affricorum oritur ·

[bw20.1] Tha{re} *anno* ·lxxx· genuit abraham ·
[bw20.2] Zorcastris magicam artem repperit ·
[bw20.3] ¹⁰ haec est secunda etas continens annos ·dcccivii·

[bw21] Abraham · *anno* ·c^o genuit · isaac ·

[bw22] Isaac · *anno* ·lx· genuit Iacob

[bw23.1] Iacob · *anno* ·xl· genuit Ioseph ·
[bw23.2] phoreneus grecis leges dedit ·

[bw24.1] Ioseph *anno* ·xx·iii· obiit in egipto ·
[bw24.2] seruitus hebreorum incipit in egipto in eodem anno in quo Ioseph mortuus
est et durauit per ·c·xliiii {·} annos

[bw25.1] Moises rexit poplum¹¹ ·xl· annis

⁶ iiiii inserted at end of next line, after dilu.

⁷ Written arp^x in MS.

⁸ Eber (the 'e' is indistinctly formed here, but see C-text, cw14, cw15, and next item)

⁹ Egyptiorum (see C-text, cw18). It seems likely that the third letter here was intended to be a t rather than a c, but the cross stroke is absent.

¹⁰ Etas secunda in margin.

[bw25.2] Athlas astronomiam docuit ·

[bw26.1] Iosue · annis · xxvii rexit populum post moisem ·

[bw26.2] Erictonius in troia vsum quadrigae primus inuenit ·

[bw27.1] post hoc filii Israel seruiert regi mesopotamiae · annis · viii · quos gothoniel liberauit et eis preuit annis · xl ·

[bw27.2] Cahtmus litteras grecis dedit ·

[bw28] Postea seruiert ebrei regi moab xviii annis quos aoth liberauit eis que preuit et quieuit terra · lxxx · annis ·

[bw29.1] Debora populum iudicat ·

[bw29.2] deinde filii Israel seruiert Iabin regi chanaan · annis · xx · quos liberauit barach et preuit · annis · xl ·

[bw29.3] apollo citharam repperit ·

[bw30.1] postea seruiert madiantis · quos liberauit gedeon et preuit annis · xl ·

[bw30.2] Mercurius liram condidit ·

[bw31.1] Abimelec · xxi ·

[bw31.2] Chorus in grecia¹² inuentus est ·

[bw32.1] Thola · annis · xxxii ·

[bw32.2] Priamus laomedontis filius regnauit in troia .

[bw33.1] Iahir · xxx {ii} ·

[bw33.2] carmentis mater ewandri litteras latinorum repperit .

[bw34.1] Deinde filii Israel seruiert hostibus · xviii · annis · quos Iepte liberauit et preuit annis · vii ·

[f.1ra/p.2c]

[bw34.2] Hercules flammis se iniec {...}¹³

[bw35.1] Abessa annis vi {i} ·

[bw35.2] Alex {a} {n} der elenam rapuit ·

[bw36.1] Abdon annis · x ·

[bw36.2] Troia capta est a grecis et cartago a didone incho {at} ur ·

[bw36.3] Dares h {isto} riam troianorum edid {it} ·

[bw37.1] deinde filii israel seruiert philisteis · xl · a {nnis} quos samson liberauit et preuit · xx {annis}

[bw37.2] Eneas in ytaliam moritur

¹¹ Or read 'populum' (see also bw26.1 infra).

¹² The two words run together: ingrecia

¹³ Hercules flammis se iniecit (Isidore, Etymologiarum sive Originum, V, 39)

[bw37.3] *Aschanius albam condidit* ·

[bw38.1] *Heli sacerdos pater {op}hni et finees prefuít xl· annis* ·

[bw38.2] *Archa testamenti capta est · ophni et phínees occisi sunt* ·

[bw38.3] *Troiani duce bruto in britanniam ue{nerun}t* ·

[bw39.1] *Samuel et saul annis ·xl·*

[bw39.2] *ho{merus} grecorum doctissimus clarus habe{b}atur*

[bw39.3] *Locrinus filius Br{uti in} Britannia regnat* ·

[bw39.4] *Hec est ter{cia} e{tas} con{ti}nens {annos} ¹⁴ dcccc·x¹⁵*

[bw40.1] *Dauid rex · annis ·xl·*

[bw40.2] *Gad · Nathan · asa · prophetauerunt in israel* ·

[bw41.1] *Salomon · annis ·xl·*

[bw41.2] *templum ierosolimis edificatur*

[bw41.3] *Amos · leu · Aggeus · prophetauerunt* ·

[bw41.4] *Rudhidibras regnabat tunc temporis in Britannia* ·

[bw42.1] *Roboam annis ·xvii·*

[bw42.2] *regnum israel diuiditur*

[bw43.1] *Abia · annis · tribus*

[bw43.2] *sub quo a{bimelec} pontifex fuít* ·

[bw44.1] *Saph{an annis xliiii}*

[bw44.2] *Zacharias Iohel prophetaue{runt}*

[bw45.1] *Iosaphath · annis ·xxx·*

[bw45.2] *heli{as. Obe}dias · Micheas · prophetauerunt* .

[bw46.1] *I{or}am annis ·viii·*

[bw46.2] *Ioel · Naum prophetauerunt*

[bw47.1] *heliás rapitur* ·

[bw47.2] *heliseus proph{etaui}t* .

[bw48] *Ionadab {s}acerdos claruit* .

[bw49.1] *Ioas annis xl.*

[bw49.2] *heliseus helie discipule moritur* ·

[bw50.1] *Anasias · annis ·xv*

[bw50.2] *Cartago perfecte condita est* .

[bw51.1] *Ozias annis ·xviii·*

¹⁴ *There is a space left in the line here, but no indication that 'annos' was written into it.*

¹⁵ *Etas terci(a) in margin.*

[bw51.2] R{om}ulus *et* Remus nascuntur.
[bw51.3] Olimpias sub olímpo {m}onte a grecis instituitur.

[bw52.1] Iosu{e} *et* y{say}as xxxviii· annis ·
[bw52.2] I{n} p{ri}mo anno {po}testatis ist{orum} roma cond{i}tur a {ge}mínis
{fratri}bus remo *et* {romulo} x{i} kalendas mai · die sancte palis ·
[bw52.3] {Regna}b{at} in britannia c{uned}asius qui f{uit} nepos {regis ler} qui
{con}didit lerecestriam ·

[bw53] {A}chax · {annis} xv{i}·

[bw54.1] Ezechias annis ·xxix·
[bw54.2] S{enatus} cepit esse rome ·
[bw54.3] Sibilla clar{uit}

[f.1va/p.3a]

[bw55.1] Minon annis ·xii·
[bw55.2] primus census agitur

[bw56.1] Iosias annis ·xxii·
[bw56.2] Millesius philosophus agnoscitur ·

[bw57] Ioachím annis {·x}·

[bw58.1] Sedechías annis ·xx·
[bw58.2] Nabocodonosor iudeam cepit ·
[bw58.3] Templum Ierosolímis incensum est ·
[bw58.4] Hec est quarta etas continens annos ·cccc·lxx·i·¹⁶

[bw59.1] Ebreorum captiuitas incipit *et* durauit · annis ·lxx·
[bw59.2] historia Iudith scribitur ·

[bw60.1] Darius · annis ·xxxiii·
[bw60.2] sed primo anno sue potestatis eius hebrei a captiuitate sunt liberati ·

[bw61.1] Nerses · annis xx·
[bw61.2] Mophocles¹⁷ · Socrates · eurípedes celebrantur ·

[bw62.1] Artaserses · annis ·xxv·
[bw62.2] hesdras legem incensam renouauit ·

[bw63.1] Alter darius · annis ·xvii·
[bw63.2] plato clarus habetur ·
[bw63.3] historia hester completur ·
[bw63.4] Aristotules *et* demostenes celebrantur ·

¹⁶ (quart)a etas in margin. Most of 'quarta' has been lost when the vellum was trimmed down.

¹⁷ recte Sophocles. The 'M' here a scribal error for a recumbant 'S'

[bw64] Merses · annis viii ·

[bw65] Alexander · annis ·v· asiam tenuit *et* Ierosolimam cepit *et* mortuus¹⁸ est ·

[bw66.1] Tholomeus · annis ·xxviii·

[bw66.2] machabeorum · liber · primus Incipit ·

[bw66.3] lxx interpretes agnoscuntur ·

[bw67.1] Philadelpus · annis xxviii·

[bw67.2] Iesus librum sapientie componit ·

[bw68] Philopator · annis xviii ·

[bw69.1] Philometor annis ·xxvi·

[bw69.2] Scipio affricanus affricam vicit *et* chartaginem deleuit ·

[bw69.3] Brutus hispaniam subegit ·

[bw70.1] Sother annis ·xvii·

[bw70.2] Traces romanis subiciuntur ·

[bw71.1] Alexander · annis ·xi·

[bw71.2] Siria romanis subiugata est ·

[bw72.1] Tholomeus · annis xi·

[bw72.2] Ars rethorica cepit esse rome ·

[bw73.1] Dionisius annis ·xxii·

[bw73.2] magnus pompeius iudeam cepit

[bw73.3] *et* cleopatra filia lagí tunc temporis in egipto regnabat

[bw73.4] *et* in britanniam regnabat {l}ud¹⁹ filius hely qui tronouantum renouauit *et* a nomine suo lundoniam appellauit

[b1] Anus²⁰ ante inc {a}rnacionem dominí lx·

[b1.1] Iulius cesar britta {n}niam bello pulsauit *et* vicit ·

[b1.2] Ca {si}bellano in brittannia regnante

[b2] Anus

[b3] Anus

[b4] Anus

[b5] Anus

[f.1vb/p.3b]

[b6] Anus

[b7] Anus

¹⁸ *The scribe has written mortuu followed by the abbreviation for us.*

¹⁹ *MS iud (the first letter has been partially erased)*

²⁰ *On the form of the grapheme used for all of these 'An(n)us', see the introduction.*

[b8] Anus
[b9] Anus
[b10] Anus
[b11] Anus
[b12] Anus
[b13] Anus
[b14] Anus
[b15] Anus
[b16] Anus
[b17] Anus
[b18] Anus

[b19] Anus
[b19.1] *Augustus cesar regna recepit* ·

[b20] Anus
[b21] Anus
[b22] Anus
[b23] Anus
[b24] Anus
[b25] Anus
[b26] Anus
[b27] Anus
[b28] Anus
[b29] Anus
[b30] Anus
[b31] Anus
[b32] *Annus*
[b33] *Annus*
[b34] *Annus*
[b35] *Anus*
[b36] Anus
[b37] Anus
[b38] Anus
[b39] Anus
[b40] Anus
[b41] Anus
[b42] Anus
[b43] Anus
[b44] Anus
[b45] Anus
[b46] Anus
[b47] Anus
[b48] Anus
[b49] Anus
[b50] Anus
[b51] Anus
[b52] Anus
[b53] Anus

[f.1vc/p.3c]

[b54] Anus

[b55] Anus

[b56] Anus

[b57] Anus

[b58] Anus

[b59] Anus

[b60] Anus

[b60.1] *natūitas domini nostri ihesu christi in betheleem iude ín ciuitate dauíd*

[b61] Anus

[b61.1] *interfeccio infancium*

[b62] Anus

[b63] Anus

[b64] Anus

[b65] Anus

[b66] Anus

[b66.1] *reuersionis domini de egípto*

[b67] Anus

[b68] Anus

[b69] Anus

[b70] Anus

[b71] Anus

[b72] Anus

[b73] Anus

[b74] Anus

[b75] Anus

[b76] Anus

[b76.1] *tiberí cesarís qui primus post augustum regnauít*

[b77] Anus

[b78] Anus

[b79] Anus

[b80] Anus

[b81] Anus

[b82] Anus

[b83] Anus

[b84] Anus

[b85] Anus

[b86] Anus

[b87] Anus

[b88] Anus

[b89] Anus

[b90] Anus

[b90.1] *dominus a Iohanne in Iordane baptizatus est et Ieiunauit et temptatus est* ·

[b91] Anus

[b91.1] *aquam in vinum mutauit dominus eodem die quo baptizatus est reuoluto anno*

[b92] Anus

[b92.1] *dominus publice predicat*

[b92.2] *Iohannes baptista obiit*

[b93] Anus

[b93.1] *passionis domini nostri ihesu christi* ·

[f.2ra/p.4a]

[b94] Anus

[b95] Anus

[b96] Anus

[b97] Anus

[b98] Anus

[b99] Anus

[b99.1] *Gaicesaris* ·

[b99.2] *Matheus ewangelium scripsit*

[b100] Anus

[b100.1] *claudi neronis* ·

[b100.2] *Petrus romam · marcus alexandriam petiit*

[b101] Anus

[b102] Anus

[b103] Anus

[b104] Anus

[b105] Anus

[b106] Anus

[b107] Anus

[b108] Anus

[b109] Anus

[b110] Anus

[b111] Anus

[b112] Anus

[b113] Anus

[b114] Anus

[b114.1] *Calui neronis sub quo petrus crucifigitur · paulus gladio tra · ditur* ²¹

[b115] Anus

[b116] Anus

²¹ *The second half of traditur inserted on the next line.*

[b117] Anus
[b118] Anus
[b119] Anus
[b120] Anus
[b121] Anus
[b122] Anus
[b123] Anus
[b124] Anus
[b125] Anus
[b126] Anus
[b127] Anus

[b128] Anus
[b128.1] *vespasianus* regnaúit

[b129] *Anus*
[b129.1] Ierosolímam díruít

[b130] Anus
[b131] Anus
[b132] Anus
[b133] Anus
[b134] Anus
[b135] Anus
[b136] Anus
[b137] Anus

[b138] *Anus*
[b138.1] tití ímperatorís ·
[b138.2] *hic pius et facundus fuit* · ²²

[f.2rb/p.4b]

[b139] *Annus*
[b139.1] *domicianus* Regnauit ·
[b139.2] *Iohannes* ewangelista *intra* pathmos relegatur ·
[b139.3] *Clemens* ín pontos exulat ·

[b140] Anus
[b141] Anus
[b142] Anus
[b143] Anus
[b144] Anus
[b145] Anus
[b146] Anus
[b147] Anus
[b148] Anus
[b149] Anus

²² *dus fuit* inserted below the line.

[b150] Anus
[b151] Anus
[b152] Anus
[b153] Anus

[b154] Anus
[b154.1] Nerwe *imperatoris*
[b154.2] *Iohannes ephesum rediens ewangelium scripsit* ·

[b155] *Anus*
[b155.1] *traianus regnauit* ·
[b155.2] *Simon cleophe filius crucifigitur*
[b155.3] *et requiescit Iohannes apostolus* ·

[b156] Anus
[b157] Anus
[b158] Anus
[b159] Anus
[b160] Anus
[b161] Anus
[b162] Anus
[b163] Anus
[b164] Anus
[b165] Anus
[b166] Anus
[b167] Anus
[b168] Anus
[b169] Anus
[b170] Anus
[b171] Anus
[b172] Anus
[b173] Anus

[b174] *Anus*
[b174.1] *Adriani imperatoris* ·
[b174.2] *Aquila interpres habetur*

[b175] Anus
[b176] Anus
[b177] Anus
[b178] Anus
[b179] Anus

[f.2rc/p.4c]

[b180] Anus
[b181] Anus
[b182] Anus
[b183] Anus
[b184] Anus

[b185] Anus
[b186] Anus
[b187] Anus
[b188] Anus
[b189] Anus
[b190] Anus
[b191] Anus
[b192] Anus
[b193] Anus
[b194] Anus

[b195] Anus
[b195.1] *Antonius pius* Regnauit
[b195.2] *valentínus et marcion heretici agnoscuntur*²³

[b196] Anus
[b197] Anus
[b198] Anus
[b199] Anus
[b200] Anus
[b201] Anus
[b202] Anus
[b203] Anus
[b204] Anus
[b205] Anus
[b206] Anus
[b207] Anus
[b208] Anus
[b209] Anus
[b210] Anus
[b211] Anus
[b212] Anus
[b213] Anus
[b214] Anus
[b215] Anus
[b216] Anus
[b217] Anus
[b218] Anus
[b219] Anus

[b220] Anus
[b220.1] *Antonius minor regnauit*
[b220.2] *Cathafrigarum heresis oritur*

[b221] Anus
[b222] Anus
[b223] Anus
[b224] Anus

²³ *noscuntur added on the next line.*

[b225] Anus

[f.2va/p.5a]

[b226] Anus

[b227] Anus

[b228] Anus

[b229] Anus

[b230] Anus

[b231] Anus

[b232] Anus

[b233] Anus

[b234] Anus

[b235] Anus

[b236] Anus

[b237] Anus

[b238] Anus

[b239] Anus

[b239.1] Comodius *Regnauit*

[b239.2] Theodosius *inter christianos habetur*

[b240] Anus

[b241] Anus

[b242] Anus

[b243] Anus

[b244] Anus

[b245] Anus

[b246] Anus

[b247] Anus

[b248] Anus

[b249] Anus

[b250] Anus

[b251] Anus

[b252] Anus

[b252.1] *helius pertinax regnauit.*

[b253] *Anus*

[b253.1] aurelí · antoní

[b253.2] vi^a edicio nýcopolíni *reperítur* ·

[b254] Anus

[b255] Anus

[b256] Anus

[b257] Anus

[b257.1] *Alexander Regnauit* ·

[b257.2] Origenes *alexandrie clarúit*

[b258] Anus
[b259] Anus
[b260] Anus
[b261] Anus
[b262] Anus
[b263] Anus
[b264] Anus
[b265] Anus
[b266] Anus
[b267] Anus
[b268] Anus
[b269] Anus

[b270] Anus
[b270.1] *maximus Regnauit* ·
[b270.2] *hic persequitur christianos* ²⁴

[b271] Anus

[f.2vb/p.5b]

[b272] Anus
[b273] Anus

[b274] Anus
[b274.1] *Cordianus imperat*
[b274.2] *fabianus episcopus rome claruit*

[b275] Anus
[b276] Anus
[b277] Anus
[b278] Anus
[b279] Anus

[b280] Anus
[b280.1] *Philippus regnum inchoat*
[b280.2] *hic primus christianus imperator fuit* ·

[b281] *Annus*
[b282] Anus
[b283] Anus
[b284] Anus
[b285] Anus
[b286] Anus

[b287] Anus
[b287.1] *Decius Regnauit* ·
[b287.2] *sub quo beatus · est passus laurencius*

²⁴ *nos of christianos inserted on next line.*

[b288] Anus
[b288.1] Gallus . *et volusínianus Regnauerunt*
[b288.2] Nouaciana²⁵ heres oritur .

[b289] Anus

[b290] Anus
[b290.1] *valerianus cum galieno Regnauit*
[b290.2] *Ciprianus* martirio coronatur

[b291] Anus

[b292] Anus

[b293] Anus

[b294] Anus

[b295] Anus

[b296] Anus

[b297] Anus

[b298] Anus

[b299] Anus

[b300] Anus

[b301] Anus

[b302] Anus

[b303] Anus

[b304] Anus

[b305] Anus

[b305.1] *Claudius . Regnauit .*

[b305.2] *paulus samianus heresim condidit .*

[b306] Anus

[b307] Anus .

[b307.1] *aureliani Imperatoris*

[b307.2] *hic persecutus est christianos .*

[b308] Anus

[b309] Anus

[b310] Anus

[b311] Anus

[b312] Anus

[b312.1] *Decii Imperatoris*

[b313] Anus

[b313.1] *Probi imperatoris*

[b313.2] *mani*[f.2vc/p.5c]*cheorum heresis orta est .*

²⁵ *The í seems to have been written over and cancels out a second c .*

[b314] Anus

[b315] Anus

[b316] Anus

[b317] Anus

[b318] Anus

[b319] *Anus*

[b319.1] *Carus Regnavit*

[b319.2] *iste de persis triumphavit*

[b320] Anus

[b321] Anus

[b321.1] *Diocleciani et maximiani* ·

[b321.2] *sub hiis persecutoribus intra ·xxx dies ·xix^m.²⁶ christianorum passi sunt*

[b322] Anus

[b323] Anus

[b324] Anus

[b325] Anus

[b326] Anus

[b327] Anus

[b328] Anus

[b329] Anus

[b330] Anus

[b331] Anus

[b332] Anus

[b333] Anus

[b334] Anus

[b335] Anus

[b336] Anus

[b337] Anus

[b338] Anus

[b339] Anus

[b340] Anus

[b341] Anus ·

[b341.1] *maximus et seuerus Regnauerunt*

[b342] *Anus*

[b342.1] *constans et Constanus Regnauerunt*

[b342.2] *ossa beati andree apostoli constanopolin transferuntur*

[b343] Anus

[b344] Anus

[b345] Anus

[b346] Anus

²⁶ *The superscript 'm' is very faint and may have been added as a (much later?) postscript.*

[b347] Anus
[b348] Anus
[b349] Anus
[b350] Anus
[b351] Anus
[b352] Anus
[b353] Anus
[b354] Anus
[b355] Anus
[b356] Anus
[b357] Anus

[f.3ra/p.6a]

[b358] Anus

[b359] Anus
[b359.1] *Iulianus Regnauit* ·
[b359.2] *hic ex christiano factus paganus christianos persequitur* ·

[b360] Anus
[b360.1] *Iouianus Regnauit* ·
[b360.2] *hic cum omni exercítu suo christianus effícitur* .

[b361] Anus

[b362] Anus
[b362.1] *valentínianus Regnauit* · *qui ab Iuliano milicia fuerat priuatus* .

[b363] Anus
[b364] Anus
[b365] Anus
[b366] Anus
[b367] Anus
[b368] Anus
[b369] Anus
[b370] Anus
[b371] Anus

[b372] Anus
[b372.1] *valens regnum²⁷ ínchoat*

[b373] Anus
[b374] Anus
[b375] Anus

[b376] Anus
[b376.1] *beatus ambrosius et martinus episcopi claruerunt*

²⁷ *reg^m in MS.*

[b377] Anus
[b378] Anus
[b379] Anus
[b380] Anus
[b381] Anus

[b382] Anus
[b382.1] *valentinianus cum theodosio · Regnant ·*
[b382.2] *Ieronimus in bethleem Augustinus in affrica predicantur*
[b382.3] *Sinodus constantipolini ·cc·l· episcopis in qua omnes hereses condempnantur*

[b383] Anus
[b384] Anus
[b385] Anus
[b386] Anus
[b387] Anus
[b388] Anus
[b389] Anus
[b390] Anus
[b391] Anus
[b392] Anus

[b393] Anus
[b393.1] *Theodosius cum archadio et honorio Regnant .*
[b393.2] *Iohannes anachorita claruit*

[b394] Anus
[b395] Anus

[b396] Anus
[b396.1] *Iohannes crisostomus et augusti[f.3rb/p.6b]nus episcopi predicantur*

[b397] Anus
[b398] Anus
[b399] Anus
[b400] Anus
[b401] Anus
[b402] Anus
[b403] Anus
[b404] Anus
[b405] Anus
[b406] Anus
[b407] Anus
[b408] Anus

[b409] Anus
[b409.1] *honorius cum theodosio minore · Regnant*
[b409.2] *Cirilu{s} alexandrie claruit .*
[b409.3] *Con{s}ilium carthaginense ·cc·xl· episcoporum pelagium condempnant*

[b410] Anus
[b411] Anus
[b412] Anus
[b413] Anus
[b414] Anus
[b415] Anus
[b416] Anus
[b417] Anus
[b418] Anus
[b419] Anus
[b420] Anus
[b421] Anus
[b422] Anus
[b423] Anus

[b424] Anus
[b424.1] *Theodosius minor · Regnat ·*
[b424.2] *ephesína sínodus · Nestorium condempnat*²⁸

[b425] Anus
[b426] Anus
[b427] Anus
[b428] Anus
[b429] Anus
[b430] Anus
[b431] Anus
[b432] Anus
[b433] Anus
[b434] Anus
[b435] Anus
[b436] Anus
[b437] Anus
[b438] Anus
[b439] Anus
[b440] Anus

[f.3rc/p.6c]

[b441] Anus
[b442] Anus
[b443] Anus
[b444] Anus
[b445] Anus
[b446] Anus
[b447] Anus
[b448] Anus
[b449] Anus

²⁸ *dempnat on the line below Nestorium con*

[b450] Anus
[b450.1] *marcianus imperat*
[b450.2] *calcedonense consilium geritur*

[b451] Anus
[b452] Anus
[b453] Anus
[b454] Anus

[b455] Anus ·
[b455.1] *sanctus patricius monente angelo hiberniam petiit*

[b456] Anus ·

[b457] *Annus*
[b457.1] *leo maior imperat*
[b457.2] *egiptus errore dioscori latrat* ·

[b458] Anus
[b459] Anus
[b460] Anus
[b461] Anus
[b462] Anus
[b463] Anus
[b464] Anus
[b465] Anus
[b466] Anus
[b467] Anus
[b468] Anus

[b469] Anus
[b469.1] *aduentus anglorum · horsi et hengisti tempore wortigerni regis*

[b470] Anus
[b471] Anus
[b472] Anus
[b473] Anus
[b474] Anus

[b475] Anus
[b475.1] *dies tenebrosa sicut nox*

[b476] Anus
[b477] Anus
[b478] Anus
[b479] Anus

[b480] Anus

[b480.1] pascha commuta(t)ur super²⁹ diem dominicam a leone papa Rome .³⁰

[b481] Anus

[b481.1] sancta brigida nascitur³¹

[b482] Anus

[b483] Anus

[b484] Anus

[b484.1] sanctus patricius obit .³²

[f.3va/p.7a]

[b485] Annus

[b485.1] Sanctus Dewy nascitur · anno xxx post disessum³³ patricii de meneuia

[b486] Anus

[b487] Anus

[b488] Anus

[b489] Anus

[b490] Annus

[b491] Anus

[b492] Anus

[b493] Anus

[b494] Anus

[b495] Anus

[b496] Anus

[b497] Anus

[b497.1] Quies benigni episcopi³⁴

[b498] Anus

[b499] Anus

[b500] Anus

[b501] Anus

²⁹ inserted above diem

³⁰ 450x455. AU s.a. 451 *Pasca Domini .iiii Kl. Maii celebratum est*. 8 kalends May is the date for Alexandrian Easter Sunday of AD 455 (HD). AI s.a. 454 *kl. xxui Pascha in .iiii. Kl. Mai*. 26 is the lunar epact for AD 453 (Wallis 1999). Prosper a.455: §1376.

³¹ AU s.a. 452.1 *Hic alii dicunt natiuitatem Sancte Brigide*. AU s.a. 456.1 *Mors Ennai mc. Cathbotha & natiuitas sancte Brigide ut alii dicunt*. AI s.a. 455.

³² AU s.a. 457.2 *Quies senis Patricii, ut alii libri dicunt*, AU s.a. 461 *Hic alii quietem Patrici dicunt*, CS s.a. 457 *Dormitatio sancti senis Patricii episcopi*. McCarthy (2005): 458. AI s.a. 496 states that Patrick died *anno .cccc.xxxii. a Pasione Domini*, c.AD 460/2?; CPI460=AU457 (Evans 2010, 235f).

³³ discessum is probably intended.

³⁴ AU s.a. 467.1 *kl.I.i Quies Benigni episcopi successoris Patricii*, CS s.a. 465 *kl.iii*, AI s.a. 468.1. McCarthy (2005): 469.

[b502] Anus
[b503] Anus
[b504] Anus
[b505] Anus
[b506] Anus
[b507] Anus
[b508] Anus
[b509] Anus
[b510] Anus
[b511] Anus
[b512] Anus
[b513] Anus
[b514] Anus
[b515] Anus
[b516] Anus
[b517] Anus
[b518] Anus
[b519] Anus
[b520] Anus
[b521] Anus
[b522] Anus
[b523] Anus
[b524] Anus
[b525] Anus
[b526] Anus
[b527] Anus
[b528] Anus
[b529] Anus
[b530] Anus

[b531] ³⁵Anus .

[b531.1] *episcopus* ýwor ·ccc^o·l etatis sue anno obíit in *christo*.³⁶

[f.3vb/p.7b]

[b532] Anus
[b533] Anus
[b534] Anus
[b535] Anus
[b536] Anus
[b537] Anus
[b538] Anus
[b539] Anus
[b540] Anus
[b541] Anus

³⁵ A^o dm ccclx in margin before this annal. Below the A^o are faint marks that may be the final digits of the date.

³⁶ AU s.a. 500.2 kl.I.iii *Quies Ibuir episcopi .ix. Kl. Maii*, CS s.a. 500 kl.u= AT15 kl.iii. McCarthy (2005): 502.

[b542] Anus
[b543] Anus
[b544] Anus
[b545] Anus

[b546] Anus
[b546.1] *Bellum Badonis in quo rex arturus crucem domini nostri ihesu christi tribus diebus et tribus noctibus in humeris suis portauit · In illo prelio ceciderunt · colgrinus et Radulphus anglorum duces ·*

[b547] Anus
[b548] Anus
[b549] Anus
[b550] Anus

[b551] Anus
[b551.1] *Columchilla nascitur ·*³⁷
[b551.2] *Sancta brigida in christo obit*³⁸

[b552] Anus
[b553] Anus
[b554] Anus
[b555] Anus
[b556] Anus
[b557] Anus
[b558] Anus
[b559] Anus
[b560] Anus
[b561] Anus
[b562] Anus
[b563] Anus
[b564] Anus
[b565] Anus

[b566] Anus
[b566.1] *Bellum camlam in quo inclitus arthurus rex britonum et modredus proditor suus · mutuís wlneribus corruerunt*

[b567] Anus
[b568] Anus
[b569] Anus
[b570] Anus
[b571] Anus

³⁷ St Columba born: AU s.a. 519 Kl.I.iii, AU s.a. 520 Kl.I.iiii (Hand 2: AU523 Kl.I.i.), CS s.a. 518 kl.iiii=AT29 kl.iii. McCarthy (2005): 520.

³⁸ St Brigid dies: AU s.a. 524 Kl.I.ii, AU s.a. 526 Kl.I.u, AU s.a. 528 Kl.I.iii (Mochod), CS s.a. 523 kl.=AT33 kl.ii. McCarthy (2005): 524. Marianus Scottus: St Brigid dies 521, St Columba born 523.

[f.3vc/p.7c]

[b572] Anus

[b572.1] dormicio³⁹ Karauni⁴⁰

[b573] Anus

[b574] Anus

[b575] Anus

[b575.1] mortalitas magna fuit in britannia mailgun · guineth · obiit · vnde dicitur hir hun wailgun⁴¹ en llís Ros · tunc fuít lallwelen⁴²

[b576] Anus

[b577] Anus

[b578] Anus

[b579] Anus

[b580] Anus

[b581] Anus

[b582] Anus

[b583] Anus

[b584] Anus

[b585] Anus

[b586] Anus

[b586.1] Gawran · wradouc filius dínwarch · obiit ·⁴³

[b587] Anus

[b588] Anus

[b589] Anus

[b590] Anus.

[b590.1] Columchilla ex hibernia venít in britannia ·⁴⁴

[b591] Anus

[b592] Anus

[b593] Anus ·

[b593.1] nauigacio gilde in hibernía

³⁹ The c is incompletely formed here, but it is still less a t.

⁴⁰ AU s.a. 548 Kl.I.iiii. *Cluain Mc. Nois fundata est*, AU s.a. 549 Kl.I.ui. *Dormitacio filii artificis, .i. Ciaraini, anno .xxx.iiii. etatis sue*, CS s.a. 544 Kl.u=AT52 Kl.u. AI s.a. 548. McCarthy (2005): 543.

⁴¹ The i has become fused to the l that follows it, so the two letters look like -ll-.

⁴² AU s.a. 549 Kl.I.ui *Mortalitas magna*, CS s.a. 551 Kl.ui=AT58 Kl.iii, AI s.a. 551.1; McCarthy (2005): 550.

⁴³ AU s.a. 558.2 Kl.I.iii *mors Gabrain mc. Domangairt*, AU s.a. 560.1 Kl.I. *mors Gabrain mc. Domangairt*, CS s.a. 560 Kl.=AT67 Kl.i. McCarthy (2005): 559.

⁴⁴ AU s.a. 563 Kl.I. ii. *Nauigatio Coluim Chille ad Insolam Iae anno etatis sue .xl.ii*, CS s.a. 563 =AT70 Kl.i. AI s.a. 563. McCarthy (2005): 562.

[b594] Anus
[b595] Anus
[b596] Anus

[b597] Anus
[b597.1] *Sinodus victorie apud britones congregatur* .

[b598] *Annus*
[b598.1] *gildas britonum sapientissimus obiit* ⁴⁵

[b599] Anus
[b600] Anus

[b601] Anus ·
[b601.1] *Bellum erderit · inter filios elifer et Guendoleu filium Keidiau in quo bello Guendoleu cecidit*
[b601.2] *merlinus insanus effectus est* ·

[b602] *Anus*
[b602.1] *brendan berur obiit* ⁴⁶

[b603] Anus
[b604] Anus
[b605] Anus
[b606] Anus
[b607] Anus

[b608] Anus ·
[b608.1] *Gurgi et peredur filii elifer moriuntur*

[b609] Anus
[b610] Anus

[f.4ra/p.8a]

[b611] Anus

[b612] Anus
[b612.1] *bellum contra eumoniam* · ⁴⁷
[b612.2] *depositio danielis Bangorensis* ·

⁴⁵ AU s.a. 570 Kl.I. iu *Gillas obiit*, AT78 kl.ii (=CS a.570 kl.ii). AI s.a. 567. McCarthy (2005): 569.

⁴⁶ AU s.a. 565 Kl.I.u. *Quies Brendain Biror ut alii dicunt* (Hand 2: AU s.a. 572.6 Kl.I.ui. *Quies Bhrenuinn Bhirra, ut alii dicunt*), CS s.a. 565=AT73 Kl.iii, CS s.a. 573 Kl.ui=AT81 Kl.ui. AI s.a. 573. McCarthy (2005): 574.

⁴⁷ AU s.a. 582 Kl.I.u. *Bellum Manonn in quo uictor erat Aedhan mc. Gabrain mc. Domangairt*, AU s.a. 583 Kl.I.ui. *Bellum Manand fri Aedhan*, AT88 Kl.i (=CS a.582), AT89 Kl.ii (=CS a.583). AI s.a. 583. McCarthy (2005): 580.

[b613] Anus
[b614] Anus
[b615] Anus

[b616] Anus
[b616.1] *conuersio constantiní ad · dominum* ⁴⁸

[b617] Anus
[b618] Anus
[b619] Anus
[b620] Anus

[b621] Anus
[b621.1] *Edilbertus in anglia · Regnat* ⁴⁹

[b622] Anus
[b622.1] *Columchilla moritur* · ⁵⁰
[b622.2] *Dunaunt · filius pabo · obít*
[b622.3] *Augustínus anglos ad christum · m(it)títur convertere* · ⁵¹

[b623] Anus
[b624] Anus
[b625] Anus
[b626] Anus
[b627] Anus

[b628] Anus.
[b628.1] *Sinodus urbis legionum*
[b628.2] *Gregorius ín christo obiit* · ⁵²
[b628.3] *dauid meneuensis episcopus · obiit* · ⁵³

[b629] Anus
[b630] Anus
[b631] Anus
[b632] Anus

[b633] Anus ·

⁴⁸ *dominum inserted on next line*. AU s.a.588 Kl.I.u. *Conuersio Constantini ad Dominum*, AT95 Kl.iii (=CS a.588 Kl.ii). McCarthy (2005): 586.

⁴⁹ *If Æthelberht of Kent, reigned c.560 - 24 Feb 616 (HBC)*

⁵⁰ AU s.a. 595 Kl.I.i. *Quies Coluim Cille .u. Id. Iuini anno etatis sue .lxx.ui*, CS s.a. 595 Kl.iiii=AT102 Kl.iiii. Bede HE, 3.4: Columba died some 32 years after AD 565, aged 77 years. McCarthy (2005): 593.

⁵¹ 597 (HBC); *convertere inserted on next line*.

⁵² 12 Mar 604 (HD). AU s.a. 606 *Secundo anno Focce (.i. imperatoris) Gregorius Papa (secundum Bedam) migravit ad Dominum*; the second year of Phocas was AD 603/4; AT112 Kl.iiii (=CS a.606 Kl.iiii).

⁵³ CS s.a. 589 Kl.iiii *Dauid Cille Muine* =AT96 Kl.iiii. McCarthy (2005): 587.

[b633.1] *depositio* Kenauc *episcopi* ·

[b634] *Annus* ·

[b634.1] Aidan *filius* Gawran · *obiit* · ⁵⁴

[b635] *Anus*

[b636] *Anus*

[b637] *Anus*

[b638] *Anus*

[b639] *Anus* ·

[b639.1] Chendeirn · *obiit*

[b640] *Anus*

[b641] *Anus* ·

[b641.1] *bellum* Kairlion in *quo* Seysil⁵⁵ *filius* chinan *et* Iago *filius*⁵⁶ beli moriuntur *cum multis aliis* ⁵⁷

[b642] *Anus* ·

[b642.1] *cheredi obiit* ·

[b643] *Anus* ·

[b643.1] Guin *regnare cepit* ⁵⁸

[b644] *Anus*

[b645] *Anus*

[b646] *Anus*

[b647] *Anus*

[b648] *Anus*

[b649] *Anus*

[b650] *Anus*

[b651] *Anus*

[b652] *Anus*

[b652.1] Sol *obscuratus est* · ⁵⁹

[b653] *Anus*

⁵⁴ AU s.a. 606.2 *Mors Aedhain m. Gabrain*, CS s.a. 606 Kl.iiii=AT112 Kl.iiii. McCarthy (2005): 604/608.

⁵⁵ *The 'y' is not dotted here.*

⁵⁶ *error for filius*

⁵⁷ AU s.a. 613.3 Kl.I.ii *Bellum Caire Legion ubi sancti occisi sunt & cecidit Solon m. Conaen, rex Britanorum*, AT119 Kl.ui (=CS a.613 Kl.) AI s.a. 614. McCarthy (2005): 611.

⁵⁸ 616 (HBC)

⁵⁹ Annular eclipse of 10 Jun 625 (NASA eclipse website). AU s.a. 625.1 Kl.I. iii *Annus tenebrosus*, AT129 Kl.i (=CS a.625 Kl.iii.) McCarthy (2005): 627.

[f.4rb/p.8b]

[b654] *Anus*

[b654.1] *Guin baptizatus est a paulino episcopo eboracensis* ⁶⁰

[b655] *Anus* ·

[b655.1] *belín obiit* ·

[b656] *Anus*

[b657] *Anus*

[b657.1] *obsessio catwallaun in insula glannauc*

[b658] *Anus*

[b658.1] *bellum meigen in quo interfectus est edwinus cum duobus filiis suis catwallaun vero victor fuit* · ⁶¹

[b659] *Anus*

[b659.1] *bellum cantescaul in quo catwallaun cum suis corruit* ⁶²

[b660] *Anus*

[b660.1] *Strages sabrine et iugulacio idris* ⁶³

[b661] *Anus*

[b662] *Anus*

[b663] *Anus*

[b664] *Anus*

[b665] *Anus*

[b666] *Anus*

[b667] *Anus*

[b668] *Anus*

[b669] *Anus*

[b670] *Anus*

[b671] *Anus* ·

[b671.1] *bellum chochui in quo oswald rex nodorum et edda rex merciorum · obierunt* · ⁶⁴

⁶⁰ 627 (Bede HE); AT129.3 Kl. i *Babtismum Etuin maic Elle, qui primus credidit in regionibus Saxonum* (=CS a.625 kl.iii). McCarthy (2005): 627. *epo eboracensis inserted on the line below.*

⁶¹ 12 Oct 633 (HBC). AU s.a. 631.1 *Bellum filii Ailli, & mors Cinedon filii Lugthreni, regis Pictorum*, AT135 Kl.iii (=CS a.631 Kl.iii). AI s.a. 633. McCarthy (2005): 634.

⁶² AU s.a. 632.1 *Bellum Cathloen regis Britonum, & Anfrith*, AT136 Kl.ii (=CS a.632 Kl.ii). AI s.a. 634. McCarthy (2005): 635.

⁶³ *idris inserted on the line below.* AU s.a. 633.1 *Bellum Iudris regis Britonum*, AT137 Kl.iii (=CS a.633 Kl.iii). McCarthy (2005): 636.

⁶⁴ 6 Aug 642 (HBC). AU s.a. 639.3 *Bellum Osúaldi regis Saxonum*, AT142 Kl.ii (=CS a.639 Kl.ii). AI s.a. 644. McCarthy (2005): 641.

[b672] Anus
[b672.1] *percussio demetrie quando cenobium dauid incensum est*

[b673] Anus
[b674] Anus
[b675] Anus

[b676] Anus
[b676.1] *Guentis strages*

[b677] Anus
[b677.1] *ortus stelle*

[b678] Anus
[b679] Anus
[b680] Anus
[b681] Anus
[b682] Anus
[b683] Anus

[b684] Anus ·
[b684.1] *strages gai campi*

[b685] Anus
[b685.1] *pende occisio* ⁶⁵

[b686] Anus
[b686.1] *oswid venit et predam duxit*

[b687] Anus
[b688] Anus
[b689] Anus

[b690] Anus ·
[b690.1] *brochwail eschitrauc · obiit ·*

[b691] Anus
[b692] Anus

[b693] Anus
[b693.1] *primum pascha apud saxones celebratur ·*

[b694] Anus
[b695] Anus ·

[f.4rc/p.8c]

⁶⁵ 15 Nov 655 (HBC). AU s.a. 656.2 *Bellum Pante regis Saxonum. Ossu uictor erat*, AT151 Kl.i=CS s.a. 650 Kl. McCarthy (2005): 655.

[b696] Anus

[b697] Anus ·

[b697.1] *oswid rex saxonum moritur*⁶⁶

[b698] Anus

[b699] Anus

[b700] Anus

[b701] Anus

[b702] Anus

[b703] Anus

[b704] Anus

[b704.1] *stella mire magnitudinis visa est · per totum mundum lucere*⁶⁷

[b705] Anus

[b706] Anus

[b707] Anus

[b708] Anus

[b709] Anus ·

[b709.1] *bellum anglorum in campo líphi contra britones* .⁶⁸

[b710] Anus

[b710.1] *mortalitas magna fuit in britannia pro qua Catwaladir filius catwalaun in minorem britanniam aufugit*

[b711] Annus

[b711.1] *mortalitas fuit in hibernia*⁶⁹

[b712] Anus

[b712.1] *terre motus magnus in eumonia*⁷⁰

[b713] Anus

[b714] Anus

[b715] Anus

[b716] Anus

⁶⁶ *recte* Oswiu; 15 Feb 670 (HBC). AU s.a. 671.1 *Mors Ossu filii Eitilbrith regis Saxonum*, AT171 Kl.=CS s.a. 671 Kl. AI s.a. 670. McCarthy (2005): 671.

⁶⁷ 676 (Shove 1984). AU s.a. 677.1 *Stella cometes uisa luminosa in mense Septimbris & Octimbris*. ASC A s.a. 678: *Her opiewde cometa se steorra*; ASC E: *Her ateowede cometa se steorra on Auguste 7 scan .iii. monðas ælce morgen swilce sunnebeam*.

⁶⁸ If one of the Welsh rivers Llynfi or Llyfni was intended, possibly a reference to ASC A, s.a. 682: *On þissum geare Centwine gefliemde Bretwealas op se*; E: *Her on ðissum geare Centwine geflymde Britwalas op sæ*.

⁶⁹ AU s.a. 684.1 *Mortalitas paruulorum*, AT184 Kl.=CS s.a. 684 Kl. McCarthy (2005): 684.

⁷⁰ AU s.a. 685 *Uentus magnus. Terremotus in Insola*, AT185 Kl.=CS s.a. 685 Kl. McCarthy (2005): 685.

[b717] *Anus*
[b717.1] *pluuia sanguinea cecidit in britannia et in hibernia* ·
[b717.2] *lac et butirum in sanguinem uersa sunt*

[b718] *Anus*
[b718.1] *luna in sanguineum uersa est colorem*

[b719] *Anus*
[b720] *Anus*
[b721] *Anus*
[b722] *Anus*
[b723] *Anus*
[b724] *Anus*
[b725] *Anus*
[b726] *Anus*
[b727] *Anus*
[b728] *Anus*
[b729] *Anus*
[b730] *Anus*
[b731] *Anus*

[b732] *Anus* ·
[b732.1] *aelfrid rex {s}axonum⁷¹ obiit⁷²*

[b733] *Anus*
[b734] *Anus*
[b735] *Anus*
[b736] *Anus*
[b737] *Anus*
[b738] *Anus* ·

[f.4va/p.9a]

[b739] *Anus*
[b740] *Anus*
[b741] *Anus*

[b742] *Anus*
[b742.1] *nox lucida sicut dies* ·
[b742.2] *Pipinnus⁷³ rex francorum · obiit⁷⁴*

[b743] *Anus*
[b744] *Anus*

⁷¹ *The s of saxonum imperfectly formed.*

⁷² *recte Aldfrith; 14 Dec 705 (HBC)*

⁷³ *The word runs from the end of one line to the beginning of the next, leading to the scribe inserting redundant n : Pipin/nus*

⁷⁴ *December 714 or 715 (ASC F s.a. 714; Wood 1994; Collins 1999)*

[b745] Anus

[b745.1] *offrit rex saxonum · obiit* ⁷⁵

[b746] Anus

[b746.1] *consecratio ecclesie sancti michaelis in monte gargano*

[b747] Anus

[b748] Anus

[b749] Anus

[b749.1] *estas torrida ·*

[b750] Anus

[b750.1] *beli filius elphín obiit ·* ⁷⁶

[b750.2] *bellum heil apud corínemes* ⁷⁷ ·

[b750.3] *Gueith garthmailauc ·*

[b750.4] *Cat pencon apud dextrales britones et britones victores fuerunt ·*

[b751] Anus

[b752] Anus

[b753] Anus

[b754] Anus

[b755] Anus

[b756] Anus

[b757] Anus

[b757.1] *bellum montis carno*

[b758] Anus

[b759] Anus

[b760] Anus

[b761] Anus

[b762] Anus

[b763] Anus

[b764] Anus

[b764.1] *Beda p(r)esbiter dormit* ⁷⁸

[b765] Anus

[b765.1] *owinus rex pictorum · obiit ·*

[b766] Anus

[b767] Anus

⁷⁵ *Scribal error for 'ossrit', i.e. Osred; 716 (HBC)*

⁷⁶ 722 (AU: U722.3)

⁷⁷ *Or read corinenies perhaps for *cornienses ? Corrupt in either case. A has the cogent cornuenses; C has later artificial form cornubiam.*

⁷⁸ 26 May 735 (BEASE)

[b768] Anus
[b769] Anus
[b770] Anus
[b771] Anus
[b772] Anus
[b773] Anus
[b774] Anus
[b775] Anus
[b776] Anus
[b777] Anus
[b778] Anus

[b779] *Anus*
[b779.1] *bellum inter pictos et britones et talargan rex pictorum occisus est* ·
[b779.2] *Teudur filius beli moritur*

[b780] Anus
[b781] Anus

[f.4vb/p.9b]

[b782] Anus

[b783] *Anus*
[b783.1] *Rodrí rex britonum · obiit* · ⁷⁹

[b784] Anus
[b785] Anus

[b786] *Anus*
[b786.1] *Edphalt rex saxonum · obiit* · ⁸⁰

[b787] Anus
[b788] Anus

[b789] *Anus*
[b789.1] *bellum inter britones et saxones*
[b789.2] *denawal filius teudur moritur* · ⁸¹

[b790] Anus
[b791] Anus
[b792] Anus

⁷⁹ *This annal b783 has an index mark to the left of the column 9b similar to that found beside the second half of annal b789 (b789.2). The mark is in the form of a letter like a y with a following flick over the second fork of the 'y'. In a different ink and probably different hand from the main text. Possibly the same ink used by the hand that inserted the date '1086' above annal b1109.*

⁸⁰ 757 (HBC; recte Æthelbald)

⁸¹ *See footnote to annal b783.*

[b793] Anus
[b794] Anus
[b795] Anus
[b796] Anus

[b797] *Anus*
[b797.1] *pascha commuta(t)ur apud britones super dominicam diem emendante
elbodo · seruodei ·*⁸²

[b798] Anus
[b799] Anus
[b800] Anus
[b801] Anus
[b802] Anus
[b803] Anus

[b804] *Anus*
[b804.1] *fernwail · filius · idwal · obiit*

[b805] *Anus*
[b805.1] *chemoíth rex pictorum obiit*

[b806] *Anus*
[b806.1] *Cubertus abbas · obiit ·*

[b807] *Anus*
[b807.1] *vastacio britonum dextralium apud offa ·*

[b808] Anus
[b809] Anus
[b810] Anus
[b811] Anus
[b812] Anus
[b813] Anus

[b814] *Anus*
[b814.1] *vastacio britonum cum offa in estate*

[b815] Anus
[b816] Anus
[b817] Anus
[b818] Anus
[b819] Anus
[b820] Anus
[b821] Anus
[b822] Anus
[b823] Anus

⁸² *A small insertion arrow (↷) appears to divide 'seruo' from 'dei'. 'bodo · seruodei ·
appears opposite the next 'anus' in the next line beneath 'emendante el'.*

[b824] Anus

[b825] Anus

[b825.1] *primus aduentus gentilium in hiberniam*⁸³

[b826] Anus

[b826.1] *offa rex merciorum · obiit* ·⁸⁴

[b827] Anus

[b827.1] *mareduc*⁸⁵ *rex demetorum · obiit* ·

[b828] Anus

[f.4vc/p.9c]

[b829] Anus

[b829.1] *Carandoc rex venedotorum a saxsonibus iugulatur* .

[b830] Anus

[b831] Anus

[b832] Anus

[b833] Anus

[b834] Anus

[b835] Anus

[b836] Anus

[b837] Anus

[b838] Anus

[b838.1] *Arthen dominus keredigeaun · obiit* ·

[b838.2] *Eclipsis solis*⁸⁶

[b839] Anus

[b839.1] *rex demetorum obiit* ·

[b839.2] *et Catel powisorum rex obiit* ·

[b840] Annus

[b840.1] *Elbodu episcopus wenedocie · obiit* ·

[b841] Anus .

[b841.1] *luna obscuratur* ·⁸⁷

[b841.2] *Combustio meneuie* ·

[b841.3] *mortalitas pecorum in britannia*

⁸³ 'niam' appears on the line below 'hiber'.

⁸⁴ July 796 (HBC)

⁸⁵ Read, 'maredut'? See b842.1.

⁸⁶ Solar eclipse of February 11, 807.

⁸⁷ The lunar eclipse of 25 Dec 809 (NASA lunar eclipse website; see Jones 1952 s.a.810 'the moon darkened on Christmas day').

[b842] Anus

[b842.1] owinus filius meredut · obiit ·

[b843] Anus

[b843.1] bellum inter howel et kinan ·h(owel)· victor fuit ⁸⁸

[b844] Anus

[b845] Anus

[b846] Anus ·

[b846.1] tonitruum magnum fuit et incendia multa

[b846.2] Trifin filius rein · obiit ·

[b846.3] Grifri filius Chengen a fratre suo elised dolose occiditur ·

[b846.4] howel in monia insula triumphauit et conanum de ea expulit ·

[b847] Anus

[b847.1] howel de mon expulsus est

[b847.2] chinan rex obiit ·

[b847.3] Saxones montes ereri et regnum roweniauc inuaserunt ·

[b848] Anus

[b848.1] bellum llan mais

[b849] Anus

[b849.1] Cenuil regiones demecorum uas ||tauít ⁸⁹

[b850] Anus

[b851] Anus

[b852] Anus

[b853] Anus

[b853.1] Arx de ganhui a saxonibus destruitur

[b853.2] et powis in suam potestatem ⁹⁰ traxerunt

[b854] Anus

[b855] Anus

[b855.1] Howel obiit

[b856] Anus

[b857] Anus

[b858] Anus

[b859] Anus

[b860] Anus

⁸⁸ victor fuit inserted on the line below.

⁸⁹ tauít inserted on the line below. Separated from the adjacent 'Anus' by two vertical strokes.

⁹⁰ recte sua potestate

[b861] Anus
[b861.1] Eclipsis lune · ⁹¹
[b861.2] *Saturwiu episcopus meneuensis obiit*

[b862] Anus
[b863] Anus
[b864] Anus
[b865] Anus

[f.5ra/p.10a]

[b866] Anus
[b867] Anus
[b868] Anus
[b869] Anus

[b870] Anus
[b870.1] *Nouus episcopatum suscepit*

[b871] Anus

[b872] *Anus*
[b872.1] *Idwalaun obiit* ·

[b873] Anus

[b874] *Anus* ·
[b874.1] *Gueit cecil* ⁹²
[b874.2] *merwín obiit* ·

[b875] Anus
[b876] Anus
[b877] Anus

[b878] Anus
[b878.1] *bellum finnant* ·
[b878.2] *Ithail · dominus guent . a viris brecheinauc occisus est* · ⁹³

[b879] *Anus*
[b879.1] *meuruc a saxoni^{bus} · occisus est* ·

[b880] *Anus* ·
[b880.1] *cengen a gentilibus occisus est* ·

[b881] Anus

⁹¹ Total lunar eclipse of October 24, 831 (*NASA lunar eclipse website; see Jones 1971 s.a. 831 'an eclipse of the moon on the eighth day before the kalends of November'*).

⁹² *read cetil*

⁹³ '*occisus est*' inserted on the next line.

[b882] Anus

[b883] Anus ·

[b883.1] mon vastata est a gentilibus nígris .⁹⁴

[b884] Anus

[b884.1] cengen powís rome . obiit .

[b885] Anus

[b885.1] Ceinod⁹⁵ rex pictorum obiit ·⁹⁶

[b885.2] et Ionathan princeps abergeleu · obiit

[b886] Anus

[b887] Anus

[b888] Anus

[b889] Anus

[b889.1] mailsachlen obiit⁹⁷

[b890] Anus

[b890.1] Catweithen expulsus est

[b891] Anus

[b891.1] dutta uastauit glíuísig

[b892] Anus

[b892.1] Chian nant newer obiit

[b893] Anus

[b893.1] vrbs ebraucí uastata est catdulín⁹⁸

[b894] Anus

[b895] Anus

[b896] Anus

[b896.1] Catwren onnen ·

[b897] Anus

[b897.1] alclut a gentilibus fracta est⁹⁹

[b898] Anus

⁹⁴ nígris added above gentilibus

⁹⁵ Possibly 'Ceinod' is intended, but the up-flick originates from the first minim.

⁹⁶ 858 (AU 858.2 Cinaedh m. Ailpin rex Pictorum, Adulf rex Saxan, mortui sunt.)

⁹⁷ 30 Nov 862 (AU 862.5; recte Máel Sechnaill)

⁹⁸ 'catdulín' inserted on the next line, below 'uastata est'.

⁹⁹ 870 (AU 870.6 Obsesio Ailech Cluathae a Norddmannis, .i. Amlaiph & Imhar, duo reges Norddmannorum obsederunt arcem illum & distruxerunt in fine .iiii. mensium arcem & predauerunt.)

[b898.1] Gugan rex · ceredigean *mersus est* · ¹⁰⁰

[b899] Anus

[b900] Anus

[b900.1] gueith bannoleu ·

[b900.2] *Nouus episcopus et* meuruc moriuntur ·

[b901] Anus

[b901.1] llunwerth *episcopus consecratur*

[b902] Anus

[b902.1] Dumnarth rex cerneu · *id est* · cornubie *mersus est* ·

[b903] Anus

[b903.1] Gueit díu sulenmon ·

[b904] Anus ·

[b904.1] Rodri *et* guíriat *frater* eíus a saxonibus íugulantur ·

[b905] Anus

[b906] Anus

[b907] Anus

[b907.1] *bellum conguí dialrotrí* gueít conauí

[b908] Anus

[f.5rb/p.10b]

[b909] Anus

[b909.1] Cathweithen *obiit* ·

[b910] Anus

[b911] Anus

[b912] Anus

[b912.1] hoelus rome *obiit*

[b913] Anus

[b914] Anus

[b915] Anus

[b916] Anus

[b916.1] Subní scotorum *sapientissimus* · *obiit* · ¹⁰¹

¹⁰⁰ '*mersus est*' inserted on the next line, below 'ceredigean'.

¹⁰¹ 891 (AU 891.8 Suibne m. Maile h-Umai, ancorita & scriba optimus Cluana Moccu Nois, dormiuit); *obiit* added above *sapientissimus*

[b917] Anus

[b918] Anus

[b919] Anus

[b920] Anus

[b920.1] Anaraut cum anglis uenit vastare ceredigeaun et stratewy ·

[b921] Anus

[b922] Anus

[b922.1] Panis in hibernia defecit

[b922.2] vermes de aere ceciderunt talpe¹⁰² similes cum duobus dentibus qui totam comederunt qui eiecti sunt ieiunio et oracione¹⁰³

[b923] Anus

[b924] Anus

[b924.1] elstan rex saxonum obiit ·¹⁰⁴

[b925] Anus

[b925.1] Alwryt rex obiit¹⁰⁵

[b926] Anus

[b927] Anus

[b928] Anus ·

[b928.1] merwyn filius Rodri obiit ·

[b928.2] et llewarch filius heweid occisus est

[b929] Anus

[b929.1] Rodri filius heweid decollatus est

[b930] Anus

[b931] Anus

[b931.1] meneuia deleta est

[b932] Anus

[b932.1] Gorchewil episcopus obiit et cormuc rex¹⁰⁶ ·

[b933] Anus

[b933.1] Asser episcopus obiit¹⁰⁷

¹⁰² The t is smaller than the surrounding letters and appears to fill the gap between ceciderunt and talpe. Added postscriptum to alpe ?

¹⁰³ et oracione inserted on next line

¹⁰⁴ See also b962.1.

¹⁰⁵ 26 Oct 899 (HBC; recte Alfred)

¹⁰⁶ 908 (AU 908.3 Cormacc m. Cuileannan, ri Caisil)

¹⁰⁷ 908/9 (BEASE)

[b934] Anus
[b934.1] Catel filius rodri obiit

[b935] Anus
[b936] Anus
[b937] Anus

[b938] Anus
[b938.1] Oter venit in *britannia*

[b939] Anus

[b940] Anus
[b940.1] Anaraut rex *britonum* obiit

[b941] Anus

[b942] Anus
[b942.1] edfled regina obiit ¹⁰⁸

[b943] Anus
[b944] Anus

[b945] Anus
[b945.1] Gueit dinas newit

[b946] Anus
[b947] Anus
[b948] Anus
[b949] Anus
[b950] Anus
[b951] Anus

[b952] Anus
[b952.1] hoelus da filius cacel¹⁰⁹ romam iuit .
[b952.2] helena · obiit · ¹¹⁰

[f.5rc/p.10c]

[b953] Anus
[b954] Anus
[b955] Anus
[b956] Anus
[b957] Anus
[b958] Anus

¹⁰⁸ 12 June 918 (HBC; *recte* Æthelflæd)

¹⁰⁹ *sic*; *recte* catel

¹¹⁰ iuit . helena. obiit. *added below the last line of the column.*

[b959] Anus

[b959.1] Grifinus filius oweyn obiit

[b960] Anus

[b961] Anus

[b961.1] hewed ·filius· clidauc et meuruc · obierunt

[b962] Anus

[b962.1] elstan rex saxonum obiit ¹¹¹

[b963] Anus

[b964] Anus

[b964.1] Catel filius arthwail ueneno extinctus est

[b964.2] Idwal filius cum filio elised obiit ·

[b965] Anus

[b965.1] lunweth ¹¹² episcopus obiit ·

[b966] Anus

[b966.1] morleis episcopus obiit ·

[b967] Anus

[b968] Anus

[b968.1] Eadmundus rex saxonum iugulatus est · ¹¹³

[b969] Anus

[b970] Anus

[b971] Anus

[b971.1] hoelus rex britonum ·scilicet· bonus · obiit ·

[b972] Anus

[b972.1] Cadugan filius oweyn a saxonibus iugulatur

[b972.2] bellum carno inter filios hoeli et filios Idwal

[b973] Anus

[b974] Anus

[b974.1] Iago et Idwab ¹¹⁴ filii Idwal uastauerunt dewet

[b975] Anus.

¹¹¹ 27 October 939 (HBC; *recte* Æthelstan)

¹¹² i.e. Lunwerth

¹¹³ 26 May 946 (HBC)

¹¹⁴ i.e. Ieuaf

[b975.1] Rodri filius hoely · obiit

[b976] Anus

[b976.1] cedes magna inter filios Idwal et hoelí in loco qui dicitur gurguíst .

[b976.2] Anaurat filius giuriat ¹¹⁵ occisus est ·

[b976.3] Guin filius hoeli · obiit

[b977] Anus

[b977.1] haardur ·filius· meuruc mersus est

[b978] Anus

[b979] Anus

[b980] Anus

[b981] Anus

[b982] Anus

[b983] Anus

[b984] Anus

[b984.1] Idwal ·filius· Rodrí occisus est

[b985] Anus

[b985.1] meuruc ·filius· catwan · obiit

[b986] Anus

[b986.1] Riderch episcopus obiit

[b987] Anus

[b988] Anus

[b988.1] catwalaun ·filius oweín

[b989] Anus

[b989.1] angli uastauerunt reg{*i*}onem filiorum Idwal

[b990] Anus

[b990.1] Rodri ·filius· Idwal occisus est

[b991] Anus

[b992] Anus

[b992.1] Eínon filius oweyn uastauit goer

[b993] Anus ·

[b993.1] mon vastata est a filio harald ·

[f.5va/p.11a]

[b994] Anus ¹¹⁶

¹¹⁵ Or guiriat. *The minims are indistinct.*

[b995] Anus

[b995.1] Iago *expulsus est* a regno suo hoelo t(ri)umphante ·

[b995.2] Meuruc *filius* idwab cecatus est ·

[b996] Anus

[b997] Anus

[b997.1] Ed{g}ar *anglorum* rex · *obiit* · ¹¹⁷

[b997.2] Idwalaun · *filius* · owein *obiit*

[b998] Anus

[b999] Anus

[b999.1] Eynan *iterum* uastauit goer

[b1000] Anus

[b1001] Anus

[b1001.1] Iago *captus est* · hoelo filio Idwab *triumphante et regnum e(i)us* possidente ·

[b1002] Anus

[b1002.1] Idwab *occisus est*

[b1003] Anus

[b1004] Anus

[b1004.1] Gothrit *et* haraldus uastauerunt dewet *et* meneuiam

[b1005] Annus ·

[b1005.1] Hoelus · *filius* Idwab *et* alfre dux *anglorum* vastauerunt · brecheinauc *et* totam regionem einaun · filii owini · *Sed* einaun ex eis multos occidit

[b1006] Anus

[b1006.1] Eynan *filius* owini · *occisus* · *est*

[b1007] Anus ·

[b1007.1] hoelus · *filius* · Idwab ab anglis · *occisus* · *est* ·

[b1008] Anus ·

[b1008.1] meuruc · *filius* Idwab *occisus est* ·

[b1008.2] mareduc · *filius* owini · occidit · Catwallaun · *filium* Idwab *regnumque eius* · *scilicet* · wenedociam possedit ·

[b1009] Anus

¹¹⁶ On this line is a faint mirror image of the first line of annal b1118.1, transferred by blotting from the stain on the top right corner of f.6r. Similar faint mirror images are visible down to annal b1003.

¹¹⁷ 8 July 975 (HBC)

[b1009.1] Gothrit ·*filius*· haraldí cum nígris gentílibus uastauít mon captís duobus milibus hominum · Reliquias *vero* mareduc secum asportauit ad keredigean *et* ad demeciam ·

[b1010] Anus

[b1010.1] Idwab ·*filius*· Idwal · obiit ·

[b1010.2] Owínus filius hoeli · obiit

[b1010.3] Gentiles vastauerunt meneuiam *et* llan patarn · *et* llan illtut *et* llan caruan *et* llan dethoch

[b1011] Anus

[b1011.1] maredut redemít captíuos a gentílibus nígris nummo pro vnoquoque dato

[b1011.2] mortalitas hominum pro fame

[b1012] Anus ·

[b1012.1] owinus filius denawal occisus est

[b1013] Anus ·

[b1013.1] mareduc filius oweín uastauit maís hewed ¹¹⁸

[b1014] Anus

[b1015] Anus

[b1015.1] Guín ·*filius*· Eynaun duce edilisí anglico dextralium britonum adiumento regiones maredut ·*id est*· demeciam ¹¹⁹ *et* keredigeaun · Guhir *et* kedweli deuastat ·

[b1015.2] *tercio* meneuíá uastata est .

[b1016] Anus

[b1016.1] fames affuít in r{e}gno maredut ·

[b1016.2] bellum inter filios meuruc *et* maredut filium owíní · iuxta llanguín · in quo victores fuerunt filii meuruc

[b1016.3] Teudur filius eínaun · occisus est

[b1017] Anus

[b1017.1] Sweín filius haraldí eumoniam vastauit ¹²⁰

[b1018] Anus

[f.5vb/p.11b]

[b1019] Anus

[b1019.1] Idwal f{i}lius meuruc occisus est · ¹²¹

[b1020] An{us}

¹¹⁸ hewed *inserted on the line below.*

¹¹⁹ *Or demetiam ?*

¹²⁰ '*niam vastauit*' *inserted on next line*

¹²¹ *The effects of blotting from the stain on the top right of f.6r are also visible on the first half-dozen lines of this column.*

[b1021] Anus

[b1021.1] meneuía vastata est a gentilib{us} et morgeneu episcopus a{b} eis occisus eí{s}¹²²

[b1021.2] maredut rex filius owíní · obiit

[b1022] Anus

[b1022.1] {k}ínan · filius hewel venedociam tenet¹²³

[b1023] Anus

[b1023.1] gentiles vastauerunt demeciam¹²⁴

[b1024] Anus

[b1025] Anus

[b1026] Anus ·

[b1026.1] conanus filius hoeli occisus est ·

[b1027] Anus

[b1028] Anus

[b1029] Anus

[b1030] Anus

[b1031] Anus

[b1032] Anus

[b1033] Anus

[b1033.1] meneuia a saxonibus uastata est · Edrís et vbís ·

[b1033.2] Naufragium · Sweýn¹²⁵ patris cnut

[b1034] Anus

[b1034.1] Sweýn adíit regiónem anglorum · edilrít filius etgar expulsus est a regno suo quod Sweýn ínuasít · Sed ín eodem obiit ·¹²⁶

[b1035] Anus

[b1036] Anus

[b1036.1] Owínus filius dunawal occisus est ·

[b1037] Anus

[b1037.1] Cnut filius · sweín regnum anglorum occupauit¹²⁷

[b1038] Anus

¹²² *recte occisus est*

¹²³ *tenet inserted on line below.*

¹²⁴ *demeciam displaced to line below by tenet from previous item.*

¹²⁵ *The recumbant 'S' of 'Sweýn' at the end of the line, with 'weýn' on next line.*

¹²⁶ *Sweýn acknowledged king of all England, Autumn 1013; died February 3 1014 (HBC).*

¹²⁷ *30 November 1016 (HBC); 'occupauit' inserted on line below.*

[b1039] *Anus* ·

[b1039.1] aidan ·*filius*· blegeurít *cum* ·iiii^{of}· filiis suis · *occisus est* · a *grifino* filio
lewelín rege *britonum*

[b1040] *Anus*

[b1041] *Anus*

[b1042] *Anus* ·

[b1042.1] meuric *filius* Arthawail · *occisus est* ·

[b1043] *Anus* ·

[b1043.1] Reýn *scotus mentitus est* se esse *filium* mareduc *qui optínuit dextrales*
britones · *quem* seisil rex venedocíe ín hostío Guilí expugnauit *et occisus est* reýn ·

[b1043.2] Eílaf *uastauit demetiam*¹²⁸ ·

[b1043.3] meneuia *fracta est* ·

[b1044] *Anus*

[b1044.1] lewelín *filius* seísil *obiit* ·

[b1044.2] Riderch ·*filius*· yestín *dextrales* *rexit britones* ¹²⁹

[b1045] *Anus*

[b1046] *Anus*

[b1046.1] morgannut¹³⁰ *episcopus obiit*

[b1047] *Anus*

[b1048] *Anus*

[b1048.1] *Conanus filius* seisil · *obiit*

[b1049] *Anus*

[b1050] *Anus*

[b1051] *Anus*

[b1052] *Anus*

[f.5vc/p.11c]

[b1053] *Anus*

[b1054] *Anus*.

[b1054.1] Riderch ·*filius*· yestín *occisus est* a *scotís* ·

[b1054.2] hoelus *et* maredut *tenuerunt e(i)us regionem* ·

[b1055] *Anus*

¹²⁸ *possibly demeciam*

¹²⁹ *'britones' inserted on the next line*

¹³⁰ *The final letter of 'morgannut' might be expected to be a 'c', but the MS has a very deliberate cross-stroke forming a 't'.*

[b1055.1] Gueith hiradus

[b1056] Anus

[b1056.1] maredut ·*filius*· edwíni a filiís conaní occisus est ·

[b1056.2] Caradauc filius Rederch ab anglis occisus est

[b1056.3] Cnut filius Sweín rex anglorum obiit ·¹³¹

[b1057] Anus

[b1058] Anus

[b1059] Anus

[b1060] Anus

[b1060.1] Grifinus filius lewelín in norwallia regnare inchoauit · qui dum regnauit anglos et gentiles persecutus est · bellum in uado crucis super sabrinam cum eis commisit eosque deuicít ·

[b1060.2] E^odem¹³² anno dextrales rexít britones et hoelum filium edwíni ab ea expulít

[b1061] Anus

[b1061.1] Erwýn episcopus meneuensis · obiit

[b1062] Anus

[b1062.1] bellum pencadeir in quo¹³³ grifinus superauít hoelum ·

[b1063] Anus

[b1063.1] bellum pulldýwach in quo hoelus victor fúit Grifinus captus captus¹³⁴ est a gentilibus dulín ·

[b1064] Anus

[b1064.1] hoelus filius owein obiit ·

[b1065] Anus

[b1065.1] hoelus filius etwíni accepta classe gentilium intrat hostium tewý quem Grifinus filius lewelín bello suscepit eumque uersum clade suorum occidit ·

[b1066] Anus

[b1066.1] Ioseph episcopus landauensis rome · obiit ·

[b1067] Anus

[b1068] Anus

[b1068.1] familia grifini ad modum ·c^m.xl· dolo optimatum stratewi ceciderunt in cuius vindicta¹³⁵ rex Grifinus demeciam¹³⁶ et stratewi deuastauit ·

¹³¹ 12 November 1035 (HBC)

¹³² *The small 'o' was added above the word with an insertion mark between the 'E' and the 'd'.*

¹³³ *'quo' inserted above the line*

¹³⁴ *Repetition of captus in MS*

¹³⁵ *Possibly vindicta*

[b1068.2] Nix cecidit *et* durauit a *Kalendis* ianuarii usque ad festum sancti patricii quam appellauerunt nigram níuem¹³⁷

[b1069] Anus

[b1070] Anus

[b1070.1] tota dextralis patria deserta est

[b1071] Anus

[b1072] Anus

[b1073] Anus

[b1073.1] classis hibernie in dextralis parte perit ·

[b1074] Anus

[b1075] Anus

[b1076] Anus

[b1077] Anus

[b1077.1] Grifinus filius Riderch occidit *et* herefordiam uastauit

[f.6ra/p.12a]

[b1078] Anus

[b1078.1] magnus filius haraldi vastauit regionem anglorum · auxiliante · grifino rege Britonum ·

[b1079] Anus

[b1079.1] owinus filius grifini · obiit ·

[b1080] Anus

[b1081] Anus

[b1082] Anus

[b1083] Anus

[b1083.1] Grifinus · filius · lewelini rex britonum nobilissimus dolo suorum occisus est ·

[b1084] Anus

[b1084.1] Ioseph meneuensis episcopus obiit ·

[b1085] Anus

[b1086] Anus

[b1087] Anus

[b1088] Anus

¹³⁶ *Possibly demetiam*

¹³⁷ *The last two words inserted on the next line. (ASC C 1046/7; ASC D 1048)*

[b1088.1] *haraldus gothorum rex anglos conatur sibi subiugare quem alius haraldus filius Gotwíni repentinó bello excepit et occidit ipsum autem pro habita victoria gloriantem · willelmus bastard normannorum dux anglie regno priuauit* ·¹³⁸

[b1089] Anus

[b1090] Anus

[b1091] Anus

[b1091.1] *bellum mechein inter filios kenwín · scilicet · bledín et Ruallo et filios grifíni · scilicet · maredut et Idwal in quo filii Grifíni ceciderunt · Idwal bello maredut frigore · Ruallo etiam filius kenwín occisus est · bledín in regnum successit* ·¹³⁹

[b1092] Anus

[b1093] Anus

[b1093.1] *maredut filius owíni a francis occisus est* ·

[b1094] Anus

[b1094.1] *meneuia vastata est a gentilibus et bangor similiter* ·

[b1094.2] *bleiduth episcopus meneuie obiit · Sulgen I^o ·¹⁴⁰ episcopatuí successit*¹⁴¹

[b1095] Anus.

[b1095.1] *de mungu meri hugo · vastauit karedigeaun* ·¹⁴²

[b1096] Anus

[b1097] Anus

[b1097.1] *bledint filius kenwín dolo ductus · stratewý a reso filio owíni · occiditur* ·

[b1098] Anus

[b1098.1] *Riderch filius caradauc · occiditur* ·

[b1099] Anus

[b1099.1] *bellum Guínnítul inter filios caddugon · Goronuí et lewelín et resum filium owíni et ab eo victi sunt* ·

[b1100] Anus

[b1100.1] *bellum pullgudic in quo trahern rex Norwallie victor fuit*

[b1100.2] *Resus et hoelus frater eius a trahairn filio caraduc occisus est* ·

[b1101] Anus

[b1101.1] *filius teudur resus · regnare inchoauit* ·

[b1102] Anus

¹³⁸ 14 Oct 1066 (HBC)

¹³⁹ cessit inserted on the next line.

¹⁴⁰ i.e. 'quingagesimo'. Sulgen^o in MS.

¹⁴¹ s^{cs} in MS.

¹⁴² karedig~ inserted on the next line.

[b1102.1] meneuia a gentilibus vastata est .¹⁴³

[b1103] Anus

[b1103.1] bellum montis carn in quo **[f.6rb/p.12b]** traharn filius {c}arad{oci} et caradauc filius G{rifini et mel}er filius Ruallan · a {re}so filio {teu}dur et a grifi{n}o filio conani occisi {sunt} ·

[b1103.2] Gurgeneu filius seisil occisus {est}

[b1103.3] Willelmus rex anglie causa orationis sanc{tum} dauid · ad{iit}

[b1104] Anus

[b1105] Anus

[b1106] Anus

[b1107] Anus

[b1107.1] Sulgenius episcopatum reli{quit} Cui {...}¹⁴⁴ suc{cessit}

[b1108] Anus

[b1109] Anus

[b1109.1] Willelmus bastard obiit¹⁴⁵ cui succescis¹⁴⁶ filius suus W(illelmus) · Rufus ·

[b1110] Anus

[b1110.1] resus filius teudur a regno suo expulsus est a filiis bledint ·scilicet· madauc · cadugan et Ririt ·

[b1110.2] Resus vero ex hibernia classem duxit et reuertitur . bellum cum illis gessit in penlletheru in quo madouc¹⁴⁷ et ririt ceci(de)runt ¹⁴⁸

[b1111] Anus

[b1111.1] archa sancti dauid ab ecclesia furata est et auro argento que quibus tegebatur spoliata ·est ·¹⁴⁹

[b1112] Anus

[b1113] Anus

[b1113.1] meneuia fracta est a gentilibus insularum ·

[b1113.2] kediuor filius gollerwin obiit Cuius filii inuitauerunt Grifinum filium maredut · quem resus filius teudur expugnauit et occidit iuxta llandedoc .

[b1114] Anus

¹⁴³ ||ta est inserted on line above 'vasta='.

¹⁴⁴ This word doubtful, but could be fre for fratre or Wilfre for Bishop Wilfred (also known as Gruffydd; died 1115).

¹⁴⁵ '1086' added in later hand above Bastard; recte 9th Sept 1087. Possibly intended to mark the date of the previous blank annal (b1108).

¹⁴⁶ sic in MS

¹⁴⁷ sic in MS

¹⁴⁸ Written ceci with runt inserted above.

¹⁴⁹ batur spoliata est inserted on next line. 'spoliata' written 'spoli^a' in MS.

[b1115] Anus

[b1115.1] *Resus filius teudur rector dextralis partis a francis brechinauc . occisus est . post cuius obitum Cadugaun ·filius· bledint predatus est demeciam pridie kalendarum may ·*

[b1115.2] *Circiter kalendas Iulii franci primitus demeciam et keredigean tenuerunt et castella in eis locauerunt et abinde totam terram britonum occupauerunt*

[b1115.3] *mailcholum scottorum rex occisus est ·¹⁵⁰*

[b1116] Anus

[b1116.1] *Willelmus anglorum rex normanniam adiit quo ibi morante britanni iugum francorum respuerunt · Wenedociam cereticam et demeciam ab eis et eorum castellis emundauerunt exceptis¹⁵¹ duobus ·id est· in penbroc et aliud · in ritors¹⁵²*

[b1117] Anus

[b1117.1] *franci deuastauerunt goher et kedweli et stratewi · deme{ci}a ceretica et stratewi deserte manent ·*

[b1117.2] *mediante autumpno rex anglorum willelmus contra britones mouet exercitum¹⁵³ quibus deo tutatis uacuis ad sua rediit ·¹⁵⁴*

[f.6rc/p.12c]

[b1118] {Anus}

[b1118.1] *Willelmus {fi}lius bald{wini domino Rico}rs obiit quo mor{tuo caste}llum va{cuum} re{li}quitur*

[b1118.2] *britones brechen{i}a{uc} et guent et G{uenlle}wec cedem non modicam de francis in cellida{rnauc fe}cerunt modico interuall{o}¹⁵⁵ a filiis idnerth filii cad{ugan in} aberllec {oc}cisi sunt*

[b1118.3] *vc{htrit} fil{ius} e{twi}ni et hoelus filius goronou penb{rochiam} deuas{tauerun}t*

[b1119 1097] Anus m{xcvii}¹⁵⁶

[b1119.1] *Geraldus prefectus meneuie f{ines} d{eu}astauit ·*

[b1119.2] *Willelmus rex anglie se{cun}do in britones excitatur eorum omnium imitans¹⁵⁷ excidium · britones vero diuino protecti munimine in sua remanent · illesi rege vacuo redeunte ·¹⁵⁸*

[b1120 1098] Anus m·xcviii·

[b1120.1] *omnes uenedoti in mon insula se receperunt et ad eos tuendos de hibernia piratas inuitauerunt · ad quos expugnandos missi sunt duo consules · hugo comes*

¹⁵⁰ 13 November 1093 (HBC)

¹⁵¹ *exceptis in MS.*

¹⁵² *recte ricors*

¹⁵³ *recte exercitum; sic passim.*

¹⁵⁴ *The last half of this word added below the line.*

¹⁵⁵ *Two words unreadable here*

¹⁵⁶ *The numeral is not readable here but may be deduced from the AD date given for the next annal.*

¹⁵⁷ *recte 'minans' ?*

¹⁵⁸ ASC E s.a. 1097 [1096] (Swanton)

urbis legiónum . et alter hugo qui contra insulam castra metati sunt · quos pirate eorum munere corrupti in insulam introduxerunt eamque uastauerunt Cadugan filius bledint et Grifinus filius conani relicta insula hiberniam aufugerunt (.) francis in insula morantibus magnus rex germanie cum exercitu venit in insula uolens · Sed ei nolenti franci ei occurrentes seinuicem sagittis salutauerunt . hii de terra ille de mari · alter comes sagitta in facie percussus occubuit · quo facto magnus adiuuit¹⁵⁹ · franci uero maiores et minores secum ad angliam perduxerunt

[b1121 1099] Anus ·m·xc·ix·

[b1121.1] cadugaun filius bledint de hibernia rediit qui paccatis¹⁶⁰ sibi francis · partem terre sue capiens a uiris brecheniauc occisus est ·

[b1121.2] Grifinus filius conani mon obsedit · hoelus autem filius Ithail ad hiberniam fugit ·

[b1121.3] Rigewarc ·filius· sulen · obiit ·

[b1122 1100] Anus ·m·c·

[b1122.1] Willelmus rex anglie a quodam milite suo ceruum petente sagitta percussus interiit ·¹⁶¹ Cui frater suus Iunior ·scilicet· henricus in regnum successit · Nam willelmus frater suus concubinus vsus absque liberis {interiit}¹⁶² [f.6va/p.13a] Robertus courthos{e} eorum fratres senior ab hierosolimis red{iens} et regnum anglie sibi vendicans a fratre s{uo henrico} cap(t)us est ·

[b1123 1101] Anus m ci ·

[b1123.1] hugo co{mes crassus} vrbis legionum obiit¹⁶³

[b1123.2] Gronou filius cadugan obiit ·

[b1123.3] henricus rex duxit filiam regis scotis¹⁶⁴

[b1124 1102] Anus mcii ·

[b1124.1] sedicio orta est inter Robertum de belleem et henricum regem ·

[b1124.2] Iorwert filius bledint · maredut fratrem suum cepit regi tradidit ·

[b1125 1103] Anus mciii

[b1125.1] Iorward filius bledint apud saresberiam a rege henrico iniuste capitur ·

[b1125.2] Discordia inter regem h(enricum) · et A(nselmum) · archiepiscopum eo quod nollet consecrare eos quibus rex dederat ecclesias speciales ·

[b1126 1104] Anus ·m ciiii·

[b1126.1] Owinus ·filius· edwini obiit

[b1126.2] hoelus ·filius· gronou · a ricardo ·filio· baldewini expulsus predas fecit ·

[b1127 1105] Anus mcv ·

[b1127.1] hoelus filius gronou a francis Ritors et a gogan ·filio· meuruc dolose occisus est ·

¹⁵⁹ Corrected above the line to 'abiuit'

¹⁶⁰ recte 'pacatis'

¹⁶¹ 2 August 1100 (HBC)

¹⁶² This last word inserted very faintly below the line.

¹⁶³ 27 July 1101 (HBC)

¹⁶⁴ 11 November 1100 (HBC)

[b1127.2] Robertus comes a fratre suo henrico in bello captus est · ¹⁶⁵

[b1127.3] meuruc et grifinus · filii traharn ab owino filio cadugaun · sunt occisi ·

[b1128 1106] Anus m·c·vi ·

[b1128.1] maredut filius bledint de carcere euasit ·

[b1128.2] Constitutus est ordo canonicorum in ecclesia sancte marie de suwerke ·

[b1128.3] Rex ·h(enricus) · subiugauit sibi totam normanniam · capto fratre suo et multis viris illustribus · ¹⁶⁶

[b1129 1107] Anus m·c·vii

[b1129.1] flandrenses ad ros venerunt

[b1129.2] Geraldus dapifer castellum chenarth bechan ·

[b1129.3] facto conuentu omnium fere magnatum anglie apud londoniam · Rex h(enricus) · concessit ut nunquam per donacionem baculi pastoralis uel anulí quisquam¹⁶⁷ de episcopatu uel abbatia¹⁶⁸ per regem uel quamlibus laicam manum in angliam inuestiretur · ¹⁶⁹

[b1130 1108] Anus ·m·c·viii·

[b1130.1] Kalendis Iulii fundata est abbatia de firmitate¹⁷⁰ ·

[b1131 1109] Anus m·c·ix·

[b1131.1] Incipit ordo premonstracensis · ¹⁷¹

[b1132 1110] Anus m·c·x·

[b1132.1] Castellum chenarth wechan ab owino filio cadugaun combustum est pro quo facto · ipse owinus ad hiberniam pulsus rediit ·

[b1133 1111] Anus m·cxi ·

[b1133.1] Iorwert ·filius· bledint de carcere rediit ·

[b1133.2] owinus et madocus filii Rirít combusserunt meirionnith ·

[b1133.3] owinus diuertens ad keredigeaun · irrup[**f.6vb/p.13b**]ciones fecit in flandrenses pro quo cadugaun · pater e(i)us ker{e}di{ge}aun amisit et gilberto filio Ricardí traditur ·

[b1133.4] owinus et madocus hiberniam petunt ·

[b1133.5] madocus rediit et in siluis latuit ·

[b1134 1112] Anus {mc}xii ·

[b1134.1] Iorwarth a madoco nep{ote suo} occisus est ·

[b1134.2] owinus de hibernia red{ie}ns terram suam a rege accepit ·

[b1134.3] mortalitas hominum maxima ·

[b1135 1113] Anus m·cxiii ·

¹⁶⁵ 28 September 1106 (OHE Poole)

¹⁶⁶ A doublet of b1127.2

¹⁶⁷ quisdq^a in MS

¹⁶⁸ The first 'b' is partially occluded as in many of these gemminate forms.

¹⁶⁹ August 1107 (OHE Poole)

¹⁷⁰ La Ferté Abbey, founded 1113.

¹⁷¹ recte A.D. 1119/20

[b1135.1] *Robertus de belleem a rege captus est* ·
[b1135.2] *Ingreditur sanctus Bernardus Cistercium* ·
[b1135.3] *Owinus priuat oculis madocum filium rírit* ·¹⁷²

[b1136 1114] *Anus* ·m·cxiii ·
[b1136.1] *h(enricus) · rex excercitum in walliam mouens ad inde ca(s)tellum*¹⁷³ *venit et pacificatus rediit* ·

[b1137 1115] *Anus* m·cxv ·
[b1137.1] *Wilfre meneuensis episcopus obiit* · cui successit *bernardus episcopus* (.)
[b1137.2] *Grifinus · filius Resi ad Grufet filium conaní in Norwalliam iúit qui ibidem inclusus inquadam ecclesia multís de suís occísís uíx euasít et ad stratewý rediens írrupciones ín flandrenses fecít* ·
[b1137.3] *durauít gelu cum níue* ·xi. ebdomadís ·
[b1137.4] *fundata est abbatia clareuallis et morímundí* ·¹⁷⁴

[b1138 1116] *Anus* .m ·cxvi ·
[b1138.1] *Grifinus filius Resí owínium filium cadugaun ín káirmerdin uilla combusta occidit* ·
[b1138.2] *Ecclesia sancti albaní dedicata est* · rege *h(enrico)* · *presente et coronam ibi gestante* ·

[b1139 1117] *Anus* ·m·c·xvii ·
[b1139.1] *Gilbertus filius ricardi obiit* ·

[b1140 1118] *Anus* ·m cxviii ·
[b1140.1] *bellum maísmain cemro ín quo lewarch filius owíní cecidit hoelus uero ýthail wlnus accepít quo tandem interíit* ·
[b1140.2] *obiit matilda secunda anglorum regína* ·¹⁷⁵

[b1141 1119] *Anus* ·m·cxviii ·
[b1141.1] *murchach · maxímus rex hibernie · obiit* ·¹⁷⁶

[b1142 1120] *Anus* ·m·c·xx ·

[b1143 1121] *Anus* ·m cxxi ·
[b1143.1] *henricus rex ín powisenses mouít excercítum at · ipsi datís ·x· milibus pecorum cum eo pacificati sunt* ·

[b1144 1122] *Anus* ·m·c·xxii ·
[b1144.1] *Grifinus filius sulhairn occisus est*

[b1145 1123] *Annus* ·m·c·xxiii ·
[b1145.1] *Eynan ·filius· cadugaun obiit* ·

¹⁷² ||*cum filium rírit inserted on second half of next line.*

¹⁷³ *There is little sign of an abbreviation here, so perhaps just read 'ca(s)tell'.*

¹⁷⁴ 25 July 1115.

¹⁷⁵ 1 May 1118 (HBC)

¹⁷⁶ 10 March 1119 (Muirchertach Ua Briain; IKHK)

[b1145.2] Ithail ·*filius*· Rírít a car[f.6vc/p.13c]cere solutus est
[b1145.3] Catwallaun *et* owin filíi grifíní meirionnyth {...}¹⁷⁷ spoliauerunt *et* armentis

[b1146 1124] Anus m·c·xxiii ·

[b1146.1] Grifinus *filius*· me{re}dut occisus est · Ithail filium rírít *consobrinum* suum ·

[b1146.2] Catwallaun ·*filius* grifíní occidit ·iiii^{or}· awnculos suos ·*scilicet*· owínium · Gronou · Rírít · meiler ·

[b1146.3] *et* morganus ·*filius*· cadugaun · occidit fratrem suum ·

[b1147 1125] Anus ·m·c·xxv·

[b1148 1126] Anus ·m·cxxvi·

[b1149 1127] Anus ·m·c·xxvii ·

[b1149.1] Grifinus resi filíus cogente hiberniam petit ·

[b1150 1128] Anus ·m·cxxviii

[b1150.1] Grifinus ·*filius*· maredut · obiit ·

[b1150.2] lewelín filius owíni captus est a maredut traditusque Iohannis filio ·*scilicet*· pauí¹⁷⁸ ·

[b1150.3] morganus *filius* cadugaun *propter* fratricidium · Ierosolimam petiit *et* inde rediens in insula cipro obiit

[b1151 1129] Anus m cxxix ·

[b1151.1] maredut filius liwarth · *consobrinum* suum ·*filium* meuruc occidit · alios duos *consobrinos* suos · filios grifini oculis priuauit · duos quoque fratres suos · baldewíno cecandos tradidit · Ipse vero a Iowan filio owíni de patria expulsus occisus est

[b1151.2] madauc · filíus liwarth a meuruc¹⁷⁹ *consobri*no suo occisus est ·

[b1152 1130] Anus ·m·cxxx ·

[b1152.1] Iorwerth ·*filius*· liwarch · a lewelíno filio owíni in powis occisus est ·

[b1152.2] lewelín filíus owíni a maredut filio bledint oculis testiculis priuatus est ·

[b1152.3] Iowan a *consobrinis* suis filiis liwarch occisus est ·

[b1152.4] madauc ·*filius*· liwarch a meuruc *consobri*no suo occisus est ·

[b1152.5] fundata est abbatia¹⁸⁰ de Neth ·¹⁸¹

[b1152.6] eodem anno fundata est albatia¹⁸² de furneis ·¹⁸³

[b1153 1131] Anus ·m·c·xxxii ·

¹⁷⁷ Some faint marks, a word of perhaps four or five characters, follow 'meirionnyth' in the MS.

¹⁷⁸ recte paní, or pain (i.e. Pain fitzJohn)

¹⁷⁹ 'meur^{ct} in MS.

¹⁸⁰ Both 'b's are fully formed here.

¹⁸¹ 1129 (West Glamorgan Archive Service Item reference: A/N 1).

¹⁸² recte abbatia

¹⁸³ Founded 1124, relocated 1127 (The Cistercians in Yorkshire; <http://cistercians.shef.ac.uk/> last accessed 15 Sept 2015)

[b1153.1] *meuric filius meuríc oculis et testibus priuatus est* ·
[b1153.2] *dedicacio meneuensis ecclesie* ·
[b1153.3] *fundata est Tínterna* · ¹⁸⁴

[b1154 1132] *Anus* · m·cxxxii ·
[b1154.1] *Iorwerth filius owíni occisus est* ·
[b1154.2] *Catwalaun · filius grifíní a consobrino suo cadugaun filio Goronou et eínaun · filius owíni in nanneudú occisus est* ·
[b1154.3] *maredut filius bledínt dux powisorum obiit*

[b1155 1133] *Anus* · m·c xxxiii ¹⁸⁵

[f.7ra/p.14a]

[b1156 1134] *Anus* · m·cxxxiiii ·
[b1156.1] *Robertus dux · Normannie iussu · henrici fratris suí pelue excecatus est et postea obiit apud Gloucestriam in carcere* · ¹⁸⁶

[b1157 1135] *Anus* m c xxxv ·
[b1157.1] *obiit henricus primus*¹⁸⁷ *quo audito Stephanus comes boloníe · audita morte awnculi suí transfretauit in angliam et quamuis promississet sacramentum fidelitatis anglici regní filie reg{ís} · henrici fretus tamen vigore · et impudencia regní diadema audacia sua inuasit qui regnauit per xix . annos exceptis*¹⁸⁸ *ix · ebdomadibus* ·

[b1158 1136] *Anus* m.c xxxvi ·
[b1158.1] *Ricardus filius Gilberti a morgano filio owíni occisus · est* ·
[b1158.2] *Owinus et catwaladrus filii Grufini excercitum in karedigeaun mouent · et castello walteri de bek et castello aberestuat et castello · Ricardi de la mare et dineirth destructis · kairwedros quoque combusserunt et sic ad propria reuersi sunt* ·
[b1158.3] *owinus et catwaladrus iterum ad karedigean uenerunt · quibus in adiutorium · Grifinus filius Resi et resus filius · hoeli et madocus filius idnerth et filii hoeli ad abertewi potenter uenerunt quibus ex alia parte resisterunt · stephanus constabularius et fili geraldí et omnes franci ab hosti sabrine usque ad meneuiam et flandrenses de Ros et prelio coram castello iníto franci et flandrenses in fugam uersi capti sunt occisi sunt combusti et equorum pedibus conculcati*¹⁸⁹ *et in fluuio tewy submersi sunt plurimi in captiuitatem miserime ducti · walenses uero hiis ad uotum peractis in sua redierunt castello francis remanente* ·

[b1159 1137] *Anus* m· c·xxxvii ·
[b1159.1] *Grifinus resi filius Ros conquisiuit* ·
[b1159.2] *letardus litelking dei inimicus et sancti dauíd ab anauraut filio Grifini · Grifino nescente et nolente occisus est pro quo facto · anaraut omnium meneuensium cleri et populi habuerit* ·

¹⁸⁴ 9 May 1131

¹⁸⁵ *This annal written below the last ruled line of the column*

¹⁸⁶ 10 February 1134

¹⁸⁷ 1 December 1135

¹⁸⁸ *exceptis in MS.*

¹⁸⁹ *recte conculcati*

[b1159.3] Grifinus Resi filius obiit ·

[b1159.4] *Tertio owinus et catwaladrus ad keredigeaun cum exercitu venerunt et castello strat meuric et castello stephani et castello hunfredi et kairmerdin destructis in sua redierunt .*

[b1159.5] *Grifinus ·filius· co · nani obiit ·*¹⁹⁰

[f.7rb/p.14b]

[b1160 1138] *Annus ·m ·c·xxxviii ·*

[b1160.1] *kenwric ·filius owini occisus est a familia madoc ·filium· M(a)redut*¹⁹¹

[b1161 1139] *Anus ·m·cxxxix*

[b1161.1] *venit imperatrix in angliam · quam cum rex stephanus obsedisset apud arundel dimisit eam ire apud bristolliam ad fratrem suum consulem gloucestrie ·*¹⁹²

[b1162 1140] *Anus ·m·c·xl ·*

[b1162.1] *madocus filius idnerth obiit ·*

[b1162.2] *maredut filius hoeli a filiis bledint occisus est*

[b1162.3] *Ad pentecosten iuit rex cum exercitu suo super hugonem bigod in sufok et cepit castellum de bungeye ·*

[b1162.4] *sol obscuratur*¹⁹³

[b1163 1141] *Anus ·mcxli ·*

[b1163.1] *die purificationis beata marie · Ranulphus comes · cestrie et Robertus comes · gloucestrie · cum familia imperatricis ceperunt regem et ad bristolliam ductum in carcerem miserunt sed postea amici regis ceperunt Robertum consulem gloucestrie · pro quo rex liberatus est*¹⁹⁴

[b1163.2] *hoelus filius Riderch occisus est ·*

[b1164 1142] *Anus ·m c·xlii ·*

[b1164.1] *hoelus filius bledint a suis occisus est ·*

[b1165 1143] *Anus ·mcxliii ·*

[b1165.1] *Anaraut filius grifini a familiaribus catwaladri occisus est*

[b1165.2] *milo comes herefordie a quodam milite suo ceruum petence*¹⁹⁵ *ictu sagitte est occisus ·*

[b1165.3] *Galfridus comes andegauie capta normannia dux nominatus est ·*

[b1165.4] *Innocencius papa obiit pridie Nonas ·*¹⁹⁶

[b1166 1144] *Anus ·m·c xliiii ·*

[b1166.1] *Catwaladrus classem de hibernia in adiutorium sibi contra owinum fratrem suum acciuit · classis in hostio menei applicuit · Interea owinus et catwaladrus*

¹⁹⁰ ' . nani obiit . ' inserted below the end of this line.

¹⁹¹ 'red' inserted above '.filium. M'

¹⁹² September 1139 (OHE Poole)

¹⁹³ 20 March 1140 (NASA)

¹⁹⁴ 2 February - 1 November 1141 (OHE Poole)

¹⁹⁵ recte petente

¹⁹⁶ Date incomplete in MS. 24 September 1143 (HD)

concordatí sunt · hoc germanicí audientes · catwaladrum tenuerunt qui ut ab eís liberaretur · duo milia captiuorum eís pepigit et liberatus est · owínus ut vidit fratrem suum liberum in eos ímpetum fecit et partim eorum occísís pluribus uero captís reliqui cum opprobrio ad dulin reuersi sunt

[b1166.2] Puer quidam apud Norwike a iudeís cru(cí)fixus est ·

[b1166.3] fames máxíma

[b1167 1145] Anus ·m· c xlv ·

[b1167.1] hugo de mortuo mari · Resum filium hoeli cepit et incarcerationit ·

[b1167.2] Gilbertus comes filius willelmi demeciam sibi subiugauit

[b1167.3] castellum karmerdin et castellum mab[**f.7rc/p.14c**]brudrut¹⁹⁷ edificauit ·

[b1167.4] Stephanus rex cepit in curia sua Ranulphum com{item} cestríe ·

[b1168 1146] Anus m c xlvi ·

[b1168.1] hugo de mortuo mari maredut filium madauc filium · ithnert occidit ·

[b1169 1147] Anus m c xlvii¹⁹⁸

[b1169.1] Catel filius grifnii cum fratribus · reso et maredut castellum dínweileír vi adquisierunt · francís maíori parte occísís qui in eo erant · non multo post hoelo filio owíní eís auxiliante castellum karmerdin adquisierunt necnon lanstephan ceperunt (.) Illis qui intus erant occísís paucís relictís et maredut custodiendum datur · castellum guidgruc nocturno dolo combusserunt ·

[b1169.2] Run filius owíní iuuenís ínclitus obiit ·

[b1170 1148] Anus ·m·c xlviii ·

[b1170.1] hugo de mortuo mari Resum filium hoeli in carcere c{e}cauit ·

[b1170.2] Catel cum fratribus suis willelmus filius geraldí et fratres suí · hoelo filio owíní eís auxiliante castellum wiz destruxerunt

[b1171 1149] Anus m·c·xlíx ·

[b1171.1] Robertus comes henrici regís filius obiit¹⁹⁹

[b1171.2] Gilbertus comes qui strangboga dictus est obiit²⁰⁰

[b1172 1150] Anus ·m·c·l ·

[b1172.1] Vthrit episcopus landauensís obiit ·²⁰¹

[b1172.2] bernardus episcopus meneuie obiit cui dauid filius geraldí successit²⁰²

[b1173 1151] Anus m·cli ·

[b1173.1] catwaladrus castellum llan ristut edificauit et catwano filio suo cum parte sua de keredigean dedit

[b1173.2] madauc filius maredut dedit keweilauc nepotibus suis owíno et meuruc filiis grifnii

¹⁹⁷ brudrut in MS, but the first 'r' has a deletion point below it.

¹⁹⁸ m c xlvii omitted after Anus but written p.s. in the line above cum fratri.

¹⁹⁹ 31 October 1147 (HBC)

²⁰⁰ 6 January 1148 (or 1149) (HBC)

²⁰¹ 1148? (HBC)

²⁰² ? 22 April 1148 (HBC)

[b1174 1152] Anus ·m c líi ·

[b1174.1] *henricus dux normannie venit in angliam et obsedit malmesburie* ²⁰³

[b1175 1153] Anus ·m c·liii ·

[b1175.1] *Catell filius grifini uastauit kedweli ·*

[b1175.2] *hoelus filius owini cepit catwanum patruelem suum terramque cum castello sibi subiugauit ·*

[b1175.3] *Catell et fratres su(i)*²⁰⁴ *cum exercitu ceredigeun intrauerunt et infra airon sibi vendicauerunt ·*

[b1175.4] *Imperatrix cum filio suo ·h(enrico)· qui fuit dux normannie et comes andegauie appl{i}cuit apud Warham* ²⁰⁵

[b1176 1154] Anus ·m cliiii ·

[b1176.1] *Catell cum fratribus suis [f.7va/p.15a] circa purificationem beata marie oppugnato castello hoeli sed non habito totam predam terre cum hominibus secum duxerunt · castellum llan restut longa obsidione ceperunt et custodibus suis seruandum commendauerunt · Sed hoelus filius owini ira exestuans illud oppidum combussit custodibus occisis ·*

[b1176.2] *Catell cum {fratribus} suis strat meuruc {re}edificauit ·*

[b1176.3] *Catell filius Grifini in venacione iuxta tylenebech uiolentur a francis laceratus loco mortui dimissus est ·*

[b1176.4] *maredut et resus castellum lychur destruxerunt*

[b1176.5] *Resus uas{t}auit keweilauc ·*

[b1176.6] *dauid filius mailcolum · obiit ·* ²⁰⁶

[b1176.7] *Radulphus comes urbis legionum obiit ·* ²⁰⁷

[b1177 1155] Anus ·m·c·lv

[b1178 1156] Anus m c·lvi

[b1178.1] *maredut ·filius· grifini obiit*

[b1178.2] *Resus uero iunior et fere solus porcionem illius et fratris sui solus optinuit et semper augendo uiriliter protexit ·*

[b1179 1157] Anus ·m c·lvii ·

[b1179.1] *Catell romam peregrinacionis causa perrexit ·*

[b1179.2] *Resus filius Grifini audiens owinum de Norwallia ad ceredigeun uenturum contra eum usque ad aberdewi audacter progressus est ibique pugnaturus fossam fecit ubi postmodum fundauit castellum*

[b1180 1158] Anus m c lviii ·

[b1180.1] *henricus Rex anglie norwalliam dicioni sue uolens exercitum ad campestria cestrie duxit ibique tentoria fixit ·*

²⁰³ January 1153 (Crouch 2000); *burie inserted two lines above, over normannie; malmes= =burie*

²⁰⁴ *There is a small circular hole here in the vellum.*

²⁰⁵ *Erroneous: for the very confused chronology here, see Introduction.*

²⁰⁶ 24 May 1153 (HBC)

²⁰⁷ 16 December 1153 (HBC)

[b1180.2] owinus princeps Norwallie cum filiis suis · hoelo · canano *et* dauid cum ingenti exercitu apud d{in}as bassing castra metati sunt ibique uallum erexerunt · hoc audito rex astuta fretus industria ad uallum owini uia littorea tetendit *sed* antequam peruenisset a conano *et* dauid hoc idem precauentibus acerimo certamine susceptus est multisque suorum a{missi}s quo tend{e}bat euasit · owin{us} audiens regem sibi a tergo imminere in facie²⁰⁸ autem exercitum regis nimium uallum deseruit *et* in loco tuciori se recepit · rex deinde collecta in vnum exercitu ad Ruthlan progreditur ibique castra metatus est

[b1180.3] {in}terea classis regia monie ap[f.7vb/p.15b]{p}licuit quam insulam optimates bello susceperunt magnamque stragem ex francis obstantibus fecerunt · In quos²⁰⁹ henricus filius Geraldii occisus est uelud alii uolunt filius fuit henrici regis *et* willelmus trenchemer *et* aliiquam plures Quo facto rex *et* owinus pacificati sunt ·

[b1180.4] Catwaladrus terram suam re{cu}perauit

[b1180.5] rex in angliam rediit

[b1181 1159] Anus · m · c · lix ·

[b1181.1] morgant filius ow{e}ni²¹⁰ mab occisus est ·

[b1181.2] Resus filius Grifini solus bellum regi pretendi {t} cum omnes Wallie principes cum rege pacem haberent · omnes ergo suos ad siluestria tewi remouit · videns tamen se tam late regis potencie non posse resistere factis induciis securus curiam regis adiuuit *et* tanquam inuitus regi pacem pepigit pacto illi a rege cantref maur alioque quem Rex uellet intigre²¹¹ non disperse · Rex tamen procerum suorum usus consilio illud cantref secundum ei in diuersis baronum terris diuisum dedit · Resus tamen cepit *et* sustinuit ·

[b1181.3] Interea Rogerus comes de clara ceredigeaun ut suam ingreditur · castellum stratmeuruc *et* castellum hunfredi *et* castellum aberdiwi firmavit ·

[b1181.4] Interea Walterus clifford dominus cantref bechan predam de terra resi abduxit · hominesque interfecit · quo audito resus id factum regi ut domino indicauit · Rex illud emendare noluit · familia ergo resi in ulcione prede sue castellum llanamdewri obsedit quod resus adueniens primo impetu cepit ·

[b1181.5] Eynan filius²¹² anaraud castellum hunfridi destruxit · milites *et* alios qui in eo erant forti manu occidit ·

[b1181.6] deinde Resus magis in armis quam in dono regis fidens castella per ceredigean a francis facta combussit

[b1182 1160] Anus · m · c · lx ·

[b1182.1] resus combussit castella per demetiam a francis facta · ad karmerdin exercitum duxit *et* obsedit · *sed* adueniente regi {na}ldo comite cornubie obsidio [f.7vc/p.15c]nem dimisit ·

[b1182.2] Goronu²¹³ bun frater Resi occisus est ·

[b1182.3] Resus deinde homines suos cum omnibus suis ad Resterwein remouit · Reginaldus uero comes *et* comes bristollie *et* Rogerus comes clarensis *et* alii duo

²⁰⁸ This written around the small round hole in the vellum (i.e. 'fac[]ie').

²⁰⁹ Written as one word, i.e. Inquos .

²¹⁰ Possibly owein. The letter after the 'w' is blotted; the subsequent minims are indecisive but there are signs of an upstroke, also a mere blot, over the first.

²¹¹ recte integre ?

²¹² The abbreviation very faint but just visible here.

²¹³ or might read Goronn ?

comítes · Catwaladrus *quoque* filius Grifini et hoelus et conanus filii owini apud
dínweileír castra metati sunt . *Sed non* audentes resum adire uacui domum redierunt

[b1183 1161] Anus ·m·c·lxí ·

[b1183.1] madoc powisorum princeps obiit ·

[b1183.2] lewelinus filius e(i)us occisus est ·

[b1183.3] Catwalaun filius madauc · Eýnaun clut fratrem suum tenuit et owino Grifini
filio carcerandum tradidit quem owinus francis dedit · *Sed per* collectaneos et
familiares suos de Wirgonia²¹⁴ liberatus nocte²¹⁵ euasit

[b1184 1162] Anus m.c.lxii ·

[b1185 1163] Anus ·m·c·lxiii ·

[b1185.1] Resus vi adquisiuit dínweileír et llanamdewri

[b1186 1164] Anus ·m·c·lxiiii ·

[b1186.1] henricus rex anglie cum tocus anglie excercitu et wallie ad bellandum

Resum usque ad penchaidern peruenit · *Sed* resum cum rege facta pace in angliam iuit ·

[b1186.2] Einaun filius anaraut inclitus dux a waltero filio liwarch dolose in sompno
occisus est ·

[b1186.3] Cadugaun filius maredut a waltero cliford occisus est ·

[b1186.4] magister henricus filius arthen obiit ·

[b1186.5] kedíuor archidiaconus de ceredigeaun obiit

[b1187 1165] Anus ·m·c·lxv ·

[b1187.1] Resus videns regem²¹⁶ non soluere sibi promissa videns etiam Rogerum
comitem de clara · waltherum proditorem et occisorem · einaun nepotis sui benigne
suscepisse · Rogerum comitem infestauit · Castellum aber rediuail et castellum
mebwenniaun ualida manu combussit totamque regionem ceredigeaun obsecundauit

[b1187.2] postea vero omnes walenses norwallie · Suthwallie powisorum iugum
francorum vnanímiter respuerunt ·

[b1187.3] exulat beatus Thomas ·²¹⁷

[b1188] Anus.²¹⁸

[b1188.1] henricus Rex anglie cum excercitu anglie normannie · flandrie · andegauie ·
pictaui · et equitannie et scocie ad crucem oswalt [f.8ra/p.16a] usque peruenit
omnium walensium mutans excidium · cui owinus et catwaladrus cum nortwalensibus
· Resus uero cum dextralibus owinus de keweilauc et Iorwerth choch cum
powissensibus viriliter resisterunt . Rex ultra progressus in monte berwen castra
metatus est qui uidens se nichil ad uotum suum posse efficere obsides walensium quos
potuit oculis et testibus priuauit · amissaque excercitus sui parte non modica in
angliam cum opprobrio reuersus est

[b1188.2] Resus filius Grifini circa kalendas nouembris castellum abertewy · dolo
Rigewarc clerici cepit · Robertum filium stephani constabularium in vinculis tenuit ·

²¹⁴ sic.

²¹⁵ A ligature over the third and fourth letters of nocte which might be read notte ?

²¹⁶ regem inserted p.s. between videns and non

²¹⁷ 2 November 1164 (ODNB)

²¹⁸ AD date .m.c.lx(...) added faintly p.s. in right margin by Hand 1.

[b1188.3] *Apud karmerdin lupus Rabiosus duo de viginti homines momordit qui omnes fere protinus perierunt*

[b1189 1167] *Anus ·m·c·lxvii ·*

[b1189.1] *franci penbrochie et flandrenses yschoit ceredigeaun · et garthmenach predati sunt*

[b1189.2] *Robertus filius mor · occisus est*

[b1189.3] *Diermit filius murcath hiberniam · a suis expulsus regem anglie adiuuit .*²¹⁹

[b1189.4] *obiit matilda imperatrix mater regis anglie*²²⁰

[b1190 1168] *Anus ·m·c·lxviii*

[b1190.1] *Owinus filius Grifini et Resus filius Grifini reedificauerunt castellum kereinaun ·*

[b1190.2] *Fugientibus Iorwert choch et owinus de keweilac cum suis usque in angliam · In eorum vero Reditu castellum de walwern ceperunt ·*

[b1190.3] *Mahalt imperatrix filia henrici regis primi obiit ·*²²¹

[b1190.4] *Owinus filius grifini et Resus filius Grifini · castellum Ruthlan quod in manu Regis erat vi ceperunt*

[b1190.5] *Episcopi et fere omnes magnates anglie scripserunt domino pape contra .T(homam). archiepiscopum ·*²²²

[b1190.6] *Galfridus foliot archiepiscopus eboracensis ab archiepiscopo · T(homa) excommunicatus est*²²³

[b1191 1169] *Anus ·m·clxix ·*

[b1191.1] *Resus filius grifini castellum abereynaun edificauit postea uero excercitum duxit in brechinauc · et in fugam uersus est · vnde dolore comotus iterum in brechinauc excercitum mouit · magnamque terre partem combussit · castellum buellt destruxit et cum iusticia regis pacificatus [f.8rb/p.16b] letus et victor domum rediit*

[b1192 1170] *Anus m c·lxx*

[b1192.1] *Robertus filius stephani a carcere resi precatu diermit filii murcath hiberniam intrauit et castellum carrec iuxta wesefordiam edificauit .*²²⁴

[b1192.2] *meuruc filius adam filius seisil de buellt a {s}anguineo²²⁵ suo occisus est*

[b1192.3] *Eynau{n} clut wlneratus est a filiis lewarch ·fili· denawal ·scilicet· meiler et iuor*

[b1193 1171] *Anus m·c·lxxi·*

[b1193.1] *Ricardus comes de striguil hiberniam intrauit et filiam diermit regis uxorem accepit · porthlargi et dulin soceri sui auxilio ciuibus occisis suo mancipauit domino ·*²²⁶

²¹⁹ 11 August 1166 (OHE Poole)

²²⁰ 10 September 1167 (HBC)

²²¹ *Doublet of b1189.4*

²²² 24 June 1166 (Barlow 2000)

²²³ 13 April 1169 (Barlow 2000)

²²⁴ 1 May 1169 (OHE Poole)

²²⁵ *The initial letter is blotted.*

²²⁶ 23 August 1170 (OHE Poole)

[b1193.2] *henricus tercius · filius henrici secundi regni diadematem coronatus est patre suo viúente ac iubente ·*²²⁷
[b1193.3] *Owinus rex Norwallie et catwaladrus frater suus minor ·scilicet*²²⁸
[b1193.4] *hoelus filius owini a familiaribus fratris sui dauid eodem assistente occisus est ·*
[b1193.5] *Ierosolímis terre motus factus est magnus*

[b1194 1172] *Anus m·c·lxxii ·*
[b1194.1] *díermít rex hibernie obiit ·*²²⁹
[b1194.2] *Resus filius Grifini castellum abertewi quod prius destruxerat reedificauit ·*
[b1194.3] *henricus rex anglie maior ad visitandum sanctum dauid de anglia venit deinde hiberniam intrauit eamque suo dominio mancipauit ·*
[b1194.4] *burgenses wesefordie · Robertum filium stephani ·scilicet· eorum dominum interfectis omnibus fere suis et castello e(i)us destructo vinculis mancipari fecerunt quem rex audiens liberauit ·*

[b1195 1173] *Anus ·m·clxxiii ·*
[b1195.1] *henricus rex anglie orandi causa de hibernia rediens ad sanctum dauid venit xv· kalendarum maii ·*²³⁰
[b1195.2] *Rex pater et Rex filius discordes facti sunt ·*
[b1195.3] *comes leicestrie captus est ·*²³¹

[b1196 1174] *Anus m·clxxiiii ·*
[b1196.1] *Sedicio magna orta est inter henricum regem anglie et henricum filium quem similiter regem anglie fecerat ·*²³²
[b1196.2] *Conanus filius owini obiit*²³³

[b1197 1175] *Anus m·clxxv ·*
[b1197.1] *henricus rex et henricus filius suus reconsiliati sunt ·*
[b1197.2] *Comes lerecestrie apud sanctum eadmundum flandrensibus qui [f.8rc/p.16c] cum eo de flandria uenerant magna cede peremcis*²³⁴ · *ipse cum uxore et filiis captus est et incarceratus ·*²³⁵
[b1197.3] *Rex scocie dauid*²³⁶ *a familiaribus*²³⁷ · *h(enrici)· regis captus est ·*²³⁸
[b1197.4] *Seisil filius dinawal et gefrei filius eius a willelmo de breusa*²³⁹ *in abergeuenni dolose occisi sunt ·*
[b1197.5] *obiit comes Ricardus ·filius· gilberti*²⁴⁰

²²⁷ 14 June 1170

²²⁸ *Evidently an error for obi(v)erunt.*

²²⁹ 1 May 1171 (AU 1171.1; OHE Poole)

²³⁰ 17 April 1172 (HBC)

²³¹ 16 October 1173 (ODNB)

²³² *Doublet of b1195.2*

²³³ *obiit inserted above owini*

²³⁴ *for peremptis*

²³⁵ *Doublet of b1195.3*

²³⁶ *recte* William ('the Lion')

²³⁷ *for familiaribus*

²³⁸ July 1174 (OHE Poole)

²³⁹ *de breusa underlined in different ink*

[b1198 1176] Anus m·c lxxvi ·
[b1198.1] pons lapideus londonie²⁴¹ *inceptus est* ·²⁴²
[b1198.2] Reginaldus comes cornubié obiit *et sepultus est iuxta patrem suum ·scilicet·*
h(enricum)· *primum apud reding* ·²⁴³

[b1199 1177] Anus ·m c lxxvii ·
[b1199.1] Ricardus comes de striguil in hibernia mortuus est · *et apud dulin sepultus* ·
²⁴⁴
[b1199.2] Daudid episcopus · meneuensis obiit²⁴⁵ · *et in ecclesia meneuensi sepultus* ·
cui successit prior de Wenloc petrus nomine ·
[b1199.3] mauricius ·filius· geraldí · obiit²⁴⁶

[b1200 1178] Anus ·m·clxxviii ·
[b1200.1] morgan patta obiit ·

[b1201 1179] Anus ·m c·lxxix ·
[b1201.1] *primus xix^{is} · cicli* ·²⁴⁷

[b1202 1180] Anus ·m·c·lxxx

[b1203 1181] Anus ·m·c·lxxxi ·
[b1203.1] Rex mutauit monetam ad festum sancti martini ·
[b1203.2] Philippus rex francorum a francia²⁴⁸ iudeos expuit²⁴⁹

[b1204 1182] Anus ·m·c·lxxxii ·
[b1204.1] ecclesia meneuensis diruitur *et de nouo inchoatur* ·
[b1204.2] henricus rex ·xlii· milia · marcis misit Ierosolimam ·

[b1205 1183] Anus m· c lxxxiii ·

[b1206 1184] Anus ·mc·lxxxiiii

[b1207 1185] Anus ·m·c·lxxxv ·

[b1208 1186] Anus ·m·c lxxxvi

[b1209 1187] Anus m·c·lxxxvii

²⁴⁰ 20 April 1176 (HBC)

²⁴¹ pons lapideus lon *underlined in different ink*

²⁴² 1176 (OHE Poole)

²⁴³ 1 July 1175 (HBC)

²⁴⁴ *Doublet of b1197.5*

²⁴⁵ 8 May 1176 (HBC)

²⁴⁶ September 1176 (ODNB)

²⁴⁷ *The first year of this iteration of decennovenal cycle 7 was 1178.*

²⁴⁸ *Written as one word, i.e. afrancia.*

²⁴⁹ *it written above expu.* April 1182 (Bradbury 1997)

[b1209.1] paganí *et* saracení *cum* saladíno eorum nephario rege · *christianos* apud mare tiberiadem deuicerunt *et* xl· milia ex eís occiderunt ·²⁵⁰ ueramque domini crucem *cum* rege Ierosolimam *et* ducibus *et* baronibus ceperunt *et* ciuitatem ierosolimam omnesque terre municiones ceperunt²⁵¹ · excepta bethsura ·

[b1209.2] Imperator romanus fred(er)icus nomine *et* rex francorum philippus · Ri{c}ardus anglorum rex crucis signaculo se signari fecerunt ·²⁵²

[b1209.3] baldewínus cantuariensis archiepiscopus swtwalliam ingressus est ut crucem *christi* predicaret · vísaque sede sancti dauid nortwalliam intrauit ubi de cruce predicans complures signo {c}rucis muniuit *et* sic ín angliam rediit

[b1210 1188] Anus ·m·c·lxxxviii

[b1210.1] cometes **[f.8va/p.17a]** britannié *per* totam insulam uisus est *nec* sine re · signauit enim · henrici regis mortem qui cito *post* obiit²⁵³ cuius visio nunquam impune mortalibus habetur · vnde illud *crinemque* tímendi sideris *et* alibi · mutantem sepra²⁵⁴ cometen²⁵⁵

[b1211 1189] Anus m·c·lxxxix ·

[b1211.1] Resus filius Grifini in sudwallia bellum mouit ín Ros *et* in penbroc combustiones fecit Gouhír *predatus* est castellum carnawillian destruxit · aliaque castella in dewet cepit *que* *per* malam custodiam ocus amisit · castellum de karmerdin obsedit · *sed* adueniente Iohanne comite filio ·h(enrici) · regis · *cum* excercitu tocius anglie relicta est obsidio facta est inter ipsum *et* Resum pace *sed* priuata rediitque Iohannes in sua ·

[b1211.2] Resus filius Grifini circa natale domini · clari obsedit quod *et* habuit · deditque hoelo seis filio suo *cum* adiacente ·

[b1211.3] mailgonus resi filius a patre suo captus est *et* apud dínewr incarceratus est · deinde patre nesciente grifinus frater suus eum a carcere patris duxit · Willelmoque de breusa socero suo custodiendum tradidit

[b1212 1190] Anus m·c·xc ·

[b1212.1] In dewet occisi sunt a francis nobiles Wallenses ·*scilicet*· Resus ·*filius*· rederch *et* trahair ·*filius*· kedíwor *et* Grifinus filius elidir ·

[b1213 1191] Anus ·m·c·xci ·

[b1213.1] Rex francie philippus ciuitatem accharon obsedit · nam Ricardus rex anglie ad ciprum insulam diuertit eamque dicioni sue rege illius capto subiecit inde ad obsidio *nem* accharon leto wltu uenit · quo adueniente *christiani* audaciores *et* forciores effecti ciuitatem obsessam diuino nutu ceperunt *et* ín ea ·víi· milibus paganorum occisis ·²⁵⁶

²⁵⁰ 4 July 1187 (Runciman HC2)

²⁵¹ 2 October 1187 (Runciman HC2)

²⁵² 1187 – 27 March 1188 (Runciman HC3)

²⁵³ 6 July 1189 (HBC)

²⁵⁴ *Later Latin for sceptra.*

²⁵⁵ *cf. Lucan Pharsalia, I, line 528-29: . . . crinemque timendi / Sideris et terris mutantem regna cometen.*

²⁵⁶ April – August 1191 (Runciman HC3)

[b1213.2] *Baldewinus cantuariensis archiepiscopus feliciter in christo obiit et in ciuitate accharon cum honore debito a christianis sepultus in domino quiescit* ·²⁵⁷

[b1213.3] *Resus filius grifini castellum de Newer die asumpcionis sancte marie forti manu francis expulsis cepit* ·

[b1214 1192] Anus ·m·c·xcii ·

[b1214.1] *Walenses de diwet duce Grifino filio resi vi ceperunt castellum de llanwaden* ·

[b1214.2] *Resus filius*· **[f.8vb/p.17b]** *Grifini · malgonum filium suum a carcere Willelmi de breusa · liberauit Willemo inuito* ·

[b1214.3] *Resus Grifini filius post liberationem mailgoni filii sui ad obsidionem abertawi pocenter*²⁵⁸ *diuertit cumque per decem ebdomadas oppidum obsedisset et opidanos fere fame dedicioni*²⁵⁹ *coegisset*²⁶⁰ *quodam infortunio et quadam inuidia inter filios suos grifinum et mailgonum latenter habita unde francorum vi obsidionem deseruit quibusdam familiarium suorum in precedenti die submersis* ·

[b1215 1193] Anus ·m·c·xciii ·

[b1215.1] *Grifinus troyt occisus est* ·

[b1215.2] *Iohannes filius elidir obiit* ·

[b1215.3] *Circa festum sancti ciricii familiares hoeli seis oppidum wiz nocturno dolo et insidiis cuiusdam traditoris deintus ceperunt · at flandrenses et franci de penbroc predicti oppidi capcionem dolentes oppidum lanwaden quod in hoeli pocestate*²⁶¹ *erat inpugnauerunt · sed eo non habito cum opprobrio domum reuersi sunt*

[b1215.4] *Tudur filius pret in oppido occisus est qui fuit filius putatiuus resi* ·

[b1215.5] *Item hoelus et mailgonus filii resi oppidum lanwadan diruerunt · quod cum flandrenses et franci de penbroc audissent cum ingenti armatorum copia uenerunt in quorum aduentu walenses stupefacti*²⁶² *in tres partes mox diuisi sunt · quorum vna pars oppidum semirutum intrauit · altera uero ecclesiam non orandi causa sed pocius refugium petendi adiuuit · Tercia uero magis pedibus quam ecclesie uel oppidi confisa tutamini nemoris petiuit abdita · quam franci lupino more insecuti sunt walenses eorum gladiis iuxta Rutnant numero ·lx· perimuntur* ·

[b1216 1194] Anus ·m·c·xciiii ·

[b1216.1] *Resus filius bledrici obiit* ·

[b1216.2] *hoelus seis nobiles flandrenses apud peuluniauc occidit* ·

[b1216.3] *mailgonus resi filius · dauid filium mauricii et tanchardum congnoimento*²⁶³ *monachum nobilissimos milites occidit*²⁶⁴

[f.8vc/p.17c]

[b1216.4] *Resus filius grifini a filis suis hoelo et mailgono captus est* ·

[b1216.5] *dauid filius owini a lewelino filio Iorwert expulsus est* ·

²⁵⁷ 19 or 20 November 1190 (HBC)

²⁵⁸ For 'potenter'.

²⁵⁹ de of dedicioni inserted p.s. above the line

²⁶⁰ coegissz in MS

²⁶¹ For 'potestate'.

²⁶² For 'stupefacti'.

²⁶³ recte cognomento

²⁶⁴ 'cidit' of 'occidit' inserted below the line.

[b1217 1195] Annus ·m·cxcv ·
 [b1217.1] Rodri filius owini obiit ·
 [b1217.2] Rogerus de mortuo mari castellum cameron firmauit ·
 [b1217.3] flandrenses castellum de Wiz die pentecostes ceperunt ·
 [b1217.4] Resus filius Grifini duos filios suos maredut *et* resum par(u)um cepit ·
 [b1217.5] Willelmus de breusa · castellum sancti clari ualida manu cepit *et* tenuit²⁶⁵
*et*²⁶⁶ in eo captis hoeli familiaribus ·lx· hoc audiens hoelus castellum newer diruit
 terram tamen francis inuitis sibi retinuit

[b1218 1196] Anus ·m·c xcvi ·
 [b1218.1] Resus filius grifini Kermerdin combussit · inde excercitum ad herefordie
 partes ducens Redenor combussit · militesque · Rogeri de mortuo mari ad modum
 quadraginta occidit cum innumerabile peditum multitudine
 [b1218.2] eo in hunc modum agente · Willelmus de breusa excercitum ad abertewi
 mouit partemque uille combussit *et* sic in sua rediit philippus magnel in bellu²⁶⁷
 conflictu ibi cecidit ·
 [b1218.3] exiit edictum a rege Ricardo ut omnium rerum uenaliu commercia per
 vniuersum regnum eius vnius mesure ponderis *et* pretii fierent ·

[b1219 1197] Anus m·cxcvii ·
 [b1219.1] Resus grifini filius sudwallie princeps nobilissimus mors anglorum clipeus
 · britonum ·iiii· kalendarum · mañi moritur ·²⁶⁸cuius corpus nobile apud sanctum
 Dauid cum honore debito humatum est ad cuius honorem hos versiculos pro modulo
 nostro composuimus Inducta similitudine inter ipsum *et* tirannos per con(t)rarium ·
 Cum uoluit pluuias busiris cede parabat · Noluít ethereas sanguine Resus aquas · Et
 quociens phaleris ciues torrebat in ere · Gentibus inuisis resus adesse solet (.) Non fuit
 antiphates non [f.9ra/p.18a] falsus uictor ulixes · Non homines rapidis pabula fecit
 equis (.) Sed piger ad · poenam · principes · ad premia uelox · Quicquid do · quo
 cogitur esse ferox · hic non degenerat generoso germine natus · Regibus ortus obit
 Resus ad astra redit ·
 [b1219.2] Grifinus ·filius· Resi statim post obitum patris sui curiam regis adiuít ibique
 factus heres domum redit ·
 [b1219.3] mailgonus Resi filius circa augustum · Grifinum fratrem suum cepit *et*
 weneuinwe filio owini custodiendum tradidit quem postmodum wenunwen regi pro
 carrec huwa dedit ·
 [b1219.4] Resus paruus *et* maredut filii Resi a carcere Grifini fratris sui soluti sunt ·

[b1220 1198] Anus ·m·c xcviij ·
 [b1220.1] Grifinus Resi filius a carcere regis solutus est ·
 [b1220.2] cedes Walensium a francis facta est in elwail in obsidione payn²⁶⁹ ·
 [b1220.3] Precepit rex Ricardus omnes cartas in regno suo emptas reformari *et* noui
 sigilli sui impressione roborari ·

[b1221 1199] Anus ·m·c·xcix ·

²⁶⁵ 'et tenuit' added p.s. at end of line.

²⁶⁶ 'et' added at beginning of line.

²⁶⁷ recte belli

²⁶⁸ 28 April 1197 (HBC)

²⁶⁹ In payn no dot over the 'y'

[b1221.1] *Willelmus dewer*²⁷⁰ *herefordensis episcopus obiit in christo*²⁷¹ *cui succescit in episcopatum filius Willelmi de breusa egidius nomine*²⁷² .

[b1221.2] *houelus seys*²⁷³ *Resi filius erga pascha curiam regis Iohannes adiuuit et in reditu suo apud striguil egritudine coreptus · obiit uel ut alii uolunt a francis occisus est qui omnes Wallie duces largitate precellabat .*

[b1221.3] *Willelmus marescallus factus est comes penbrochie* .²⁷⁴

[b1222 1200] *Anus ·m·cc ·*

[b1222.1] *mailgonus filius Resi ut vidit quod solus terram patris sui tenere non potuit quin francis uel Grifino fratri suo partem daret elegit potius cum hostibus partiri quam cum fratre · uendidit igitur Regi castellum abertewi pro paruo argenti pondere et pro malediccione cleri et populi tocius Wallie*

[b1222.2] *Geraldus filius mauricii in hibernia defunctus est* .²⁷⁵

[b1222.3] *incipit ordo predica(t)orum* .²⁷⁶

[b1223 1201] *Anus m·ccii ·*

[b1223.1] *maredut filius resi inclitus adolescens a francis de Kedweli die sancti swithini occisus est cuius corpus ad kedweli dilatatum ibique iuxta ecclesiam sancte marie humatum est ·*

[f.9rb/p.18b]

[b1223.2] *Grifinus Resi filius terram maredut*²⁷⁷ *fratris sui ·scilicet· cantrefbechan cum oppido*²⁷⁸ *llanamdewri sibi cepit sed ante mensem exactum Grifinus quadam infirmitate correptus ibidem obiit ·*

[b1223.3] *Resus paruus cantrefbechan cum oppido tenuit ·*

[b1223.4] *mailgonus Resi filius castellum Kilgerran quod in potestate grifini fuerat cepit ·*

[b1223.5] *Innocencius papa ab ordine cisterciensium pecunias uolenter exegit ad subsidium terre sancte qui a beata maria eiusdem ordinis aduocata amonitus ab hac accione quieuit*²⁷⁹

[b1224 1202] *Anus ·m·ccii.*

[b1224.1] *Arthurus dux armoricanorum britonum a rege Iohanne in belli conflictu cum multis baronibus et militibus · philippo Regi francorum fauentibus captus est · et alienor soror e(i)us cum ipso* .²⁸⁰

[b1225 1203] *Anus ·m·cciii ·*

²⁷⁰ *i.e. de Vere*

²⁷¹ 24 December 1198 (HBC)

²⁷² *i.e. Giles de Braose*; 24 September 1200 (HBC)

²⁷³ *In seys no dot over the 'y'*

²⁷⁴ 27 May 1199 (HBC)

²⁷⁵ Before 15 January 1204 (ODNB)

²⁷⁶ *The contraction 'orum' inserted p.s. above 'predica'; 1215/16 - the order gained papal approval in January 1216 (Renard 1977.)*

²⁷⁷ *mared^l in MS*

²⁷⁸ *The first 'p' of oppido occluded.*

²⁷⁹ *quieuit inserted on the next line.*

²⁸⁰ 1 August 1202 (OHE Poole)

[b1225.1] Galfridus prior lantoniensis ecclesie die sancti ·Nicholai· meneuensis ecclesie episcopus consecratur²⁸¹

[b1226 1204] Anus ·m·cc iii·

[b1226.1] Arthurus dux armoricanorum brítonum in carcere regís Iohannis obiit uel aut alíi uolunt occisus est ·²⁸²

[b1226.2] Philippus rex francíe normanniam dolo consulum et baronum terre dicioni sue subiúgauit ·

[b1226.3] Iohannes de curci²⁸³ a filiis hugonís de laci hibernia expulsus est ·

[b1226.4] Robertus comes Ierecestríe miles strenuissímus obiit ·²⁸⁴

[b1226.5] Willelmus comes marescallus oppidum Kilgerran primo ímpetu cepit · familiaribus mailgonís qui illud obseruabant ínermibus abire dímissís

[b1227 1205] Anus ·m·ccv ·

[b1227.1] hubertus cantuariensis archiepiscopus obiit ·²⁸⁵

[b1227.2] Rex anglie Iohannes cum excercítu pictauiam intrauit · sed cum philippo francorum regí mínime resistere potuit · ín angliam uacuu rediit ·²⁸⁶

[b1227.3] Resus paruus cum francís castellum luch eweín quod erat ín potestate filiorum grifini combussit omnibus occisís qui illud obseruabant ·

[b1227.4] Mutacio monete facta est ·

[b1228 1206] Anus ·m·ccvi·

[b1229 1207] Anus ·m·ccvii

[b1229.1] cepit²⁸⁷ rex tertíam decímam partem regní tam de mo[f.9rc/p.18c]bilibus quam de ímobilibus ad recuperandam hereditatem suam ín Northmannía ab hac exactione liber fuit Cisterciensium ordo ·

[b1230 1208] Anus ·m·ccviii

[b1230.1] Resus paruus secundo castellum lucheweín combussit oppidanís²⁸⁸ partem captís partem cesís ·

[b1231 1209] Anus ·m·ccíx

[b1231.1] Natus est Ricardus secundus regís filius ·²⁸⁹

[b1231.2] Rex in scociam fuit ·²⁹⁰

[b1232 1210] Anus ·m·ccx ·

[b1232.1] rex Iohannes waltherum et hugonem delaci ·hibernía · wallía · anglia expulit ·

²⁸¹ 7 December 1203 (HBC)

²⁸² 2 or 3 April 1203 (OHE Poole; see Annales de Margan)

²⁸³ i.e. John de Courcy

²⁸⁴ 20 or 21 October 1204 (HBC)

²⁸⁵ 13 July 1205 (HBC)

²⁸⁶ 1 June – 12 December 1206 (HBC)

²⁸⁷ cep^t in MS.

²⁸⁸ recte oppidanis

²⁸⁹ 5 January 1209 (HBC)

²⁹⁰ 1209 (Oram 2011)

[b1232.2] *Incipit*²⁹¹ ordo *mínorum* · ²⁹²

[b1233 1211] Anus m·ccxi ·

[b1233.1] *Iohannes rex anglie cito post pascha excercitum in norwallia mouit cuius in auxilium de switwallia uenerunt duo filii Resi · mailgonus et resus paruus · de powis wenninwen filius owini et alii minoris potestatis duces · hoc audiens lewelinus dux Norwallie omnia usque ad montem hereri remouit · Rex igitur uidens se nil agere posse · coactus in angliam vacuus rediit Item · Rex predicti opprobri non immemor · secundo in nortwalliam gressum duxit²⁹³ et in ea castella ·xiiii· uel amplius firmauit²⁹⁴. lewelinus ad predicci²⁹⁵ montis tutamina cum suis se recepit · tandem mediantibus anglie et wallie optimatibus · reconciliantibus tribus milibus pecorum regi datis · Rex in sua rediit · franci ductu filiorum resi mailgoni ·scilicet· et resi paru castellum aberistut firmauerunt · sed mailgonus et Resus congnota francorum perfidiam statim combusserunt opidanis²⁹⁶ abire dimissis · mailgonus in swtwalliam bellum mouit · catwalo in glamorgan predas et combustiones fecit non sine hominum detrimento*

[b1234 1212] Anus ·m·ccxii ·

[b1234.1] *mailgonus et wennenwen cum lewelino nortwalensium duce foedus inierunt et in powis stragem magnam d{e}²⁹⁷ francis fecerunt · Robertus de wepinit in fugam uersus in angliam uix euasit*

[b1235 1213] Anus m·ccxiii

[b1235.1] *lewelinus dux norwallie cum ducibus sibi confederatis ·scilicet· mailgonem et wennunwen et aliis minoris nominis et potestatis ducibus castella per Norwalliam et powis a rege firmata vnum post aliud ualida manu [f.9va/p.19a] ceperunt opidanis · partem cesis partem redemptis partim abire dimissis · Resus et owinus filii Griffini francorum auxilio denewr et lanamdeweri ceperunt Reso paruo domino terre vi expulso · Resus paruus ad mailgonem se transtulit et cum eo parum moratus · inde ad francos uenit qui eum post modicum temporis interuallum ceperunt et in angliam duxerunt ·*

[b1235.2] *offert rex ecclesie romane totum regnum anglie et hibernie tenenda ea sibi et heredibus suis tanquam feudariis per annum redditum · m· marcarum ·*

[b1236 1214] Anus m·cc·xiiii ·

[b1236.1] *Rex anglie circa purificationem beate virginis pictauiam intrauit cui in auxilium cum alemannis nepos suus otho uenit · hoc audiens rex francie philippus non in arcu suo sperans uel gladio sed in ipso qui aperit et nemo claudit othonis aciem inuasit eamque dissipauit dissipacam²⁹⁸ · cedit · prostrauit pedibus equorum conculcauit · cepit²⁹⁹ etiam³⁰⁰ tres nobiles consules · Willelmum longum ensem*

²⁹¹ *Incipit in MS.*

²⁹² 1209 (Moorman 1988)

²⁹³ *dux in MS.*

²⁹⁴ *firmauit in MS.*

²⁹⁵ *For 'predicti'.*

²⁹⁶ *recte oppidanis*

²⁹⁷ *The 'e' of 'de' is poorly formed here, looking more like a 'c'.*

²⁹⁸ *recte dissipatam*

²⁹⁹ *cepit in MS.*

³⁰⁰ *et in MS.*

*fratrem regis anglie et consulem bolonie et consulem flandrie . othone in fugam uerso Rex francie cum triumpho ad sua rediit . vnde francia in gaudium uersa est . anglia in luctum .*³⁰¹ *Rex anglie in angliam rediit*³⁰² . *ubi postmodum crucis signaculo se insigniuit .*

[b1236.2] *Discidium ortum est inter regem anglie et consules et barones aquilonales cuius discidii meminit merlinus uates in uaticinio suo dicens . Nam discidium alie genarum orietur . Consules et barones aquilonales cum principibus wallie contra regem federa*³⁰³ *inierunt .*

[b1236.3] *Egidius de breusa herefordensis episcopus facto cum ducibus Wallie et baronibus anglie federe terram patris sui cum castellis ui adquisiuit familiaribus regis undique expulsis .*

[b1236.4] *mailgonus et duo filii Grifini in vigilia assencionis domini ad demeciam cum exercitu uenerunt et omnes Walenses demetice regionis conquisierunt et secum ultra tewi abduxerunt partim . partim uero apud emlín et elwed remanserunt .*³⁰⁴

[f.9vb/p.19b]

[b1236.5] *Resus filius Grifini cum auxilio mailgoni patruí sui kedeweli et kernawallan conquisiuit . Inde ad Goer potenter diuertit et in ea predas et combustiones fecit et castella combussit et euertit non sine hominum detrimento pro qua re Balliui et burgenses de kermerdin uillam suam combusserunt*

[b1236.6] *Resus filius resi a carcere regis solutus est .*

[b1236.7] *Egidius herefordensis episcopus obiit in christo .*³⁰⁵

[b1236.8] *Stephanus cantuariensis archiepiscopus*³⁰⁶ *et G(alfridus) meneuensis episcopus . cum omnibus fere anglie . scocie et wallie hibernie francie et cisalpinis et transalpinis episcopis romam adierunt .*

[b1236.9] *lewelinus nortwallie dux cum nortwalensibus et wenninwen . filius owini cum powisiensibus . mailgonus et Resus et duo filii Grifini . resus et owinus cum dextralibus die conceptionis beate marie ad kermerdin uenerunt et infra natale castellum . karmerdin francis expulsis non belli conflictu sed solo eorum timore ceperunt et euerterunt et cum eo castellum kedweli et sancti stephani et sancti clari et treftraid .*

[b1236.10] *in vigilia uero natalis domini prefati duces leto wltu fluuium tewi transierunt . et die sancti stephani aberteiui et kilgarran ceperunt quae duo castella tanquam iure paterno sibi integra seruauerunt . vnde walenses leti ad sua redeunt . franci uero tristes vndique eiecti uelut aues huc et illuc dispersi sunt .*

[b1236.11] *Relaxata est sententia interdicti a domino papa et orta est dissensio inter reges et barones ut predictum est .*³⁰⁷

[b1237 1215] Anus .m.ccxv

[b1237.1] *Wenunwen a lewelino principe norwallie sua patria expulsus est .*

[b1237.2] *hoelus filius Grifini obiit .*

[b1237.3] *lodouicus filius regis francie venit in anglia ad preliandum contra regem .*³⁰⁸

³⁰¹ *The battle of Bouvines*, 27 July 2014. (OHE Poole)

³⁰² 13 October 1214 (HBC)

³⁰³ *i.e.* foedera

³⁰⁴ 'serunt' inserted below the last line of the column.

³⁰⁵ 18 November 1215 (HBC)

³⁰⁶ abbreviation ar(chi) inserted p.s. over episcopus

³⁰⁷ July 1214 (Turner 2011)

[b1237.4] Wenunwen obiit ·

[b1238 1216] Anus ·m·cc·xvi ·

[b1238.1] lewelinus princeps nortwallie magnum exercitum in gouer mouit et castellum abertauí primo ímpetu cepit inde (f.9vc/p.19c) cum ducibus sibi confederatis ·scilicet· mailgono et reso paruo et filiis grifini et aliis ros adiuít sed anglici dolosi et in o(mn)ibus³⁰⁹ fere odiosi quia ei non possent resistere ·xxiiii obsides communi consilio et consilio ·G(eruasii)· meneuensis episcopi qui wal{s}ibus magis nocuit³¹⁰ quam profuit tradiderunt et hoc condicionaliter fecerunt quod obsides infra breue spatium pro ·mille· marcis deliberarent tocus terre potestatem³¹¹ ei tribueren{t} .

[b1239 1217] Anus · m cc xvii

[b1240 1218] Anus ·m·cc·xviii ·

[b1240.1] barones qui homagium fecerunt lodouico interfecti sunt etiam quam plurimi francorum pugnante domino pro rege

[b1241 1219] Anus m·cc·xix ·

[b1241.1] lewelinus princeps tocus uallie cum aliis ducibus minoris potestatis sibi confederatis in angusto³¹² exercitum magnum in dewet mouet et castellum arberth cum primo nutu sine ulla contencione uiris partim cesis partim captis combussit deinde castellum Wiz · in crastino adiuít et id idem solutis uiris cum suis armis da{t}o eis federe sine mora destruxit . postea castellum harford adiuít et totam uillam combussit et castellum debellare noluit · deinde apud pul in ros pernoctauit et totam patriam combussit · necnon omnia animalia tocus patrie in simul congregata mactare precepit · deinde penbroc uoluit adire sed ipsi pre timore uiri fortis ad fedus habendum ducentas marcas pepigerunt · hoc facto ad propria saluis omnibus uiris suis rediit ·

[b1241.2] obiit Willelmus marescallus senior ·³¹³

[b1242 1220] Anus ·m·cc xx ·

[b1242.1] Resus filius Grifini miles strenuus fortis ut hector in armis gemma ducum flos militum (obiit)

[b1242.2] comes penbrochie ·W(illelmus)· marescallus iunior hiberniam intrauit

[b1243 1221] Anus ·m·cc·xxi ·

[b1243.1] Philippus rex francie obiit in christo ·³¹⁴

[b1243.2] Willelmus comes iuuenis filius ·W(illelmi)· marescalli comitis de ibernia rediens reuersus est ad sudwalliam ibi castella Karmerdin et aberteiuí adquisiuit et sui [f.10ra/p.20a] complices omnes ecclesias fere de deueth spoliauerunt

[b1243.3] Rex scocie duxit uxorem s{o}rorem regis anglie ·³¹⁵

³⁰⁸ 21 May 1216 (OHE Poole)

³⁰⁹ the contraction mark has been omitted above the o and the i

³¹⁰ There is a redundant hairline upstroke over the first minim of the 'u'.

³¹¹ Here the cross-stroke of the first 't' is typically missing.

³¹² recte agosto

³¹³ 14 May 1219 (HBC)

³¹⁴ 14 July 1223 (Bradbury 1997)

[b1243.4] *CruX sancta reddita est christianis* ·

[b1244 1222] Anus ·m·cc·xxii ·

[b1244.1] *Willelmus marescallus iterum hiberniam intrauit et iusticiariam tocius hibernie accepit*³¹⁶ *et filios .hu(gonis)· de lacý · subiugauit quos ad regem anglie ut concordiam e(i)us inirent adduxit* ·

[b1244.2] *lowis rex francie pictauiam pessundauit* ·

[b1245 1223] Anus ·m·ccxxiii ·

[b1245.1] *lewelinus cepit castrum de witintonum et prostrauit* ·

[b1246 1224] Anus m·ccxxiiii ·

[b1246.1] *castrum de bedeford captum est*³¹⁷

[b1247 1225] Anus m·ccxxv ·

[b1247.1] *henricus rex iunior cum tocius anglie exercitu et maximo armorum apparatu prouinciam de Kerí intrauit et castellum ibidem formauit · cui uiriliter resistens lewelinus nortwallie princeps conuocatis ducibus sutwallie · stragem non modicam exercitui regis intulit · et W(illelmum)· de Breusa cepit videns que rex quod propositum suum parum ei proficeret · accepta quadam summa pecunie ad conprincipe eo pacificato castellum inceptum fregit et uacuum domum rediit*

[b1248 1226] Anus m·cc·xxvi ·

[b1248.1] *lewelinus princeps nordwallie ·W(illelmum)· de Breusa pro magna summa pecunie et pro castellis de Buelth de carcere liberauit · ad augmentum*³¹⁸ *etiam federis ·W(illelmo)· de Breusa filiam suam cum prouincialibus et castello de buelth · dedit in uxorem* ·

[b1248.2] *urbs Ierosolomitana a federico*³¹⁹ *imperatore et complicibus christianis capta fuit* ·³²⁰

[b1249 1227] Anus m·cc·xxvii

[b1249.1] *lewelinus princeps nordwallie ·W(illelmus)· de breusa pro nimia presumptione sua et infamia deicit · et postmodum morti tradidit* ·

[b1249.2] *h(enricus)· rex anglie circa kalendas mai cum tocius anglie exercitu ad instanciam comitis britannie minoris ad britanniam transfretaui*³²¹ *· regemque francie inquietare cepit*

[b1250 1228] Anus ·m·ccxxviii ·

[f.10rb/p.20b]

[b1251 1229] Anus ·m·ccxxix ·

³¹⁵ 19 June 1221 (HBC)

³¹⁶ 2 May 1224 (HBC); *see also b1242.2*

³¹⁷ 14 August 1224 (OHE Powicke)

³¹⁸ *recte augmentum*

³¹⁹ *recte frederico*

³²⁰ 1229 (Runciman HC3)

³²¹ 2-3 May 1230 (OHE Powicke; HBC)

[b1251.1] *henricus rex cum exercitu suo fuit apud poresmue* · ³²²
[b1251.2] *comes britannie venit in angliam* ·

[b1252 1230] *Anus* · m·cc xxx ·
[b1252.1] *obiit gilbertus comes glouernie* · ³²³

[b1253 1231] *Anus* m cc xxxi ·
[b1253.1] *lewelinus princeps norwallie suis comitatus in prisís quibusdam de causís inter ipsum et regem subortís · mungumriam brechoniam et haíam cum radenor castello solete(n)us dírupto et incendio deuastauít · deinde uersus guenciam tendens et Karlíon ín cínerem redígens · castella de Neth et Kedwely et de Kardigan uilla prius a mailgono succensa · prostrauít · probís parciúm illarúm sibi subiugatis et fidelitace a magnatiles · lewelino prestíta vniuersís preter quam a morgano filio hoelí anglicís confederato qui sibi íus suum hereditarium duxerant restituendum · accedens autem interím rex anglíe cum exercítu suo uersus marchiam et expensas faciens ínfinítas castellum paen de petra et calce nobilíssimum construxít et armatorum multitudíne sufficienter communiúit ·*
[b1253.2] *obiit* · W(illelmus) · marescallus · .vii· iduum aprilis ³²⁴ et Ricardus frater e(i)us factus est comes penbrochie ·
[b1253.3] R(icardus) · comes cornubie desponsauit isabellam commitissam Gloucestríe ·
[b1253.4] h(enricus) · rex · firmauit castrum matildís ·

[b1254 1233] *Anus* m·ccxxxiii ³²⁵
[b1254.1] *Ricardus comes cornubie reedificauit castellum de Radenor prius combustum ab exercitu lewelini principis illo ut dicebatur inconsulto sed circa finem illius anni discordia inter dominum regem et Ricardum marescallum · orta est · vnde idem marescallus cum indignacione magna a curia recessit et ad walenses³²⁶ venit et fidelitate iurata eisdem · acceptis quibusdam ex illis secum · villam de monemu multis ex suis uiris interfectis combussit et castra de kerdíue et de penkelli de bulkedinas de gevenu et de blanelleueni cepit ·*
[f.10rc/p.20c]
[b1254.2] *lewelinus princeps uillas de brechonía et de clua combussit et castrum³²⁷ quod uocabatur castelhithoet cepit et destruxit necnon et uillam de albo monasterio ín cínerem redegit ·*

[b1255 1234] *Anus* · m·cc·xxxiiii
[b1255.1] *Egregius penbrochie · R(icardus) · marescallus acceptis quibusdam de suis secum militibus in hiberniam nauigauit totam terram illam proponens ín manu fortí et brachio extento ut erat vir probus et potens ín armís magnus et terribilis sapiens et facundus pius atque forme elegantis sibi subiugare · sed cum quadam díe suos debellaret aduersarios et eos ut leo prouocatus ad iram a dextris et a sínistris prosterneret et interficeret · sui barones cum militibus · sue nature non ínmemores*

³²² *i.e. Portsmouth; doublet of b1249.2?*

³²³ 25 October 1230 (HBC)

³²⁴ 6 April 1231 (OHE Powicke; HBC)

³²⁵ *There is no annal for m.cc.xxxii*

³²⁶ *Written adwalenses*

³²⁷ *cast^m in MS.*

fraude prelocuta quod eum hostibus traderent illum in bello linquentes fugam
finxerunt et sic eum aduersariorum fustibus et gladiis tradiderunt vbi conf{ra}ctus³²⁸
fuit hostium ictibus et lanceis ab imo usque ad summum perforatus ad ultimum tentus
et sic post paucos dies spiritum deo reddidit cuius amissionem planxit dominus rex
cum nimio dolore et omnes optimates sui multo tempore ·³²⁹ cui in hereditatem
successit magister Gilbertus frater suus³³⁰ · iuuenis elegantissimus et potens cui
dominus rex · nil de factis fratris sui sibi imputando · omne ius suum benigno animo
dedit et concessit ·

[b1255.2] Rees cryc apud landeilauuaur vitam finiuit cuius corpus episcopus
meneuiam iuxta patrem suum Resum ·scilicet· magnum sepulture traditur a domino
anselmo meneuensis episcopo cum dno planctu et honore maximo ·³³¹

[b1255.3] lewelinus liberauit Griffinum filium suum quem antea per sex annos in
carcerem tenuerat et dedit ei medietatem terre que voca(t)ur llyen ·

[b1255.4] Katwalan filius mailgon sumpto religionis habitu apud cumhyr obiit ·

[b1255.5] Mailgun filius mailgun edificauit castellum de trefylan ·

[b1256 1235] Anus ·m.cc.xxxv ·

[b1256.1] owinus filius grifini vir nobilis genere moribus perditus largitate mirabili
fere incomparalis [f.10va/p.21a] fama excellentissima perspicuus apud domum de
strata florida die mercurii post octabas ephiphanie fine glorioso quieuit ibique iuxta
fratrem suum Resum in capitulo monachorum extat³³² tumulatus ·³³³

[b1256.2] Rex anglie filiam comitis brebancie in uxorem accepit et apud londoniam ·
presentibus episcopis comitibus baronibus · quamplurimis nupcias sple(n)dide
celebrauit³³⁴

[b1256.3] ·G(ilbertus)· marescallus · desponsauit sororem regis scocie ·³³⁵

[b1257 1236] Anus ·m.cc.xxxvi ·

[b1257.1] Gwenllian filia Resi magni vxor edneveith vechan ·obiit ·

[b1257.2] mailgon filius mailgonis circa festum sancti michaelis accessit ad
principem lewelinum et pecunia interueniente non medica³³⁶ fecit maredut filium
oweni ad reddendum sibi meuenit pro penarth quo habito · ad spoliandum monachos
de strata florida se preparauit uidelicet de terris de strat meuric quas sui antecessores
et ipsemet eisdem monachis dederant ·

[b1257.3] eodem anno madocus filius Grifini dominus de mailaur et owinus filius
maredut filii Roberti de kedeweighc ·obierunt ·

[b1257.4] henricus rex anglie duxit uxorem alienoram filiam comitis prouincie apud
cantuariam per dominum eadmundum archiepiscopum³³⁷

³²⁸ *The contraction is blotted.*

³²⁹ 16 April 1234

³³⁰ 11 June 1234 (HBC)

³³¹ 1234 (HBC)

³³² *excat in MS.*

³³³ 1235 (HBC)

³³⁴ February 1235, *Isabella, sister of Henry III of England, betrothed to the Emperor Frederick II.*

³³⁵ 1 August 1235

³³⁶ *sic in MS. recte modica ?*

³³⁷ 20 January 1236 (HBC)

[b1258 1237] Anus .m.cc.xxxvii .

[b1258.1] obiit *domina Iohanna filia regis anglie et vxor lewelini principis wallie* ³³⁸
cuius corpus sepulture traditur apud haber cum diro planctu et honore non
modi {c}o ³³⁹ . *Iohannes comes cestrise gener suus et kenwericus domini Resi magni*
filius obierunt .

[b1258.2] rex cepit in *auxilium tricesimam mobilium* .

[b1259 1238] Anus .m.cc.xxxviii .

[b1259.1] In *crastino sancti luce ewangeliste iurauerunt omnes principes wallie*
fidelitatem domino dauid filio domini lewelini principis apud stratam floridam .

[b1259.2] *Grifut yal dolo maredut fratris sui ut dicebatur occisus est* .

[b1259.3] *simon de monteforti duxit in uxorem alienoram comitissam penbrokie* . ³⁴⁰

[b1259.4] *Ricardus de clare duxit uxorem .m(atilda)* ³⁴¹ *filiam .I(ohanni). de lacii*
comitis lincolnie ³⁴²

[b1260 1239] Anus .m.cc.xxxix .

[b1260.1] *obiit Griffinus filius [f.10vb/p.21b] maredut* .

[b1260.2] *Griffinus filius lewelini bellica uice captus a dauid . fratre suo*

[b1260.3] *Nascitur Edwardus regis filius* ³⁴³

[b1261 1240] Anus .m.cc.xl .

[b1261.1] *obiit ille magnus achilles secundus . dominus .scilicet. lewelinus . filius*
geruasii . filii owini . guynet tunc princeps wallie recepto habitu monachili in domo
de ³⁴⁴ *aberconuy cum magna deuocione cuius opera sum insufficientis narrare . hostes*
enim suos clipeo et hasta domabat religiosis pacem seruabat . christi pauperibus
uictum et uestitum errogabat terminos suos bellico funiculo dilatabat bonam iusticiam
secundum merita sua cum amore et timore dei omnibus exhibebat . terrore debito uel
amore omnes sibi alligabat . ³⁴⁵ *cui successit in heredem dauid filius e(i)us de Iohanna*
filia Iohannis regis anglie . qui mense maio e(i)usdem homagium fecit henrico regis
anglie . apud glowcestriam et barones wallie post ipsum quo mense anglici non
inmemores sue consuetudinis destinauerunt waltherum mar(e)scallum cum magno
exercitu ad firmandum castellum de Kardigan in manu forti et robore non inualido .

[b1261.2] *comes cornubie profectus est ad terram sanctam* ³⁴⁶

[b1262 1241] Anus .m.cc.xli

[b1262.1] *Recessit oto legatus de regno anglie qui cum magna multitudine*
archiepscoporum episcoporum albatum ³⁴⁷ *ceterorumque religiosorum ab imperatore*

³³⁸ 30 March 1237 (HBC)

³³⁹ *The 'c' has been partially overwritten by the 'o'.*

³⁴⁰ January 1238 (HBC)

³⁴¹ *i.e. Maud de Lacy*

³⁴² 1238 (ODNB)

³⁴³ 17 or 18 June 1239 (HBC). *Additionally noted to left of column in a later hand:*

Natus Edwardi

³⁴⁴ *Added above the line, with an insertion mark between domo and aberconuy.*

³⁴⁵ 11 April 1240 (HBC)

³⁴⁶ 11 October 1240 (Runciman HC3)

³⁴⁷ *Recte abbatum*

captus fuit propter guerram diu existentem inter ipsum imperatorem et dominum papam gregorium nouum ·

[b1262.2] Rex anglie omnes walenses sibi subiugauit · castrumque firmauit in forti rupe iuxta disserth in tegeygell obsidibus acceptis a dauid nepote suo pro guyneth³⁴⁸ sibi relicto ipsum dauid necando usque londoniam ad concilium celebre ibi constitutum · restituendo grifino filio gwennunwen [f.10vc/p.21c] Ius suum hereditarium in powis · et filiis maredut filii kenan in meyronnýt ·

[b1262.4] Dauid filius lewelini tradidit Grifinum fratrem suum carceri domini regis

[b1263 1242] Anus ·m cc·xlii ·

[b1263.1] henricus rex anglie transfretauit in pictauiam proponens terras quas rex francie ei abstulerat quod illo anno minime potuit ·³⁴⁹

[b1263.2] eodem anno fuerunt castra firmata in wallia a domino mailgone in garthgrugyn a domino Iohanne de moneniu in buellth et a domino R(ogero) de mortuo mari in maelenýt ·

[b1263.3] Grifinus ·filius· maredut filii resi tunc archidiaconus de kardigan ·

[b1263.4] Gilbertus marescallus apud wares³⁵⁰ in quodam torniamento · obiit³⁵¹ cui successit in hereditatem walterus frater eius ·

[b1264 1243] Anus ·m·cc xliii ·

[b1264.1] henricus rex anglie rediit de burdegalis cum regina sanus et incolimis ·

[b1264.2] alienora regina peperit filiam in uasconia nomine margaretam³⁵²

[b1265 1244] Anus ·m cc xliiii ·

[b1265.1] Resus filius Resi creki obiit ·³⁵³

[b1265.2] Grifinus filius lewelini in carcere domini regis londoniis detentus funem per quandam fenestram transiecit ut ita euadere possit · sed infortunio accidente in terram cecidit et collo ac cruribus confractis spiritum ex(h)alauit · quo audito dauid frater e(i)us ira commotus suis congregatis magnatibus in hostes suos tanquam leena raptis catulis suis irruit expellens eos omnio afinibus³⁵⁴ suis exceptis qui in municionibus et castellis ·

[b1265.3] deinde omnes principes wallie sibi adunauit · preter tres · scilicet · Grifinum filium madauc et Grifinum filium wennunwen et morgan filium howel · quibus postea dampna et grauamina intulit non modica ·

[b1265.4] maredut filius roberti obiit sumpto religionis habitu apud stratam floridam ·

[b1265.5] Alienora regina peperit filium edmundum ·³⁵⁵

[b1266 1245] Anus ·m cc xlv ·

[b1266.1] conquieuerunt heredes willielmi marescalli in pace

³⁴⁸ The 'y' undotted in the MS.

³⁴⁹ 8/9 May 1242 - 24/27 September 1243 (HBC); see also b1264.1

³⁵⁰ i.e. Ware, Hertfordshire.

³⁵¹ 27 June 1241 (HBC).

³⁵² recte Beatrice 25 June 1242 (HBC)? Margaret was born on 29 Sept 1240 (HBC).

Additionally noted to left of column in a later hand: Natus margarete

³⁵³ 1244 (HBC)

³⁵⁴ i.e. affinibus

³⁵⁵ 16 Jan 1245 (HBC). Additionally noted to left of column in a later hand: Natus

Edm~

[b1266.2] *henricus rex omnes walenses subiugare volens magno congregato exercitu venit usque de ganiuye³⁵⁶ et firmato ibi castello in angliam rediit · vnde et in memoriam facti [f.11ra/p.22a] multa e suis mortuorum cadauera per nortwalliam reliquit inhumata tam in mari quam in terra ·*

[b1266.3] *Positum est fundamentum westmonasterii ·*

[b1267 1246] Anus ·m cc xlvi ·

[b1267.1] *obiit ille clipeus wallie dauid filius lewelini apud aber cuius corpus cum fletibus multis sepulture traditur apud aberconuy ·³⁵⁷ cui successerunt in heredem filii fratris sui grifini ·scilicet· owinus et lewelinus qui prudentum uirorum consilio terram eque inter se diuiserunt ·*

[b1267.2] *Nicolaus de molyns senescallus de karmerdin ad terram mailgonis cum miro exercitu accessit mailgone fugato usque ad meronnynth · dictus tamen nicholaus ibidem moram non fecit sed terris post se in regia potestate relictis cum iam dicto exercitu peruenit usque degannuy vnde predictos iuuenes · manu ualida exheredare proponebat · et exercitibus tandem circumquaque super dictos iuuenes irruentibus · ipsi se diuine commendantes voluntati · se cum suis more machabeorum disponente deo in montibus saluauerunt in dempnes quo exercitu redeunte · mailgun in conductu predicti Nicholai ad regem accessit · qui uix regiam obtinuit gratiam (.) Ita tamen quod nichil de propria hereditate habuit preter duos commotos ·scilicet· Geneurglin et hyscoid ·*

[b1267.3] *obiit Radulphus de mortuo mari ·*

[b1267.4] *obiit comes walterus marescallus · apud castrum Godrici³⁵⁸*

[b1267.5] *eodem anno obiit anselmus marescallus · apud striguil ·³⁵⁹ quorum corpora apud tinternam sunt tumulata ·*

[b1268 1247] Anus ·m·cc·xlvii ·

[b1269 1248] Anus ·m·cc·xlviii ·

[b1270 1249] Anus ·m·cc·xlix ·

[b1270.1] *capta fuit dameta a lodouico rege francie³⁶⁰*

[b1271 1250] Anus ·m·cc·l ·

[b1272 1251] Anus ·m·cc·li ·

[b1272.1] *Gladus filia domini lewelini apud windesour ·*

[b1272.2] *morgan filius resi magni · obiit*

[b1273 1252] Anus ·m·cc·lii ·

[b1273.1] *lewelinus filius gurwareth tunc balliuus domini [f.11rb/p.22b] ·h(enrici)· regis in terra que fuerat domini maelgonis iunioris cepit mandato regio predam super uiros de eluael eo quod quasi hereditario uolebant uti pasturis moncium³⁶¹ de elenynth ·*

³⁵⁶ *i.e. Degannwy. The 'y' is undotted in the MS.*

³⁵⁷ 25 February 1246 (HBC)

³⁵⁸ 24 November 1245 (HBC).

³⁵⁹ 22/24 December 1245 (HBC).

³⁶⁰ 5/6 June 1249 (Runciman HC3)

³⁶¹ *For montium .*

[b1274 1253] Anus ·m·cc·liii ·

[b1274.1] *Illustris rex anglie dominus ·h(enricus)· filius ·Iohannis· cum magno exercitu in burgundiam³⁶² circa principium augusti transfretauit³⁶³ · commendando regnum anglie · Edwardo filio suo et domino Ricardo fratri suo comiti cornubie et regine³⁶⁴ ·*

[b1275 1254] Anus ·m·cc·liiii ·

[b1275.1] *henricus rex anglie de gasconiam in angliam relicto ibidem domino edwardo filio suo cum ingenti exercitu in custodia illarum parcium rediit ·³⁶⁵*

[b1275.2] *Guenllian filia domini mailgonis obiit die sancte katerine ·*

[b1275.3] *eodem anno dictus ·e(dwardus)· profectus est cum ·B(onofacio)· archiepiscopo in hispaniam et ibi desponsauit filiam regis · hispanie et factus est miles³⁶⁶ ·*

[b1276 1255] Anus ·m·cc·lv ·

[b1276.1] *obiit probus et robustus iuuenis mareduth filius lewelini de meronnyth · relicto vnico herede³⁶⁷ filio de Guenllian filia mailgonis · Et post cito circa festum sancti Iohannes baptiste Iuuenis egregie probitatis Resus filius mailgonis · acta confessione · et communicantis corpore christi et sanguine · sumptoque cisterciensis ordinis habitu apud stratam floridam · heu fatis occubuit cuius corpus traditum fuit uenerabiliter sepulture in capitulo iuxta sororem suam lamentantibus multis et merito plangentibus mortem ipsius quia uehementer sperabatur a multis et preconiabatur quod ipse esset redempturus et liberaturus magnam partem wallie a pristino iugo captiuitatis angliecorum ·*

[b1276.2] *hisdem uero diebus orta discordia suggestione diabolica inter filios grifini · filii uenerabilis memorie · domini ·L(ewelini)· quondam principis nortwallie · owinum ·scilicet· et dauid fratrem suum ex parte vna et lewelinum ex altera (.) Idem lewelinus confidens in domino eorum indubitanter expectauit horribi[f.11rc/p.22c]lem cum magno exercitu aduentum et immobilis stans cum suis ad preliandum (.) Infra vnus hore spacium ·dictus ·o(winum) · et ·d(auid) fratres suos multis de suis interfectis et captis necnon et in fugam versis forti manu et bellica cepit et eorum terras sine aliqua dif(ic)ultate saginauit ·*

[b1276.3] *non multum uero post sed³⁶⁸ sabbato proximo ante festum sancti michaelis · obiit margareta tunc filia maelgonis uxor owini filii mareduth de kedeveyn · que apud stratam floridam iuxta fratrem suum tradita fuit sepulture ·*

[b1276.4] *Thomas dictus Walensis episcopus meneuensis obiit in christo ·³⁶⁹*

[b1277 1256] Anus ·m·cc·lvi ·

³⁶² *error for Burdigaliam (Bordeaux)?*

³⁶³ *6 August 1253 - 27 December 1254 (HBC); see also b1275.1 below.*

³⁶⁴ *regi^{ne} in MS, the ne added above gi.*

³⁶⁵ *Another marginal note in a later hand against this item. Reading uncertain, but concluding ... regni Edwardi.*

³⁶⁶ *October 1254 (HBC)*

³⁶⁷ *This word bracketed by double hairline strokes.*

³⁶⁸ *sz in MS. Possibly in error for scz (scilicet).*

³⁶⁹ *11 July 1255 (HBC)*

[b1277.1] Quidam nobiles wallie uiam vniuerse carnis ingressi *·sunt· videlicet · maredut filius maudauc · tunc dominus de yal et owein · filius·* Ioruerth de eluael ·
 [b1277.2] hoc anno accessit *dominus* edwardus illustris regis anglie · henrici filius tunc comes cestrise circa kalendas augusti ad castra sua videlicet de digannoÿ *et de disserth uidendum et terras · quo recedente et facta uisitacione · nobiles wallie indignati et suis spoliati libertatibus et honoribus · more machabeorum zelo iusticie accensi · elegerunt potius³⁷⁰ cum honore in bello pro libertate sua mori quam sic ab extraneis et indignis hostibus calcarí · ad nobilem iuuenem · uidelicet lewelinum filium grifini filii Lewelini accesserunt · suam ei exponentes captiuam tribulacionem cum lacrimis et gemitibus · quorum gemitibus et fletibus idem ·l(ewelinus)· motus eorum ex(h)ortacione et consilio atque rogatu · accessit ad terram de peruetwalt et eam infra vnam ebdomadam · preter duo castris *·scilicet·* deganho et dissert uiriliter occupauit · habens tunc secum nobilem virum uidelicet · maredut filium Resi cryc per cauillacionem anglicorum et nepotis sui *·scilicet* Resi vechan et aliorum quorundam suorum vicinorum de terra et hereditate sua eiectum · quorum nomina non erant tunc in libro uite scripta ·
 [b1277.3] quo tunc prospere facto a dicto lewelino terram de meronnyth similiter occupauit · et die lune prima [f.11va/p.23a] in aduentu domini cum magno exercitu apud lanpadarn uaur pernoctauit que erat in manu domini edwardi
 [b1277.4] tunc die mercurii apud moruamaur pernoctauit · Ibi maredut filius oweyn ad dictum lewelinum accessit et fidelitatem cum ipso firmauit . partem domini edwardi de keredigeaun · maredut filio owini cum terra de buelt dedit quam tunc similiter in manu fortis occupauit . Restituendo predictum maredut filium Resi cum terra sua et eiciendo prefatum · R(esum)· nepotem suum e sua parte et illa dicto maredut³⁷¹ conferendo iure hereditario · Nichil sibi ex omnibus preter famam et meritum de predictis conquestibus retinendo ·
 [b1277.5] quo sic facto terram de werthrem³⁷² sibi tenuit eam affrendo · Rogero de mortuo ·m(ari)· et sic ad propria post diem natalis domini prospere rediit
 [b1277.6] Ricardus comes frater regis electus est in imperatorem³⁷³*

[b1278 1257] Anus ·m·cc·lvii ·

[b1278.1] post ephiphaniam domini lewelinus filius Grifini filii Guenonwin de powis intrauit et in uilla de trallug sedens et eam omnino combussit ibique conuocatis ad se in auxilium duobus baronibus³⁷⁴ de swdwallia · mareduth filio resí crych et maredut filio owini · Ex alia uero parte haffren iuxta mungumbriam congregati fuerunt multi barones de anglia · uidelicet · Iohannes stra(n)ges Grifinus filius guenonwin · mab alan et multi alii cum uexillo domini edwardi et cum · máximo armato exercitu · Per amnen uero hafren predictus exercitus a(n)glicorum peruenit et in campo magno inter hafren et eberriw anglici in acie belli steterunt · walensibus uero anglicos ad bellum paratos uidentibus ualde indignati sunt et campum cum innumerabilibus armatis intrantes · et anglici uiderunt exercitum walensium fortem nimis campum uiriliter et audacter occupantem · statim anglici pre timore exterriti in fuga conuersi sunt et usque ad mungumbriam ocius fugerunt .

³⁷⁰ for potius

³⁷¹ sic in MS

³⁷² i.e. Gwrthyrnion ?

³⁷³ 13 January 1257; a marginal note in a later hand concerning Richard's election:

Elect_ Ric_ Comes Cornubie in Imperator_.

³⁷⁴ recte baronibus

[f.11vb/p.23b]

[b1278.2] In illis uero diebus uidelicet die lune pro(x)ima³⁷⁵ post purificationem beate marie Stephanus bauson Nichol dominus de kemeis Patric dominus de kedwelý et dominus de karriw · cum multis armatis militibus portam albe domus fregerunt abbatiam intrantes ibique pernoctantes et iniuriam deo et beate marie et omnibus sanctis fecerunt · *scilicet* · verberando monachos · spoliando conuersos · secum ducentes omnes equos et omnia spolia tocius albatie³⁷⁶ preter spolia ecclesie · et in cimiterio seruitores monachorum iniuste occiderunt ·

[b1278.3] Predictus uero lewelínus postea in proxima quadragesima cum grandi exercitu ad terram de kedwelý et karnwallaun et Gohir accessit et partem anglicorum de predictis terris et abertawý omnino combussit · omnes uero wallenses dictarum terrarum sibi subiugauit et ante pascha cum gaudio ad propria remeauit ·

[b1278.4] Item in hiis diebus quidam nobiles uiri de familia domini lewelíni filii Grifut ante dominicam in ramis palmarum villam mungumbriam · *scilicet* · castellum · bal(d)win · ³⁷⁷ uiriliter combusserunt et baldwinum et burges alios multos cum mulieribus et paruulis in eadem uilla igne et ferro occiderunt

[b1278.5] in illis diebus quidam nobiles de kardigaun · uidelicet duo filii eynaun ab Wilim et duo filii Wilim goch apud osterloue ab anglicis de karmerdin occisi sunt ·

[b1278.6] Item lewelínus ap Grufut cum multitudíne uirorum forcium ante pe(nte)costen castellum bodedon obsedit et dimissis castellanis cum armis suis libere et castello tradito illud soletenus combussit ·

[b1278.7] Post non multos dies · *scilicet* · die mercurii proxima post pentecosten³⁷⁸ · Stephanus bauzon et multi barones cum multitudíne forcium bellatorum apud kermerdin pernoctauerunt · In crastino uero omnes incliti viri armati cum magna audacia et superbia vnanimiter **[f.11vc/p.23c]** cum pluribus equis loriceis et aliis instrumentis ad bella paratis ad deuastandam terram de stratewý iter arripuerunt et non sine impedimento usque ad llantheleu uaur peruenerunt · ibique sine aliquo timore pernoctantes · et walenses de keredigeaun et de stratewý · *scilicet* · maredut · filius Resi crych · et maredut filius oweni cum omni posse eorum in siluis et in nemoribus et in conuallibus circa anglicos cum magnis clamoribus undique fuerunt congregati · Et predicti walenses per totam diem ueneris telis armorum et sagittarum in eodem loco turmas saxonum inuitauerunt et inquietauerunt · Ductor anglicorum · *scilicet* · Res · filius Resi michil · die sabbati³⁷⁹ · uidelicet in uigilia · sancte trinitatis · *scilicet* · iiii · Nonas Iunii · eos in angustia et in magno periculo reliquit · et ad castrum suum · *scilicet* · dinouour cum paucis de suis · anglicis rei euentum nescientibus occulte fugit · Anglici uero milites munimentis ferreis nichil formidantes se munierunt arma illa non potuerunt eos³⁸⁰ tueri plusquam uestes linee · quia in eis spem et eorum superbiam posuerunt plusquam in deo · armati uero milites inito consilio uersus kardigaun audacter iter aripientes · nichilque timentes · walenses undique de siluis contra eos uiriliter dimicauerunt · et a prima hora diei usque ad merid(i)em de

³⁷⁵ *p*ima in MS; possibly prima was intended? It is not the scribe's usual contraction for proxima.

³⁷⁶ *recte* abbatie

³⁷⁷ *i.e.* Baldwin's castle at Montgomery, here abbreviated as castell. balw. See b1278.10 below, where it appears as both 'castelbaldewin' and 'castelbaldwin'.

³⁷⁸ Here written as two words, *i.e.* pente costen.

³⁷⁹ *recte* sabbati

³⁸⁰ the o inserted *p.s.*

nemoribus contra anglicos pugnaverunt · et apud coeth llatheu³⁸¹ anglici omnia uictualia · omnes caballos · arma et necessaria eorum portantes et omnes palefridos ibidem amiserunt · et walense{s}³⁸² propter hoc leci fuerunt · Circa horam uero merídiei ad kemereu pugnando peruenientes et predicti walenses cum dei auxilió inter armatos anglicos irruerunt et de equis armatis ínclitos saxones uíriliter prostrauerunt et eos sub pedibus · [f.12ra/p.24a] equítum · peditum et equorum ín morís et in fossis et ín uallibus conculcauerunt et plus quam tria milia saxonum in illa die occubuerunt · pauci uero aut nulli de armacís³⁸³ milicibus de illo bello euaserunt · et walenses cum magna victoria et spoliis et equis multis lorícatís et armís ínímícorum deo gratias agentes · sani et íncolumes ad propria redierunt ·

[b1278.8] Dominica sancte trínítatis apud goeriam de anglicís ·cc· uiri ceciderunt · sex viri minus · et vi· mulieres occise sunt ·

[b1278.9] In híis uero diebus · quidam nobiles uírí ·scilicet· guín filíus madoc et uírí de arustlí uillas iuxta castelbaldewín per noctem combusserunt et retro per diem cum preda magna usque iuxta gurnegof peruenientes ibi omnes fortes uírí de castelbaldwín eís occurrerunt et fuít inter eos pugna ualida et tandem deo adíuuante walenses preualuerunt et anglicos in fuga verterunt · eodem die de anglicís ·c xxx· uírí fortíssími de castelbaldwin ceciderunt

[b1279 1258] Anus ·m·cc·lviii ·

[b1279.1] die lune proxima post octauas pasche · armati uírí de penbrok et de Ros magnam predam summo mane acceperunt de kemmeís et duos optímates ibidem occiderunt ·scilicet· Wilím techo et henri goeth · homines uero de kemmeís et de plumauc cum clamoribus magnís circa anglicos undique fuerunt congregatí et viriliter · contra eos pugnauerunt³⁸⁴ · tandem domino adíuuante walenses preualuerunt et ante walenses anglica terga uerterunt · equos arma · spolia · et multa cadauera mortuorum et predam in illa die reliquerunt {t}³⁸⁵ Inter quos henrí · wíngan constabularius de erbert et filíus philippí de brut cum ínnumerabilibus anglicís in illo bello ceciderunt · walenses cum gaudío et triumpho magno et cum multís capciúis³⁸⁶ ad propria redierunt · gratias [f.12rb/p.24b] semper deo de uictoria agentes ·

[b1279.2] Post non multum tempus maredut filius Resi crých omagium et fidelitatem domino regí fecit · walenses propter hoc ualde irati fuerunt et dominus lewelínus filíus grifut et omnes sudwalenses cum magno exercitu ad terram predictí maredut de stratewý accesserunt et eam omnio preter castra e(i)us sibi subiugauerunt postea apud kedweli walenses castra metati sunt · domos et uillas preter castrum kedweli combusserunt dominus maredut et dominus patric cum multís armatis anglicís de kermerdín ín walensibus subito irruerunt et pugna ualida inter eos fuít et de walensibus et de anglicís quidam fuerunt wlneratí quidam occísí et dominus maredut iuxta pontem · wlnere pessímo fuít wlneratus · tandem walensibus preualentibus et relíctis ibidem corporibus anglicorum · maredut et anglicí ad uillam karmerdin cum magno dedecore fugerunt · Inter mortuos vir nobilis de arustlý dauid ap howel cecídít et apud stratam florídam cum magno planctu sepulture tradítur ·

³⁸¹ recte llanarthneu (DPNW, s.n. Llanarthne)

³⁸² The last letter of this word is blotted, but almost certainly an 's'.

³⁸³ or read armatis ?

³⁸⁴ recte pugnauerunt

³⁸⁵ The last letter of this word blotted.

³⁸⁶ i.e. captiuis

[b1279.3] Eodem anno *circa* natiuitatem beati Iohannis · baptiste · magna fuit discordia inter anglicos *et* francos in regno anglie · *et* anglici per consilium comitum baronum *et* optimatum tocius regni · omnes francos · de finibus *et* terminis eorum eorum³⁸⁷ expulerunt · de optimatibus uero *et* diuitibus anglie de ueneno ex parte francorum facto · multi anglici perierunt ·

[b1279.4] Preterea · dauid filius Grifini iuuenis in armis splendidissimus *et* in equo fortissimus cum paucis de Nortwallia · *et* maredut filius³⁸⁸ owein *et* Ris bechan cum magno exercitu per duos dies maynour castra metati fuerunt *et* tertia nocte ·scilicet· die mercurii proxima [f.12rc/p.24c] ante natiuitatem beate ·marie· castra sua iuxta kilgerran posuerunt · illo die dominus maredut filius Resi crich *et* dominus pacric³⁸⁹ senescallus domini regis cum omnibus armatis uiris de kedweli de kermerdin de pembroc de Ros *et* de kemeis apud aberteiu cum magna superbia fuerunt congregati · post horam uero nonam anglici de aberteiu per acies suas usque kilgerran peruenerunt *et* iuxta uillam kilgerran anglici *et* walenses fortiter *et* crudeliter pugnauerunt tandem walenses dei auxilio preualuerunt *et* anglicos in fugam uerterunt *et* cadauera mortuorum cum equis armatis ibidem relinquentes · In illa hora inter mortuos dominus patric · walter malifant miles fortis *et* strenuus de pembroc *et* alii · milites nuper de anglia uenientes turpissima morte corruerunt · maredut cum anglicis ad castellum kilgarran uix euasit qui per infidelitatem suam totam walliam perturbauit ·

[b1279.5] In anglia constituti sunt ·xii· pares³⁹⁰

[b1280 1259] Anus ·m·cc·lix ·

[b1280.1] dominus lewelinus filius Grifini consilium habuit cum nobilioribus wallie apud arustily *et* ibi d(i)e mercurii · proxima ante pentecosten · conuictus fuit dominus maredut filius Ris · de infidelitate *et* a dicto domino lewelino tentus qui in carcere fuit apud crukeid usque ad natale domini proximum *et* tunc liberatus recipiendo ab ipso primogenitum in obsidem *et* duo castella sua · dnewour *et* castellum nowid · cum duabus prouinciis eis adiacencibus ·

[b1280.2] eodem anno *circa* festum sancti hilarii idem dominus lewelinus cum magno exercitu accessit ad prouinciam de buelth quam dominus maredut filius owini eidem domino ·l(ewelino)· concessit qui statim omnes dispersos eiusdem prouincie reuocauit *et* letos ac hilares sub sua protectione dimisit · tendens inde usque ad uillam de dincic in deued ·³⁹¹ [f.12va/p.25a] eandem destruens *et* multa spolia capiens qui habuit in exercitu suo ibidem · cc xl equos loricatos cum iumentis nudis *et* pedestri incomparabili multitudine ·

[b1281 1260] Anus ·m·cc·lx³⁹²

[b1281.1] In die sancti georgii martiris combusta est uilla de trefetland a dominis de kerí *et* de kedewic ·

[b1281.2] eodem anno die sancti kenelmi martiris tres uigiles anglici nacione qui custodiebant castellum de buelth tradiderunt hominibus illud domini lewelini filii grifini *circa* finem noctis pro magna summa pecunie *et* hoc fuit propter odium

³⁸⁷ *dittograph in MS*

³⁸⁸ *fil~ in MS*

³⁸⁹ *or read patric*

³⁹⁰ October 1258 (OHE Powicke, p.137f.)

³⁹¹ *ued of deued inserted below the last line of this column.*

³⁹² *A small manicule in left margin on this line.*

infernale *quod dicti uigiles habebant* · erga notarium eiusdem castelli qui erat anglicus *quo audito et diuulgato statim Resus bechan cum suo exercitu et omnes nobiles et bene in armis ualentes fere tocius sudwallie uenerunt et statim unanimitate et communi consilio quicquid cremabile erat in illo castello igni tradiderunt lapides uero soletenus³⁹³ destruxerunt* · ita *quod in breui lapis super lapidem ibidem non possit reperiri* · uenit *etiam tunc dominus owinus filius mareduc cum suis omnibus fidelibus et subiectis ad pacem et fidelitatem domini lewelini qui statim madocum filium dicti owini de carcere liberauit et liberum tradidit et centum tres libras eidem donauit* · [b1281.3] Eodem *etiam* anno circa kalendas augusti iurate sunt trenge³⁹⁴ per duos annos inter dominum regem et regnum ex vna parte et dominum lewelinum et suos ex altera parte ita *quod sine transgressione treugarum liceat eidem lewelino defendere se et sua contra omnes uolentes³⁹⁵ literas treugas tenere uel firmas habere* · [b1281.4] Eodem anno dominus edwardus primogenitus henrici regis perrexit ad transmarinas partes cum flore iuuentutis tocius regni ubi tenuit torneamentum contra gallos qui unanimitate conuenerunt et dictum dominum edwardum [f.12vb/p.25b] cum suis de campo uirtute dissimili ire propulerunt et omnes quos habebant generosos sonipedes cum rebus aliis dicti galli sibi uendicauerunt et hoc semel et bis et iterum [b1281.5] Idem uero dominus edwardus rediit in angliam et inuenit patrem suum in alba turre londonie timuerat · enim · sibi · a · xii · paribus quorum providencie comiserat regnum gubernandum et hoc eum ualde penituerat · [b1281.6] Item eodem anno tartari occupauerunt Ierosolimitanum regnum · destructis omnibus regnis orientis et interfectis omnibus saracenis uenerunt etiam usque ad fines romani imperii quorum timor occupauerat omnem christianitatem

[b1282 1261] Anus · m·cc lxi ·

[b1282.1] In octauis beate marie · scilicet · natiuitatis³⁹⁶ · obiit grifinus abbas de cumhir

[b1283 1262] Anus · m·cc lxii ·

[b1283.1] In estate flos militum anglie Gilbertus comes de clare ueneno interiiit apud doroberniam ·³⁹⁷

[b1283.2] Eodem anno in uigilia sancti andree apostoli per industriam hominum de maelenit captum deuastatum fuit castellum de keuenellis

[b1283.3] Eodem etiam die captum fuit castellum de bledvach et destructum · tunc dominus Rogerus et humfrei de Bun iunior cum flore iuuentutis tocius marchie intrauerunt ruinosos muros de keuenellis cum magno apparatu molientes restaurare fracturas murorum · Quod audiens dominus lewelinus filius grifini princeps wallie conducens secum omnes nobiliores wallie ac {c}essit³⁹⁸ ad eos et circumspecta obsidione uallauit ipsos quousque fame et inedia ducti pecierunt³⁹⁹ sibi cum armis

³⁹³ read solotenus

³⁹⁴ sic in MS: i.e. treugae

³⁹⁵ sic in MS: i.e. nolentes

³⁹⁶ For natiuitatis

³⁹⁷ recte Richard de Clare, 5th Earl of Hertford, 6th Earl of Gloucester, died of suspected poisoning at John de Griol's Manor of Asbenfield in Waltham, near Canterbury, 14 July 1262; interred first at Tonbridge, then at Tewkesbury Abbey.

³⁹⁸ The third letter of this word is blotted.

³⁹⁹ For petiuerunt

tamen ínermes licenciam recedendí quod píus prínceps pietate⁴⁰⁰ ductus concedens ·
[f.12vc/p.25c] factum est autem cum essent oweín filíus madoc et pars excercitus
ceperunt castrum de conoclas ín uigilia sancti thome apostolí non vi aut bello sed
castrenses metu⁴⁰¹ perterrítí reddiderunt se cum castro pre tímore machinarum ·
ceperunt etiam castellum de trefceland⁴⁰² de Nortun et de llanondras

[b1284 1263] Anus .m.cc.lxiíi .

[b1284.1] Quinto kalendarum maíi apud clunow · interfecti fuerunt ad mínus centum
virí inter quos cecidit lewelinus filíus maredut flos íuuentutís tocius wallie · erat enim
strenuus et fortís ín armís largus in donís et ín consiliís dandís prouidus et omnibus
amabilis

[b1284.2] Eodem anno ín estate coadunati sunt omnes comítes et barones fere omnes
cum domino · lewelino príncipe contra edwardum et ceperunt o(mn)ia⁴⁰³ castella et
vniuersas ciuitates tocius anglie excepto castello wíndelesor et dominus lewelinus
cum magno excercitu et apparatu accessít ad castrum de disserth circa kalendas
augustí et illud bello cepít et statím solotenus destruxít ita ut non ibi lapis super
lapidem in breui inuenire(t)ur · Cepít etiam die sancti michaelis castellum de diganwý
in regno fortíssimum prout wlgariter dicebatur non vi aut bello · sed castellaní
acerrima acerbitate et amaritudíne famís afflícti consilium ínierunt cum dicto príncipe
de uita sibi seruanda se ipsos cum castro eidem dantes · intantum ·enim· afflixerat eos
famís acerbitas quod oportuít eos ínedía ducti famem extínguere carnibus equorum et
etiam canum suorum [f.13ra/p.26a] ut fidem domino regi seruarent illesam quod si
pro rege celesti facerent mercedem meruissent habere eternam

[b1284.3] Eadem etiam estate uenít dominus Grifínus filíus wenonwen ad pacem
domini lewelíni · faciens ei omagium humiliter genu flexo qui restituít omnes terras
suas quas ídem prínceps antea occupauerat

[b1284.4] Idem uero grifínus assumens secum omnes uíros et ballíuos de powís
castrum de weidgrut debellauit cepít et solo adequauít ·

[b1284.5] In finem⁴⁰⁴ uero ip(s)ius anní uenerunt plures barones sibi coadunatis ad
dominum lewelinum et castellum de redenor ceperunt et solotenus cum tota uilla
destruxerunt ·

[b1284.6] dominus uero edwardus cum magno excercitu accessít ad castella de
huntintun et haia cum villulís adiacentibus cepít et domino Rogero de mortuo marí ad
custodiendum tradidít ·

[b1284.7] Eodem uero anno occísi sunt multi iudeorum usque ad d·cc· et amplíus et
reliqui spoliati ·

[b1285 1264] Anus m·cc·lxiiii ·

[b1285.1] orta fuit dissensio inter cistercienses et clarauallenses que tamen in curia
romana terminabatur et dusciebatur ·

[b1286 1265] Anus m·cc·lxv ·

⁴⁰⁰ The final 'e' not properly formed, looking more like a 'c'.

⁴⁰¹ motu in MS, but the 'o' has been altered with a long dash below and to the right.

⁴⁰² recte trefetland.

⁴⁰³ There is no contraction mark over 'oia'.

⁴⁰⁴ Written Infi/nem (at the end of one line and beginning the next) in MS

[b1286.1] Idus Iuní edwardus⁴⁰⁵ filius regis ·h(enrici)· euasít de custodia comitís leicestríe ab *harfordie*⁴⁰⁶ apud wigomore venitque ad ·G(ilbert)· de de⁴⁰⁷ clare comitem · gloucestrie apud lodolow ·

[b1286.2] dictus comes leicestríe uillam cepít *et* castrum de monum · **[f.13rb/p.26b]** *et* castrum de vsqum⁴⁰⁸ *et* castrum *et* pontem de nouo burgo fregít

[b1287 1266] Anus ·m·cc·lxvi ·

[b1287.1] I(ohannes) · de heyuilo⁴⁰⁹ · *et* alíi exheredatí intrauerunt *et* ceperunt ínsulam de Ely ·

[b1287.2] eodem anno *per* consilium *et* assensum regís adiudicatí sunt terrís suis omn(ibus)⁴¹⁰ exheredatí íta uidelicet quod extenderentur terre eorum *et* secundum ualorem terrarum facerent reddere porcionem suam alíi *per* quinquennium alíi *per* ·iiii· annos · alíi *per* triennium alíi *per* biennium · alíi *per* annum secundum quod maius uel mínus deliquerunt ·

[b1288 1267] Anus ·m·cc·lxvii ·

[b1288.1] ·vi· idus marcií · G(ilbert)· comes glouerníe cum magno excercitu *per* cautelam intrauit ín ciuitatem londonie · domino · O(to)· legato existente in turri londonie · ubi tenuít comes pascha suum contra uoluntatem regís ·

[b1288.2] cum autem dominus rex hoc íntellexisset · duxit excercitum suum londoniam *et* apud stratfordam fixít tentoria sua · ubi moram fecít *per* · x · septimanas vnde ibidem de pace reformanda multum elaboratum est ita quod quoda(m)modo pax est reformata *et* multí de exheredatís uersus dominum regem pacificati sunt ·

[b1289 1268] Anus ·m·cc·lxviii ·

[b1289.1] Oto legatus celebrauit consilium suum londonie · *et* iiii · ides iulii iter aripuit repatriandi

[b1290 1269] Anus m·cclxix

[b1291 1270] Anus ·m·cclxx ·

[b1291.1] obiit · Resus filíus domini mareduci⁴¹¹ cuius corpus cum fletibus multis sepulture traditur ·

[b1292 1271] Anus ·m·cclxxi ·

[b1292.1] obiit Iohannes filius edwardí primogenitus qui in custodia domini regís alemannie existebat · *et* sepultus est apud westmonasterium · ⁴¹²

[b1293 1272] Anus ·m·cc·lxxii ·

[b1293.1] obiit henricus rex anglie · anno regní suí ·lvii · ⁴¹³

⁴⁰⁵ *The contraction is not the usual '-us' comma here, rather a curved-over tail to the final 'd': edward^*

⁴⁰⁶ *A similar 'curved-over' flourish here on the final 'd'.*

⁴⁰⁷ *dittograph in MS*

⁴⁰⁸ *The 'q' of vsq has a flat-line contraction mark above it.*

⁴⁰⁹ *recte deyvile (Luard ii, 371)*

⁴¹⁰ *There is a small lacuna in the vellum here obscuring the last part of this word.*

⁴¹¹ *or read mareduti*

⁴¹² 3 August 1271 (HBC)

[b1294 1273] Anus m·cc·lxxiii ·
[b1294.1] *obiit dominus mareducus filius resi*

[f.13rc/p.26c]

[b1295 1274] Anus ·m·cclxxiiii ·
[b1295.1] *dominus Edwardus post obitum patris sui de fraancia⁴¹⁴ circa kalendas augusti ad angliam profectus est⁴¹⁵ et vbi honorifice cum magno tripudio susceptus et ad londoniam ductus · et apud we{st} monasterium⁴¹⁶ coronatus ·*
[b1295.2] *Item eodem anno dominus griffinus filius wenunwen powisie dominus totam terram suam reliquit qui angliam profectus est et a rege edwardo benigne comendatus et hoc propter persecucionem nortwalensium relinquens filium suum owinum penes principem lewelinum in custodia liberali*

[b1296 1275] Anus ·m·cc·lxxv ·
[b1296.1] *Statuit rex in suo primo parlamento suo post coronacionem suam multa statuta apud westmonasterium ·*

[b1297 1276] Anus m·cclxxvi ·
[b1297.1] *hoc anno venit paganus filius patricii de chauard cum magno exercitu ad uillam de karmardin et subiugauit domino regi anglie totam terram de stratewi et de kardigan et uastauit omnia castella eiusdem prouincie ·*
[b1297.2] *omnes barones sudwallie anglie intrauerunt et omagium domino regi anglie fecerunt*

[b1298 1277] Anus ·m·cc·lxxvii ·
[b1298.1] *venit illustris rex anglie · dominus · E(dwardus) cum magno exercitu ad nortwalliam · et apud rutlan castra metatus est ibique per aliquot dies moratus est deinde uenit ad eum dominus ·l(ewelinus) · princeps norwallie · et ibidem confederati sunt et pax inter eos formata est ·*
[b1298.2] *postea uero dominus ·e(dwardus)· rex cum suis angliam petiit et edificatum est castellum apud llan padarn · super mare a domino · edmundo · h(enrici) · regis iuniori filio ·*

[b1299 128-] Anus ·m·cclxxx(ii)⁴¹⁷ ·
[b1299.1] *lewelinus ·filius· griffini occisus est ab anglis · fraude suorum ·⁴¹⁸*
[b1299.2] *E(dwardus)· rex totam snoudoniam subiugauit ·*
[b1299.3] *castrum aberconwi edificatum est*

⁴¹³ 16 November 1272 (HBC)

⁴¹⁴ *The abbreviation for ra is made over the f and a, thus f^{ra}ancia*

⁴¹⁵ 2 August 1274 (HBC)

⁴¹⁶ *A double lacuna spreading over four lines. The scribe has written 'west monasterium' around this and left the next three lines blank.*

⁴¹⁷ *The final grapheme of this date has been almost completely erased, only a faint trace remaining, but the events are of A.D. 1282.*

⁴¹⁸ 11 December 1282 (HBC); *there is a note against this annal in a cartouche in the right margin, now largely illegible, possibly beginning 'huc usque ...' The right edge of the cartouche has been cut away.*

[b1300 1283] Anus ·m·cc lxxxiii ·

[b1300.1] dauid cum duobus filiis uxore et filiabus capti sunt fraude nepotum ⁴¹⁹

[b1301 1286] Anus ·m·cc·lxxxvi ·

[b1301.1] combustio domorum apud stratam floridam · ⁴²⁰

⁴¹⁹ David ap Gruffudd executed 3 October 1283 (HBC)

⁴²⁰ *There is a note against this last line in a cartouche in the right margin, again largely illegible, but beginning with a capital A or N, perhaps 'Non inn an ...' The right edge of the cartouche has been cut away. After this last annal, about four lines are left blank before the end of the last column.*